

Pred Tvojim vratima

Kad jednom prođe sve,
Kad pretvori se u sjećanja,
Kad više nisu važna lica,
Imena, ni godine.

Kad jednom stvorim se ja
Pred Tvojim vratima,
Da li ćeš shvatiti sve?
Ljubavlju ogrnut me?
Da li ćeš dignut me s koljena,
Željnog Tvog oprosta,
Kad jednom stvorim se ja
Pred Tvojim vratima?

Ispod ovog neba samo Ti
Dušu znaš mi taknuti.
I kad kapnem na Tvoj dlan,
Kad se stisnem kraj Tebe,
Nek' me čvrsto drže ruke,
Tvoje ruke sigurne!
Kad jednom stvorim se ja
Pred Tvojim vratima.

Jure Stanić

In memoriam
mons. Slavko Večerin, biskup subotički
1957. – 2022.

Naš brat Slavko cijeli je život živio za Crkvu

Duboko sam potresen smrću biskupa Slavka. Prije nepune dvije godine stajao sam ovdje kako bih ga, zajedno s prisutnom braćom biskupima, zaređio za biskupa, a danas, u drugoj godini njegova biskupskog ređenja, okupili smo se ovdje da bi sada bivšeg, pokojnog biskupa Slavka predali beskrajnom milosrđu svemogućeg Boga.

Često stojimo zbunjeni pred Gospodinovim puto-
vima i planovima. Nismo u tome sami. U prvom čitanju iz Knjige o Jobu, pravednik Job bori se s istim problemom. On ne razumije Boga. Knjiga o Jobu, napose njezin središnji dio iz kojeg smo danas čitali, sastavljena je u četvrtom stoljeću prije Krista. Priča je poznata: Job je bio pravednik, bogat i blagoslovljen s mnogo djece. Sve mu je išlo od ruke. A onda ga je đavao – prema svetom tekstu – htio iskušati. Ako nekome dobro ide, lako je onda ljubiti Boga i držati se Njegovih zapovijedi, no ako nastanu poteškoće, pitam se što će onda raditi naš pravednik – nagađao je đavao. I Bog mu je dopustio da naudi Jobu, samo mu je zapovjedio da ne smije dirati njegov život. Za kratko vrijeme pravedni, bogati i sretni Job posta lutalicom bez doma, obitelji i imanja. Ostala mu je samo njegova pravednost i vjera u Boga. *Ja znadem dobro: moj Izbavitelj živi i posljednji će On nad zemljom ustati. A kad se probudim, k sebi će me dići: iz svoje ću puti tad vidjeti Boga* (Job 19,25–26).

Vjerujem da i mi danas s takvim ili sličnim osjećajima stojimo ovdje pred oltarom Isusa Krista, našeg vječnog Velikog svećenika, i lijesom našeg brata Slavka. Imamo vjeru u srcu da naš Bog živi, da je pozvao našeg brata Slavka k sebi. Nadamo se da je naš brat Slavko sad stigao na mjesto za koje se pripremao cijelog svog života i već gleda našeg Boga licem u lice, a kod konačnog uskrsnuća, vidjet će ga i u tijelu. U tom tijelu koje je sada, pod strašnim pritiskom bolesti, prepolovilo njegov život, njegovu biskupsku i svećeničku službu i njegove ljudske odnose.

Vjera nije jedino po čemu sličimo Jobu. Prije te iznenadne bolesti, naš brat Slavko relativno je dugo živio, napredovao je od postaje do postaje, nakon odsluženog vojnog roka, pa sve do

svoje iznenadne smrti. Cijeli je svoj život živio za Crkvu, radio i trpio. Možemo slobodno reći da je na njegovom radu bio blagoslov, Božji blagoslov, od kojeg smo preko njega i mi primali. U rujnu 2020. papa Franjo povjerio mu je biskupsku službu ovdje u Subotičkoj biskupiji. Kao biskup, mogao je samo kratko vrijeme služiti narodu Božjem. Zdravlje mu se naglo pogoršalo, sve dok se prije nekoliko tjedana u njemu nije nešto prelomilo.

Napustio si nas vrlo brzo, brate Slavko, ali siguran sam da si ideale dobroga Boga, na što te je On pozvao u svom ovozemaljskom životu, po najboljim mogućnostima ispunio. Živio si za Njega, Njegovom narodu si služio.

Riječima svetog Pavla apostola želim završiti svoje razmišljanje. Sveti Pavao u svojoj Poslanici Rimljanima piše: *Jer nitko od nas sebi ne živi, nitko sebi ne umire. Doista, ako živimo, Gospodinu živimo, i ako umiremo, Gospodinu umiremo. Živimo li dakle ili umiremo – Gospodinovi smo. Ta Krist zato umrije i oživje da gospodar bude i mrtvima i živima* (Rim 14,7–9). Naš brat Slavko živio je za Krista ovdje na zemlji. Vjerujem da je Krist sada na nebu njegov milosrdni Kralj i Gospodin.

Mons. Ladislav Német SVD

zrenjaninski biskup i predsjednik Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda (propovijed na sprovodu subotičkog biskupa Slavka Večerina)

BISKUP SLAVKO VEČERIN pokopan u subotičkoj bazilici sv. Terezije Avilske

Subotički biskup mons. Slavko Večerin preminuo je sblago u Gospodinu u 66. godini života, 40. godini svećeništva i drugoj godini biskupske službe, u večernjim satima 26. kolovoza, u Domu za smještaj odraslih i starijih osoba Zrenjaninske biskupije „Misericordia” u Kikindi, objavila je Subotička biskupija u obavijesti o preminuću biskupa Večerina. U znak poziva na molitvu sve crkve Subotičke biskupije zvonile su 27. kolovoza u 10.30 sati u trajanju od 10 minuta.

Sprovodnu svetu misu zadušnicu za biskupa Večerina, koja je prethodila obredima ukopa, predslavio je 1. rujna mons. Ladislav Német SVD, zrenjaninski biskup i predsjednik Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda, u koncelebraciji s (nad)biskupima ili njihovim delegatima iz Srbije, Crne Gore, Sjeverne Makedonije, s Kosova, iz Hrvatske, Mađarske, Bosne i Hercegovine i Rumunjske, otpravnikom poslova Apostolske nuncijature u Srbiji mons. Simonom Bolivarom Sanchezom Carrionom, redovničkim poglavarima ili njihovim delegatima i svećenicima Subotičke i susjednih biskupija, na čelu s preč. Ferencom Fazekasom, privremenim dijecezanskim upraviteljem Subotičke biskupije.

BILO DA ŽIVIMO – BILO DA UMIREMO – GOSPODINOVI SMO

Nakon svečanoga ulaska biskupa i svećenika koncelebranata te asistencije, liturgijsko je slavlje započeo biskup Német. On je i propovijedao na mađarskom jeziku. Vjerničkoj se zajednici na hrvatskom jeziku obratio beogradski nadbiskup i metropolit mons. Stanislav Hočevar.

„O, prelijepa Bačka, od stvaranja pa nadalje majko tolikom životu i cvjetna poljana ljudskim i anđeoskim pogledima, danas si mi u trepetu zastala! Ne, ni kozmički

vjetrovi, ni morske oluje, ni rimski limesi, a kamoli neprestane turbulencije tolikih naroda na ovim prostorima – ne mogu zaustaviti tvoj dah i ritam tvoga života. Ali može smrt! No i smrt može samo privremeno, tek toliko da dublje udahnemo i bolje promislamo. I u tom trenutku – kratkoga predaha – sada živimo. Svima vama kojima je zastao dah – blizu sam, jer nam je blizu Začetnik i Dopravitelj svega! Svima vama koji se pitate kako dalje – još sam bliže, jer Onaj koji je sve pozvao u život, sve privodi do neizrecive sreće i do neopisivog blaženstva! Da, privodi – no, jasno, samo one koji poput Joba sada i ovdje ispovijedaju: *Ja znadem dobro: moj Izbavitelj živi...! Kada se probudim, k sebi će me dići: iz svoje ću puti vidjeti Boga. Njega ja ću kao svojega gledati... Očima mojim neće biti stranac, za Njime mi srce čezne u grudima!* (Job 19, 25-27).

Koliko njih od vas, koliko od nas – predragi stanovnici Bačke, ali i cijele Vojvodine pa i šire – danas tako jasno ispovijeda svoj životni *Credo* – svoj ‘vjerujem’ onako kako je to pred više tisućljeća u prašini i u raspadajućem tijelu činio blaženi Job? Je li naše duhovno ozračje, je li ozračje današnje kulture ispunjeno silnom Jobovom čežnjom – ‘za Njim mi srce čezne u grudima’?!

Naš brat Slavko – čovjek, vjernik, kršćanin, svećenik i biskup ove predrage nam biskupije – odlazi iz našeg današnjeg ozračja samodopadnosti i samodostatnosti; odlazi upravo zato da bi svojim iznimnim svećeničkim srcem probudio našu samosvijest i protresao naše strukture. Svi smo pomalo toga mišljenja da sve znamo, da sve razumijemo te da kao takvi možemo procjenjivati sve i svakoga! Sestra pak smrt pokucala je na naša vrata i u naša uvjerenja, na naše stereotipe i na naše sigurnosti te suvereno očekuje naše egzistencijalne odgovore. Brate i sestro na predivnom salašu; prijatelju na bačkim

cestama i ti sveznajući stručnjake u društvenim i stručnim strukturama, zar i ti doista ne misliš da 'nema tebe iznad Tebe?' Zar nisi podsvjesno posve uvjeren da si ovladao svim tajnama i već ispio baš svako piće sveznanja?

Smrt bilo koga od nas, ne samo smrt našega brata, svećenika, biskupa Slavka, pita tebe i mene: Zašto želiš biti toliko samodostatan? Kako to da svoje životno iskustvo postavljaš za mjerilo svekolikog života; svoj pogled na život kao sveopće rješenje?

Ne boj se, dakle, zaručnice Kristove Crkve subotičke, pred tobom nije ni ponor ni kriza, niti tragedija, pa čak ni neizvjesnost! Pred tobom je tek nova prilika, samo nova mogućnost da dublje i iskustveno otkriješ kome pripadaš. Da bi danas i ti mogla ispovjediti: *bilo da živimo – bilo da umiremo – Gospodinovi smo* (Rim 14, 9). Da, Gospodinovi smo! Njegove ruke nisu nemoćne i Njegovo Srce nije kamen! Njemu je sve moguće! On iz smrti stvara život, iz

blata i gliba zlato, iz nejasnoće i neizvjesnosti – sigurnost budućnosti. Upravo zato se sada hranimo Kruhom života. Svi mi, dakle, pred Gospodinom i u živoj vjeri ponizno priznajmo Njega za apsolutnog Gospodara života i za apsolutnog gospodara naše budućnosti", kazao je nadbiskup Hočevar.

U KRISTU JE NAŠ SMIRAJ I NAŠA BUDUĆNOST

Na koncu mise, riječima potpore u ime biskupa i Božjeg naroda Mađarske obratili su se **mons. Balázs Bábel**, nadbiskup i metropolit Kalačko-kečkemetske biskupije, koja je sjeverni susjed Subotičke biskupije, te **mons. Đuro Hranić**, koji se obratio u ime predsjednika HBK-a, zadarskoga nadbiskupa **mons. Želimira Puljića**: „Mi, ljudi, snujemo, pravimo planove, no Trojedini Bog onaj je koji nas je stvorio u svojoj providonosnoj ljubavi i koji nas privlači k sebi. Tako smo i mi prihvaćali dragoga pokojnika kao jednog od najbližih suradnika biskupa Ivana Pénzesa te smo se kao episkopat obradovali njegovom imenovanju subotičkim biskupom, na Malu Gospu prije dvije godine. Zajedno s njim snovali smo uzajamnu podršku, doprinos rastu Crkve i kraljevstva Božjega na područjima svojih odgovornosti. Vjerničko kršćansko iskustvo pokojnog biskupa Slavka bilo je da je Bog i prije nego što se mi otvaramo Njegovoj riječi i Njegovim naučima, izabrao nas te je svojim Svetim Duhom oraspoložio naše srce za uzvrat ljubavi. Stvoreni smo na Njegovu

Mons. Slavko Večerin rođen je 6. lipnja 1957. godine u Subotici. Nakon osnovne škole, završio je Gimnaziju u Subotici, a kao bogoslov Subotičke biskupije, od 1976. do 1983. boravio je u Nadbiskupijskom bogoslovnom sjemeništu u Zagrebu te je ondje na Katoličkom bogoslovnom fakultetu pohađao filozofsko-teološki studij. Za svećenika Subotičke biskupije zaređen je 14. kolovoza 1983. Prve dvije godine svećeničke službe djelovao je kao župni vikar u Župi Presvetog Trojstva u Somboru, pa je u ljeto 1985. imenovan upraviteljem Župe sv. Pavla u Baču. Potom je 1991. premješten u Suboticu, gdje je obnašao službu duhovnika u Malom sjemeništu „Paulinum” i arhivara Biskupskog ordinarijata.

U razdoblju od 1994. do 2006. vršio je službu tajnika Subotičke biskupije. Župničku službu vršio je u Župi sv. Petra i Pavla u Bajmaku od 1998. do 2008., a potom od 2011. do 2016. u Župi Marije Majke Crkve u Subotici te je istodobno bio i rektorom marijanskog svetišta „Bunarić”, a od 2016. do imenovanja subotičkim biskupom, bio je župnik Župe Uzvišenja Svetoga Križa u Somboru.

Službu generalnog vikara Subotičke biskupije obnašao je od 2005. godine, a u dva mandata bio je članom Zbora savjetnika. Članom Liturgijskog vijeća Biskupske konferencije SR Jugoslavije, a potom i Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda, bio je od 1999. do 2009. Titulom naslovnog opata akošmonaštorske opatije Blažene Djevice Marije imenovan je 15. veljače 2004., a prelatom Njegove Svetosti 16. siječnja 2006. godine.

Subotičkim biskupom imenovao ga je papa Franjo 8. rujna 2020. godine, a biskupsko posvećenje primio je u subotičkoj katedrali 14. studenog iste godine.

sliku, s Kristom hodimo, u Kristu je naš smiraj i naša budućnost. Iznenadila nas je vijest o moždanom udaru biskupa Slavka. Zajedno smo s vama molili, u nadi da će se on oporaviti. No danas smo svi pozvani produbiti vjeru da je Krist Gospodin, da su Njegova vremena i vjekovi te obnoviti svoje povjerenje u Njegovu ljubav, Njegovo vodstvo Crkve, osobne i zajedničke povijesti. Vjerujući da je Trojedini Bog s ove i one strane našega ljudskog života te da On ne može dopustiti da propadne niti jedno stvorenje Njegove ljubavi, ovih smo dana okupljeni oko pokojnoga biskupa Slavka, koji vas je toliko puta okupio oko ovoga euharistijskoga stola, a Gospodin ga je sada pozvao za svoj nebeski stol. Istodobno, želimo i dalje biti podrška Vašoj dragoj biskupiji u granicama svojih mogućnosti. Ispunio nas sve Gospodin svojim mirom”, kazao je nadbiskup Hranić.

BISKUP KOJI JE LJUBIO SVOJ NAROD, SVOJE STADO, CIJENIO I UVAŽAVAO SVOJE SURADNIKE

Završnu riječ zahvale uputio je preč. Fazekas. „Preuzvišena gospodo nadbiskupi, biskupi, prečasna braćo

svećenici, časne sestre, časna braća redovnici, predstavnici crkava i vjerskih zajednica, poštovane dame i gospodo iz javnoga, političkoga i kulturnog života, poštovane predstavnice i predstavnici nacionalnih vijeća, drage sestre i braća u Kristu!

U ovim žalosnim trenucima oproštaja od našeg dragog biskupa Slavka Večerina, naviru nam osjećaji tuge. Očekivali smo da će on još mnogo godina biti s nama i da će još mnogo toga ostvariti od onoga što je namjeravao kao pastir subotičke Crkve. Kao njegov dugogodišnji prijatelj, još od bogoslovnih dana u Zagrebu, bio sam sretan kad je bio imenovan biskupom. Znam da mu imenovanje nije lako palo, ali se odgovorno predao Božjoj volji. Mnogo je toga i ostvario u svojoj kratkoj pastirskoj službi. Međutim, njegova iznenadna i teška bolest sve je to prekinula. U ovom trenutku zahvalimo dragom Bogu što smo imali dobrog pastira u osobi mons. Slavka Večerina. Hvala i njemu za sve što je učinio za Subotičku biskupiju, što je ljubio svoj narod, svoje stado, cijenio i uvažavao nas, svoje suradnike. Neka ga milosrdni Gospodin nagradi vječnim životom!

U ime Subotičke biskupije, zahvaljujem svima na izrazima sućuti. Ujedno, izričem kršćansku sućut svima vama koji ste ga poštivali ili vas je s njim vezalo prijateljstvo. Zahvaljujem na osobiti način mons. Stanislavu Hočevaru, beogradskom nadbiskupu i metropolitu za njegovu blizinu tijekom proteklih mjesec dana. Jednako hvala mons. Ladislavu Németu, zrenjaninskom biskupu i predsjedniku Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda, što je predvodio današnje obrede. Hvala mons. Đuri Hraniću, nadbiskupu i metropolitu đakovačko-osječkome i mons. Balázsu Bábelu, nadbiskupu i metropolitu kalačko-kečkemetskom na riječima potpore. Poštovani mons. Simon Bolivar Sanchez Carrion, otpravniče poslova Apostolske nuncijature u Republici Srbiji, hvala Vam za nazočnost. Prije mise donijeli ste nam pismo kardinala državnog tajnika Pietra Parolina koji nam se obratio u ime SO F koji zahvaljuje za svjedočanstvo vjere, molitve žrtve i pastirsko služenje. Prenesite naše pozdrave i izraze odanosti Svetom Ocu.

Jednako tako zahvaljujem nadbiskupima i biskupima za sudjelovanje u ovim obredima. S nama su večeras: **mons. Tomo Vukšić**, nadbiskup metropolit vrhbosanski, apostolski upravitelj Vojnog ordinarijata u BiH i predsjednik Biskupske konferencije BiH, **mons. Rrok Gjonllenshaj**, nadbiskup barski, podpredsjednik Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda, **mons. Mate Uzinić**, riječki nadbiskup koadjutor, **mons. Fülöp Kocsic**, nadbiskup metropolit grkokatoličke hajdudoroške eparhije, **mons. Antun Škvorčević**, požeški biskup, **mons. Đuro Gašparović**, srijemski biskup, **mons. Đura Džudžar**, eparhijski biskup Eparhije sv. Nikole – Ruski Krstur, **mons. László Böcskei**, biskup Oradee, **mons. Vjekoslav Huzjak**, biskup bjelovarsko-križevački, **mons. Ivica Petanjak**, krčki biskup, **mons. Petar Palić**, biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski, **mons. Pál József Csaba**, temišvarski

biskup, **mons. Ivan Štironja**, kotorski biskup, **mons. Roko Glasnović**, dubrovački biskup, **mons. Fabijan Svalina**, srijemski biskup koadjutor, **mons. Mijo Gorski**, pomoćni biskup zagrebački, **mons. Ilija Janjić**, kotorski biskup u miru, **mons. Tómas Tóth**, tajnik Mađarske biskupske konferencije, **preč. Krunoslav Novak**, generalni tajnik Hrvatske biskupske konferencije, **fra Milan Krišto**, provincijalni ministar Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda, **don Lenc Sopi**, delegat biskupa prizrensko-prištinskoga, **o. Vladimir Sedlak**, delegat vladike križevačkoga i **o. Nikola Grizelj**, delegat provincijala Hrvatske karmelske provincije sv. oca Josipa.

Hvala na brojnim izrazima sućuti, osobito patrijarhu srpskom **g. Irineju** i ravnatelju kancelarije za crkve i vjerske zajednice Ministarstva pravde **Vladimiru Roganoviću**.

Preuzvišena gospodo nadbiskupi i biskupi, hvala vam za nazočnost i potporu Subotičkoj biskupiji koju ste danas iskazali svojim dolaskom. Iskreno hvala svim predstavnicima vjerskoga i društvenog života. Hvala svima koji su pridonijeli da današnji obred bude molitven i dostojanstven, a na osobit načini katedralnom zboru i glazbenicima. Hvala Vama, dragi vjernici laici, koji ste temelj i budućnost Subotičke biskupije”, kazao je Fazekas.

Posljednja postaja molitve za pokojnoga biskupa bila je prije ukopa. Predvodio ju je biskup Nemet. Kovčeg s biskupovim zemnim ostatcima je, nakon toga, spušten i pokopan u nišu kripe subotičke bazilike.

Euharistiju i sprovodne obrede glazbeno su animirali katedralni zborovi „Albe Vidaković” i „Sveta Terezija” pod ravnanjem **mo. Miroslava Stantića**.

Misi i ukopu nazočili su brojni predstavnici tijela Republike Srbije, Autonomne Pokrajine Vojvodine, Grada Subotice, diplomacije Hrvatske i Mađarske, nacionalno-manjinskih vijeća, Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, Saveza vojvođanskih Mađara, Srpske pravoslavne Crkve i crkava reformacije. Na misi su također sudjelovale i redovnice, članice svih redovničkih družba koje djeluju u Bačkoj.

Tijekom popodneva, od vremena kada je biskupovo tijelo doneseno i postavljeno na odar ispred ulaska u svetište katedralne crkve, u molitvi su se smjenjivale članice i članovi svih osam subotičkih katoličkih župa, odajući počast preminulom biskupu zajedničkom i osobnom molitvom. Uz odar su bili čuvari „Božjeg groba” i Vitezovi sv. Jurja. Prije početka euharistije, i koncelebranti su iskazali počast i pomolili se uz zemne ostatke pokojnoga biskupa.

Biskupska služba mons. Slavka Večerina

Mons. Slavko Večerin imenovan je subotičkim biskupom 8. rujna 2020. godine, upravljanje biskupijom preuzeo je nakon biskupskog ređenja 14. listopada iste godine, a svoj život i svoju biskupsku službu završio je 26. kolovoza 2022. godine, nakon kratke i teške bolesti.

Više puta i na više mjesta ovih dana čuo sam da mnogi govore „da je kratko bio biskup; da je njegova biskupska služba bila kratka, u njegovoj kratkoj biskupskoj službi”.

Ako promatramo iz svojeg ljudskog gledišta, doista je kratko (vremenski) bio u biskupskoj službi. No promatrajući njegovu biskupsku službu (možda će netko reći „o pokojniku sve najljepše”) iz službe jednog od njegovih najbližih suradnika, rekao bih da je nikako ne smijemo promatrati iz pogleda vremenske duljine njegove službe, već njegovim djelima, odnosno njegovom doprinosu rastu naše mjesne Crkve. Taj se doprinos može promatrati kroz više gledišta.

BISKUP SLAVKO – DOPRINOS KRAJEVNOM PRAVU

Biskup Slavko nije bio crkveni pravnik. Ali kao čovjek bio je netko tko je volio red, netko tko je imao svoja „pravila” (često je govorio tri, i to „kaubojska”, istina posudio ih je od drugoga). No i s gledišta crkvenoga prava, biskup Slavko mnogo toga ustrojio je u Subotičkoj biskupiji.

Na početku njegove službe, jedna od njegovih prvih zadaća, uz imenovanje generalnog vikara, bilo je imenovanje i Zbora savjetnika. Uz njihovo imenovanje izrađen i *Pravilnik Zbora savjetnika* koji nemaju sve (nad)biskupije u našim krajevima. Uz novi saziv Prezbiterskog vijeća izrađeni su novi *Statut* i *Pravilnik*. Također su izrađeni novi pravilnici drugih biskupijskih vijeća (poput liturgijskoga i ekonomskoga).

Kao pravni doprinos biskupa Slavka može se uzeti i prenamjena „Augustinianuma” u pastoralni centar, izrada njegovog Statuta te izrada novog Statuta i Pravilnika svećeničkog doma „Josephinum”, što se može uzeti i kao njegova briga o umirovljenim i oboljelim svećenicima.

Biskup Slavko doprinio je i uređenju uloge vjernika laika u župama. Nakon gotovo četiri desetljeća doneseni su (novi) Statut i Pravilnik župnih pastoralnih vijeća, čime su konačno pravno dokinute crkvene općine (a time pastoralna vijeća crkvenih općina).

Nakon gotovo četiri desetljeća od donošenja Zakonika kanonskog prava u Subotičkoj biskupiji, osnovana su i župna ekonomska vijeća, za koje su također sastavljeni Statut i Pravilnik.

Također je donesen i novi Statut dekanske službe, a uz to je i postala aktivnija uloga dekana koja je posljednjih godina u nekim krajevima biskupije bila zanemarena. Obavljene su dekanske (ponegdje i kanonske) vizitacije, a redovitije su se počele održavati mjesečne rekolekcije svećenika. Također, u 2021. godini održana i dekanatska korona u svakom dekanatu. Biskup Slavko bio je također prisutan na njima.

BISKUP SLAVKO I UREĐENJE BISKUPIJE

Subotička biskupija, tada još Bačka apostolska administratura, nakon Drugog svjetskog rata ostala je bez dijela vjernika, većinom njemačke narodnosti. Tako su mnoge župe, osobito u Podunavlju, ostale bez svojih vjernika. No i dalje su se vodile kao župe. Taj je podatak pomalo otežavao administrativno vođenje dijasporских župa. Uz suradnju, sa Zborom savjetnika i Prezbiterskim vijećem, biskup Slavko inkorporirao je pasivne župe i vikarije. Time je umanjena (i olakšana) administracija župa u dijaspori, ali je i načinjen ustroj

pravnih nasljednika, što će biti korisno pri restituciji imovine.

Uz taj veliki pothvat biskup Slavko osnovao je jednu novu župu. To je župa u Utrinama pod zaštitom svetog Gerarda, biskupa i mučenika. Također su izvršene korekcije granica župa u Somboru te manje korekcije granica postojećih dekanata.

BISKUP SLAVKO – BISKUP ČUVAR LITURGIJE

Biskup Slavko još kao mlad svećenik pokazao je zanimanje za liturgiju. Kao župnik u Baču pohađao je poslijediplomski tečaj liturgije u Zagrebu. Više je puta

bio imenovan u biskupijskom Liturgijskom vijeću, a bio je i član Liturgijskog vijeća na razini SRJ i SiCG.

Od prvih dana svoje biskupske službe htio je urediti određene liturgijske „poteškoće” u našoj biskupiji. Sa svojim suradnicima iz Liturgijskog vijeća priredio je niz liturgijskih odredba koje su se ticale misnog slavlja, slavlja sakramenata i blagoslovina, liturgijskih knjiga, uređenja liturgijskog prostora te održavanja koncerata u crkvama.

Ustrojen je i novi biskupijski liturgijski kalendar, koji radi uređivanja zajedničkog kalendara biskupija rimskog obreda u Srbiji, još nije poslan na odobrenje u Rim. Na posljednjoj sjednici Liturgijskog vijeća, na

kojoj je bio prisutan i biskup Slavko, sačinjen je konačni izgled novog vlastitog liturgijskog kalendara Subotičke biskupije.

U Rim su za službe biskupa poslani novi tekstovi za slavlje zaštitnika naše biskupije svetog Pavla, a također je određen i novi datum slavlja (30. lipnja). Nažalost, biskup Slavko nije dočekao da iz Rima, od Dikasterija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata stignu pozitivni odgovori na njegovu zamolbu.

Posebnu brigu biskup Slavko posvetio je izradi biskupijskog direktorija za liturgiju.

Iza biskupa Slavka ostalo je nekoliko „nedovršenih” (koji su dovršeni, ali nisu tiskani) „liturgijskih projekata”. Spominjem ovdje samo prilagodbe liturgijskih tekstova za blagoslovine i procesije te jedan liturgijski kompendij koji je trebao biti koristan svećenicima i vjernicima u liturgijskim slavljinama.

BISKUP SLAVKO – UPRAVITELJ VREMENITIH DOBARA

Jedna od zadaća biskupa jest i mudro upravljanje vremenitih dobara povjerene mu mjesne Crkve. Ozbiljno shvaćajući tu svoju zadaću, biskup Slavko također je donio niz odredba o upravljanju vremenitim dobrima u Subotičkoj biskupiji.

Jedna od prvih odredba bio je *Dekret o izvanrednom upravljanju vremenitim crkvenim dobrima u Subotičkoj biskupiji*. Tim je dekretom naznačio ono što je njegova vlast u upravljanju vremenitim dobrima, odnosno koje su granice ovlasti koje pripadaju župnicima u toj važnoj zadaći.

Vrlo važnu ulogu biskup Slavko u toj zadaći povjerio je Ekonomatu biskupije i Ekonomskom vijeću Subotičke biskupije. Kroz ta dva tijela uređen je novi način ekonomskog vođenja župa, a koji je praćen brojem smjernicama.

Također je nanovo uređeno dodjeljivanje službenih automobila te su dane smjernice o sklapanju raznih ugovora.

BISKUP SLAVKO – PASTORALNI ŽIVOT BISKUPIJE

Biskup Slavko djelovao je i na pastoralnom području. Iako se to mnogima nije svidjelo, izvršio je određene premještanje svećenika (koji nisu bili uobičajeni u našoj biskupiji, iako je to posve „normalno” u svakoj drugoj). Time je pomogao pojedinim vjernicima da upoznaju neke druge, nove, svećenike, a isto tako i svećenicima da upoznaju neke druge, nove, župe i vjernike.

Uz dosadašnje biskupijsko svetište Marije Pomoćnice kršćana u Doroslovu, uzdigao je na isti naslov i svetište (sada i biskupijsko) Gospe od Suza na subotičkom Bunariću. Za oba svetišta načinjeni su i statuti koji određuju njihov ustroj i djelovanje.

Brinuo je i o pastoralu sakramenata. Donio je odredbu o ozdravljenju u korijenu (sakrament ženidbe) te odredbu o kumovima kojom je pokušao urediti sve očitiji problem izbora kumova pri sakramentima krštenja i potvrde.

Više je puta tijekom svoje službe pohodio župe u raznim prigodama. Više se puta susretao sa skupinama vjernika (bilo da se radi o molitvenim zajednicama ili skupinama mladih) i pojedincima, ne samo u prostorijama Ordinarijata već i na „terenu“.

Biskup Slavko želio je da s početkom nove pastoralne godine naša biskupija (ove jeseni) započne zajedničku molitvu za duhovna zvanja. Već su bili pripravljeni i odredba i tekst molitve, ali njegova bolest, a potom i njegova smrt, odgodili su objavu tih tekstova. Mi ćemo ih, dakako, objaviti, a nadam se da će biskup Slavko moliti za nova duhovna zvanja naše biskupije iz Božjeg kraljevstva.

PAPA FRANJO I BISKUP SLAVKO

Pri biskupskom ređenju Guida Marinija i Andréa Gabriela Ferrade Moreire 17. listopada 2021. godine, papa Franjo u svojoj homiliji govorio je o četirima blizinama koje trebaju krasiti jednog biskupa. Promotrimo kroz Papine riječi je li biskup Slavko kroz svoju službu ispunio ta četiri kriterija blizine.¹

„Potrebna je blizina koja je suosjećanje i nježnost. Biskup je čovjek blizak Bogu u molitvi“ – istaknuo je te podsjetio na Petrovu preporuku: „Molitva i navještaj Riječi. Prva je biskupova zadaća moliti, ali ne kao papiga! Valja moliti srcem. I ako nemaš vremena, ukloni druge stvari, ali moli, to je prva biskupova zadaća. Blizina s Bogom u molitvi“. Mogu reći da je biskup Slavko na svoj način bio čovjek molitve i da se pouzdavao u Boga. Ipak, ono između Boga i čovjeka, ostaje samo između Boga i toga čovjeka.

Druga blizina koju je savjetovao papa Franjo jest blizina s drugim biskupima. „Budite biskupi; bit će rasprava među vama, ali kao braća. Nemojte nikada

ogovarati braću biskupe. Druga je blizina, dakle, s biskupskim tijelom“. Ima svađa i sučeljavanja mišljenja među biskupima, ali kao braća moraju biti bliski jedni drugima. Više puta osobno sam svjedočio susretima biskupa Slavka s drugim biskupima. Rekao bih da su se u njegovom društvu i u našoj biskupiji drugi biskupi osjećali ugodno i uvijek su bili dobrodošli. To svjedočanstvo o blizini biskupa Slavka s drugim biskupima u njegovim posljednjim ovozemaljskim danima, posvjedočili su, prvo nadbiskup Stanislav Hočevar koji ga je pohodio u bolnici i potom ohrabrio našu biskupijsku zajednicu, a na osobit način biskup Fabijan Svalina koji je bio u danima proštenja na subotičkom Bunariću i prvi nam dao riječi utjehe i nade. Ništa manje svjedočanstvo biskupa Petra Palića koji je u kratkom razdoblju (Dužijanica i biskupov sprovod) bio uz nas. Svjedočanstvo je to i drugih biskupa koji su bili na sprovodu biskupa Slavka. Bilo je i onih koji su morali dulje putovati da bi njemu iskazali ljudsku počast, a nama sućut i podršku. Svima im hvala na tom svjedočanstvu i blizini.

„Treća razina blizine jest ona sa svećenicima. Molim vas, nemojte zaboraviti da su vam svećenici najbliži“ – rekao je Papa te napomenuo da je žalosno kada biskupi imaju popunjen raspored te odgađaju susret sa svećnikom. „Ako doznaš da te zvao neki svećenik, nazovi ga istoga ili sljedećeg dana. On će tako znati da ima oca. Blizina sa svećenicima; ako ne dođu oni, ti posjeti njih“ – savjetovao je Papa. I svećenici ne trebaju zaboraviti da su oni najbliži suradnici biskupima. Rekao bih da je biskup Slavko ispunio i tu zadaću. Kako sam radnim danima u Ordinarijatu, mogu posvjedočiti da su mnogi svećenici dobili svoje vrijeme za razgovor, pa i neki koji i nisu dolazili u Ordinarijat, i tko god je od svećenika htio, mogao je doći kod njega na razgovor i sigurno nije dugo morao čekati da dobije svoje vrijeme za razgovor. A i biskup Slavko znao je pohoditi svećenike.

„Četvrta je blizina ona s vjernim Božjim narodom. Ne zaboravi da si uzet iz stada, a ne od elite koja je učila, koja ima mnogo titula te mora biti biskup. Ne; uzet si iz stada“ – rekao je Papa. Opet mogu reći da je biskup Slavko znao ispuniti i taj papin kriterij. Nije se bojao ići na župe, razgovarati s ljudima, a s onima kojima je postao blizak tijekom svoje župničke službe, ostao je blizak i kao biskup. I znao ih je pohoditi.

Ovih dana obuzimala nas je kušnja, žalost, nevjerica... Poznavajući biskupa Slavka, a s njim sam u ove protekle dvije godine provodio dosta vremena jer smo bili u istom uredu u Ordinarijatu i zajednički surađivali na izgradnji naše biskupije, rekao bih da on ne bio volio da nas vidi žalosne i u nevjerici. On bi nasmijan volio da mi nastavimo ono što je on započeo, zajednički graditi našu biskupiju, graditi je revno i „timski“ na svoju izgradnju i izgradnju ljudi oko nas.

Biskupe Slavko, dobar si boj bio, trku završio, vjeru sačuvao!

¹ Riječi pape Franje preuzete su s mrežne stranice: <https://www.vaticannews.va/hr/papa/news/2021-10/papa-franjo-biskupsko-redjenje-marini-moreira-sluzenje.html> (prisutpljeno 5. rujna 2022.). Te su riječi ovdje prenesene pod navodnicima.

Iz sažalnica Subotičkoj biskupiji u povodu smrti biskupa Slavka Večerina

SVETA STOLICA

„Njegova Svetost papa Franjo, primivši vijest o iznenadnoj smrti preuzvišenoga gospodina mons. Slavka Večerina, subotičkog biskupa, želi se obratiti Vama, velečasni gospodine, biskupu u miru mons. Jánosu Péntzesu, kleru, redovnicima i redovnicama, kao i članovima obitelji i svim vjernicima ove mjesne Crkve te izraziti svoju očinsku blizinu, uvjeren da se pokojni biskup Slavko vratio u kuću Očevu, da bi primio vječnu nagradu za poslanje koje je vršio sa žarom i u duhu biskupskog gesla: ‘Po Kristu, i s Kristom, i u Kristu’. Zajedno sa svima vama koji sudjelujete na liturgiji sprovoda, Sveti Otac zahvaljuje Bogu za svjedočanstvo vjere pokojnog biskupa Slavka, za njegove molitve, žrtve i pastirsko služenje koje je vršio s tolikom brigom. Sveti Otac povjerava pokojnog biskupa Slavka Božjem Milosrđu te, zazivajući zagovor Majke Božje i svetog Pavla, zaštitnika biskupije, udjeljuje apostolski blagoslov Vama, svima nazočnima na sprovodu i cijeloj Subotičkoj biskupiji”. /**Kardinal Pietro Parolin**, državni tajnik Njegove Svetosti/

(NAD)BISKUPI U BIH

„Pokojni biskup Slavko tijekom svoje svećeničke i biskupske službe, slaveći svete tajne i propovijedajući evanđelje, navijestao je pobjedu života nad smrti te se nadamo da je i on na kraju svog ovozemaljskog puta čuo riječi Oca nebeskoga: *Valjaš, slugo, dobri i vjerni! U malome si bio vjeran, nad mnogim ću te postaviti! Uđi u radost gospodara svoga* (Mt 25, 21). Dok se opraštamo od pokojnoga biskupa Slavka, zahvaljujemo Bogu za dar njegova života te za sve dobro i plemenito što je uradio tijekom svojih 65 godina života. Neka ga Bog u svom beskrajnom milosrđu uvede u svoje kraljevstvo ljubavi i mira.” /**Tomo Vukšić**, nadbiskup i metropolit vrhbosanski i predsjednik BK BiH/

„Krist, Dobri Pastir prema vlastitom obećanju (usp. Otk 2,10) zasigurno će nagraditi ‘vjernost do kraja’ svoga vjernog slugu – svećenika i biskupa Slavka, a pobrinut će se i za novog pastira Vaše biskupije, jer je i ona dio Njegove Crkve. Povezan duhom i u molitvi s Vama, s braćom svećenicima i svim drugim članovima Vaše biskupije i u ovim danima Vaše ljudske žalosti, ali

i kršćanske nade i pouzdanja u Božju pomoć, upućujem Vam bratske pozdrave i molim za Vašu sadašnju službu, Božju pomoć, svjetlo i snagu Duha Svetoga.” /**Franjo Komarica**, banjolučki biskup/

(NAD)BISKUPI U MAĐARSKOJ

„Potreseni smo viješću da je preminuo preuzvišeni biskup mons. Slavko Večerin. Od srca s biskupijom dijelim žalost. Molim se i prikazujem svetu misu za preminulog brata biskupa. Posebnom ljubavlju molim se za svećenike i sve vjernike Subotičke biskupije da, držeći se vjerno Isusa Krista, vodstvom dobrih pastira napreduje na putu koji je Providnost izabrala našoj Crkvi.” /**Kardinal Péter Erdő**, budimpeštansko-ostrogonski nadbiskup/

„Iznenadna smrt biskupa Večerina težak je gubitak za Subotičku biskupiju i vjernike, s obzirom na to da je biskup uz Božju volju jedva dvije godine mogao voditi povjereno mu stado. U iznenadnom i neočekivanom oproštaju obistinilo se njegovo biskupsko geslo: svojom biskupskom službom djelo za Gospodina Krista obavljao je u znaku potpunog žara i predanosti. Sada se, pak, nadamo da se u Kristu raduje u blaženstvu preobraženja”. /**András Veres**, biskup Győra, predsjednik Konferencije katoličkih biskupa Mađarske/

(NAD)BISKUPI U HRVATSKOJ

„Izražavam kršćansku sućut dijecezanskoj obitelji Subotičke biskupije, preuzvišenom gospodinu mons. Ivanu Péntzesu, biskupu subotičkom u miru, svim svećenicima, redovnicima, redovnicama i vjernicima laicima te rodbini pokojnog biskupa. Upućujem Vam izraze vjerničke podrške i duhovne blizine te u zajedništvu sa svima molim za plemenitu dušu preminulog biskupa mons. Slavka Večerina. Duboko vjerujem da se sada iz nebeskog zajedništva još snažnije zauzima za dobro vjernika koji su mu bili povjereni u biskupskoj službi”. /**Kardinal Josip Bozanić**, zagrebački nadbiskup i metropolit/

„Primate izraze iskrenog suosjećanja i kršćanske solidarnosti u moje ime, kao i u ime moga koadjutora Milana, svećenika i vjernika Zadarske nadbiskupije.

Izraze suosjećanja prenesite i rodbini pokojnog biskupa Slavka, kao i kleru Subotičke biskupije. Očima vjere prihvaćamo neizbježni rastanak, jer Isus nam je svojom smrću i uskrsnućem najavio zoru nade. Tim uskrsnim pouzdanjem molimo i pokoj njegovoj plemenitoj duši”. /**Želimir Puljić**, nadbiskup zadarski, predsjednik HBK/

„Duboko smo zahvalni za srdačnu otvorenost biskupa Slavka Večerina, za brojne susrete i korake suradnje naših biskupijskih zajednica, osobito na području odgoja novih svećenika. U ime svećenika, redovnika, redovnica i svih vjernika Đakovačko-osječke nadbiskupije primite izraze naše sućuti i blizine”. /**Đuro Hranić**, nadbiskup i metropolit đakovačko-osječki, **Ivan Ćurić**, pomoćni biskup i **Marin Srakić**, umirovljeni nadbiskup/

„Pokojni je biskup Slavko predano služio puku Božjemu te je u svome tijelu nadopunio što nedostaje patnjama Kristovim za Crkvu. Neka ga Gospodin učini i dionikom svoga uskrsnuća! Dok u ime Splitsko-makarske nadbiskupije izražavamo sućut Vama kao dijecezanskom upravitelju, biskupu u miru, svećenstvu, redovništvu i vjernom puku Subotičke biskupije, obećavamo da ćemo se spomenuti pokojnoga brata našega biskupa Slavka pri oltaru Gospodnjem.” /**Dražen Kutleša**, splitsko-makarski nadbiskup i **Marin Barišić**, nadbiskup u miru/

„Tijekom svoga kratkog pastirskog služenja, biskup Večerin iskazivao je poseban bratski odnos prema Požeškoj biskupiji, koji je očitovao i svojim posjetom Požegi, te smo namjeravali temeljitije poraditi na povezanosti naših dviju mjesnih crkava i promaknuti suradnju u određenim pastoralnim pitanjima. Providnost je odredila da se naše zajedništvo nastavi ostvarivati na nov način, prvenstveno u molitvi koja povezuje nebo i zemlju, putnike na ovome svijetu i one koji su stigli na cilj u vječnost. Od srca zahvaljujem biskupu Slavku za plemenitost i ljubav koju je svojim služenjem ugradio u dobro Isusove Crkve u Subotici te što smo i u Požegi smjeli biti dionici njegove dobrohotnosti. Molim uskrslog Gospodina da ga primi u sjaj svoje pobjede nad smrću te mu daruje puninu života u slavi nebeske Crkve.” /**Antun Škvorčević**, požeški biskup/

„Rastužila nas je vijest o bolesti i smrti poštovanog biskupa Slavka Večerina. Za naše ljudsko poimanje otišao je prebrzo. Tek smo uspjeli razmjenjivati čestitke i poruke, bolje se upoznavati, gledajući na buduće susrete, proslave, zasjedanja... Gospodin je imao druge planove i odlučio slugu svoga biskupa Slavka pozvati k sebi, s onu stranu stvari, onkraj zagolgotskog svitanja, tamo gdje je vječna domovina. Neka dobri i svemogućí Bog k sebi privine svoga slugu biskupa Slavka

Večerina, neka ga nagradi vječnim darima za svako učinjeno dobro, za svaku iskazanu ljubav prema bratu čovjeku, za svaku strpljivo podnesenu žrtvu i neka mu po neizmjernom božanskom milosrđu oprostí svaku ljudsku slabost.” /**Tomislav Rogić**, šibenski biskup/

„Duboko vjerujemo kako život i smrt dragog biskupa Slavka donose najvažniju vijest od početka svijeta: smrt, taj ‘posljednji neprijatelj’ pobijeđena je jednom zauvijek mukom, smrću i uskrsnućem Gospodina Isusa Krista. Tu vijest biskup Slavko naviještao je kao svećenik i biskup te vjerujemo kako će je nastaviti naviještati i sada kada je prešao u vječni život te svojim molitvama pratiti svoju Subotičku biskupiju.” /**Ranko Vidović**, hvarski biskup/

„Biskup Slavko dao je sebe Bogu i služio vjerno i predano cijelog svog života ljudima. Dok se pozdravljamo od njega, zahvaljujemo Bogu za njegov život, svu predanost i rad, za životni primjer kako biti živí lik Krista u odnosima prema bližnjima. U osobno ime, te u ime cijelog klera, monaha i monahinja, svima u Subotičkoj biskupiji izražavam iskrenu kršćansku sućut.” /**Milan Stipić**, križevački biskup/

„Od svoje mladosti, biskup Slavko odlučio je u potpunosti posvetiti svoj život Bogu, nasljeđujući Isusa Krista i služeći Mu u svećeničkoj, a naposljetku i biskupskoj službi. Nakon nepune dvije godine službe pastira Subotičke biskupije, Gospodar života i smrti odlučio ga je pozvati sebi. Čvrsto vjerujemo da će ga Bog za njegova dobra djela vjere nagraditi vječnom baštinom na nebesima, jer Gospodin *drži svoj Savez i milost svoju iskazuje do tisuću koljena onima koji ga ljube i drže njegove zapovijedi* (Pnz 7,9). U molitvi za pokojnog biskupa Slavka sjedinjujem se s cijelom subotičkom Crkvom, kao i sa svima ožalošćenima zbog biskupove smrti. Njegovu dušu u molitvi povjeravam beskonačnom Božjem milosrđu.” /**Jure Bogdan**, vojni ordinarij/

„Pred iznenadnom smrću ostajemo nijemi, puni bola i s pitanjima koja nam se nameću, a na koja ne znamo odgovore: Zašto je tako moralo biti? Bog zsigurno znade odgovor na to pitanje, ali ne objavljuje nam ga, vjerojatno stoga što ga mi ne bismo mogli niti razumjeti. U takvim događajima sve su riječi suviše, a utjehu može dati samo vjera. Ona nam jamči da život biskupa Slavka nije završio, nije nestao. Vjerujemo da će dobri i milosrdni Bog biti nagrada pokojnom biskupu Slavku. Poštovanoj obitelji, kleru, redovnicima i redovnicama, svim vjernicima Subotičke biskupije, kao i rodbini, i prijateljima želim izraziti duboku kršćansku sućut, a biskupu Slavku neka dobri Bog nagradi sva dobra djela i udijeli vječni pokoj.” /**Zdenko Križić OCD**, gospićko-senjski biskup/

SRPSKA PRAVOSLAVNA CRKVA

„Žalosno smo primili tužnu vijest o upokojenju biskupa subotičkog Slavka Večerina, koji je proživio gotovo četrdeset godina u činu svećenika i dvije godine u činu biskupa subotičkog, skrbeći se da služenjem u Katoličkoj Crkvi doprinese i razvoju dobrih međususjedskih odnosa između pravoslavnih i katoličkih kršćana. Katolička Crkva u liku pokojnog biskupa izgubila je revnosnog svećenika, a Srpska pravoslavna Crkva dobrog prijatelja koji je imao veliko srce i otvorenu dušu za svakog čovjeka dobre volje. Molimo da skupa s klerom i pastvom Katoličke Crkve primite izraze naše najiskrenije i najdublje sućuti. /**Porfirije**, arhiepiskop pečki, metropolit beogradsko-karlovački i patrijarh srpski/

VLADA REPUBLIKE SRBIJE

„Monsinjora Večerina pamtit ćemo kao dobrog pastira Rimokatoličke Crkve u Subotičkoj dijecezi i biskupa koji je predano djelovao na području snaženja dobrih odnosa među kršćanima u tom dijelu naše zemlje. Biskupa ćemo se sjećati po dobroj i plodonosnoj suradnji koju je imao s našom Upravom.” /**Vladimir Roganović**, ravnatelj Uprave za suradnju s Crkvama i vjerskim zajednicama Ministarstva pravde Republike Srbije/

VLADA MAĐARSKE

„Potresla me je obavijest o preminuću preuzvišenog biskupa Slavka Večerina. Primite, molim Vas, i prenesite zajednici vjernika izraze iskrene sućuti u ovom teškom vremenu izazova. Neka mu dragi Bog podari vječni mir, a vjernicima, pak, iz vjere ponikli spokoj.” /**Zsolt Semjén**, zamjenik premijera Mađarske/

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

„S tugom i nevjericom primio sam vijest o pretrajanju smrti biskupa mons. Slavka Večerina, čovjeka otvorena i topla srca, koji je iza sebe ostavio dubok trag, godinama prerano radeći kao svećenik i biskup Subotičke biskupije. Pastirskom ljubavlju brinuo je o potrebama svih svojih vjernika, a na poseban način ljubio je svoj hrvatski narod iz kojega je potekao te je svojim plemenitim djelovanjem doprinosio njegovu razvoju i boljitku.” /**Zvonko Milas**, državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske u Vladi Republike Hrvatske/

OSTALE SAŽALNICE

Sažalnice su poslali i: nadbiskup vrhbosanski u miru **kardinal Vinko Puljić**; trnavski nadbiskup **Ján Orosch** (Slovačka); nadbiskup i metropolit beogradski **Stanislav Hočevar**; biskup skopski i strumičko-skopski eparh **Kiro Stojanov**; prizrensko-prištinski biskup **Dode Gjergji**; kalačko-kečkemetski nadbiskup i metropolit **Balázs Bábel**; biskup biskupije Satu Mare **Jenő Schönberger** (Rumunjska); mukačevski biskup **Petro Mikola Lučok OP** (Ukrajina); umirovljeni biskup mostarsko-duvanjski **Ratko Perić** (BiH); generalni tajnik Hrvatske biskupske konferencije **Krunoslav Novak**; rektor Hrvatskog katoličkog sveučilišta **Željko Tanjić**; provincijalni ministar Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda **Milan Krišto OFM**; vrhovna predstojnica Družbe Kćeri milosrđa TSR sv. Franje **M. Fides Bavić**; provincijalna predstojnica Družbe Kćeri Milosrđa TSR sv. Franje **S. M. Mirjam Gadža**; provincijalna poglavarica Milosrdnih sestara Sv. Križa u Đakovu **S. Valerija Široki**; prior karmelskog samostana Gospe Karmelske i sv. Stjepana, kralja u Somboru **Stjepan Vidak OCD**; predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća u Republici Srbiji **Jasna Vojnić**; predsjednik Nacionalnog vijeća njemačke nacionalne manjine **Michael Platz**; predsjednica Nacionalnog vijeća bunjevačke nacionalne manjine **Suzana Kujundžić Ostojić**; državni tajnik za nacionalnu politiku u Vladi Mađarske **Janos Arpad Potapi**; Neokatekumeni Srbije; pravoslavni episkop Eparhije bačke **Irinej Bulović**; biskup Slovačke evangeličke Crkve augsburške vjeroispovijesti u Srbiji **Jaroslav Javorńík**; biskup Reformirane kršćanske Crkve u Srbiji **Béla Halász**; zamjenik biskupa Evangeličke kršćanske Crkve A. V. u Srbiji **Gábor Doliszky** i predsjednik Židovske općine Subotica **Joshua Steinfeld.** /Zv./

Ministrant zagledan u nebo

(nastavak iz prošlog broja)

U vezi s kultom euharistije želim iznijeti još dvije crtice „iz davnine”: već spomenutim danima klanjanja uočio sam da tijekom sata Franjevačkog trećeg reda među moliteljima (obično u prvoj klupi) kleči i jedan svećenik (dakako u reverendi), o kome sam kasnije saznao da je prečasni Franjo Vujković, župnik iz Žednika, kasnije katedralni župnik, apostolski protonotar. Kod njega sam pet godina služio kao kapelan i od njega puno naučio, u prvom redu videći njegovu sretnu narav i upravo anđeosku strpljivost. Često sam ga se sjetio kako kleči među franjevcima trećoredcima te dobio odgovor na pitanje gdje i kako se može vježbati u prihvaćanju darova Božje milosti...

Drugi prizor bile su procesije („prošijuni”) na mladu nedjelju između dana Svetog Jurja i blagdana Svetog Mihovila. Tada se okolina prije početka svete mise u 10 sati napunila paradišnim kolima – trg oko katedrale, ulica Nikole Kujundžića, Atila Józsefa – kojim su stizali vjernici: muškarci (momci) u sjajnim lak-čizmama, cure u raznolikim narodnim nošnjama: bijelim ukrašenim zlatnim, srebrnim ili šarenim vezom, ljubičastim, crvenim, crnim, čak su i papuče bile bogato ukrašene zlatnim vezom (to znam jer je vlasnik kuće u kojoj smo kao stanari živjeli jedno vrijeme bio papučar, koji nam je pokazao uzorke gornjeg dijela, prije nego što je sastavio robu, koju je prodavao po tržnicama, vašarima i prigodom proštenja).

Nakon što su zvona oglasila u 10 sati početak svete mise, ponovno su zazvonila kada je krenula procesija na poticaj svećenika: „Pange lingua” – „Usta moja”, a prisutni su nastavili: „Zdrav, slatki Isuse”. Kad se procesija vratila u crkvu, svećenik je ponovno oglasio: „Tantum ergo” – „Divnoj dakle” (u modernom prijevodu), dao blagoslov te izložio Presveto u prekrasnoj (zrakastoj) pokaznici iznad donjeg „kata” tabernakula, gdje se čuvalo Presveto za pričešć vjernika, te je misa započela pred izloženim Presvetim. Na kraju mise, svećenik je ponovno uzeo u ruke pokaznicu s Presvetim te je zapjevao: „Genitori, Genitoque” – „Roditelju, Rođenomu” (Bogu Ocu, Bogu Sinu), a potom je slijedio blagoslov i

sve ostalo po propisu i običaju i „repozicija”, odlaganje Presvetoga.

Ministriranje kod otaca franjevac nastavilo se.

Kada je moj brat pristupio prvoj svetoj pričesti u katedrali, kao našoj župnoj crkvi, moja pokojna majka odvela me je u sakristiju i zamolila sakristana „braca Blaška” ne bi li me obukao za ministranta, jer je moj brat prvopričesnik. Sakristan se složio i to vrlo učtivo. Nije me samo obukao u ministrantsko odijelo već mi je dao i rukavice, a na kragu privezao crvenu mašnu, koju je inače ceremonijar nosio na pontifikalnim misama. Tako odjeven, otvorio sam povorku.

Poslijepodne s bratom sam se uputio u franjevačku crkvu na svibanjsku pobožnost. Sakristan je stajao pred vratima sakristije, kamo smo prolazili, nepropuštajući da ga učtivo pozdravimo. A on će: „Kamo ste se uputili bubice?” („bogaraim”). Odgovorili smo: „Na svibanjsku pobožnost”. On nas upita, videći kako želimo nastaviti put: „A kamo?” Mi velimo: „franjevcima”. Ponovno je upitao: „Dalje niste našli crkvu? Dođite, braca Blaško će vas obući. Ministrirati možete i ovdje”. Brat i ja, izmijenivši poglede, okrenuli smo se za 180 stupnjeva i ušli u sakristiju, obukli se i uskoro klečali pred likom Lurdske Gospe, koji je bio izložen na oltaru Marijina Uznesenja, bogato okićenim cvijećem. Otad smo naizmjenice ministrirali u katedrali i kod franjevac. Time nismo učinili ništa nepravilno, ta katedrala je ujedno bila i naša župna crkva.

Približavao se dan moje prve svete pričesti. U subotu poslijepodne išlo se na svetu ispovijed. Prije no što sam se uputio k crkvi, majka je kao „naputak” rekla ovo: „Sutra ćeš pristupiti prvi put svetoj pričesti, gledaj da budeš još bolji!” Kod nas se odgovaranje („feleselés”) strogo kažnjavalo. Tako sam, jedva se svladavajući, kako ne bi proplakao, samo promućao ili iscijedio između zubi: „Ja već ne znam biti bolji!” Ali nisam je ganuo jer je odgovorila: „Znaš ti, samo ako hoćeš!” Te riječi mi otad svaki put padaju na pamet, kad god pristupam Božjem žrtveniku – „Bogu koji razveseljuje moju mladost!”

Kada je osvanuo dan prve pričesti, prvo sam pristupio malom oltaru gdje sam kod kuće namještao figure, lutke svećenika i ministranata kako bih ustanovio „je li sve u redu”, a zatim smo se u pratnji majke, sestre i brata uputili ka Katoličkom krugu gdje smo se okupljali za svetu misu. Moj mali oltar bio je bogato, da ne lažem „krcato” okićen grančicama sa živice oko katedrale, na oltaru je bio čipkasti antependij s dugačkim resama („rojtoška”), a iznad oltara između dvaju tenkova, na jedva vidljivom koncu, iz bijelog papira izrezana slova: „Pustite k meni malene!”...

Neobično je bilo kod te svete mise što smo mi, prvopričesnici, dok je svećenik prije pričesti vjernika tiho izgovarao na latinskom riječi satnika iz Kafarnauma, na mađarskom jeziku ponavljali: „Uram, nem vagyok méltó!” – „Gospodine, nisam dostojan!”

Prilika za PRIZNATI SE Isusovim pred ljudima

Popis stanovništva u Srbiji održat će se od 1. do 31. listopada ove godine u cijeloj Republici Srbiji. Riječ je o statističkom istraživanju kojim, općenito rečeno, država želi dobiti podatke o stanju svojega stanovništva osobnim odgovorima na unaprijed pripremljena pitanja koja će svakom stanovniku naše države postaviti popisivači. Država je, dvama zakonima, odredila da je popis obavezan te je, također, odredila način pripreme, organizacije i provođenja popisa, razdoblje popisivanja, način sakupljanja podataka, sadržaj popisa, obveze državnih i drugih tijela u provođenju popisa, financiranje popisa, dužnosti osoba koje obavljaju poslove u vezi s popisom i onih koje su obuhvaćene popisom, obradu podataka, objavu rezultata popisa, uporabu i čuvanje podataka prikupljenih u popisu.

Podatke će neposredno od građana prikupljati za to obučeni popisivači, koji će ići od vrata do vrata, a odgovore na pitanja unositi će u elektroničke upitnike koje će nositi sa sobom u računalima. Državno tijelo koje provodi popis jest Republički zavod za statistiku. Podatci će prigodom obrade i prikazivanja biti potpuno anonimni.

Popisom će biti obuhvaćeni državljani Srbije s prebivalištem, odnosno boravištem u Srbiji, bilo da su u vrijeme provođenja popisa prisutni u svojem mjestu stanovanja ili privremeno borave u drugom mjestu u Srbiji ili u inozemstvu, potom stalno nastanjeni stranci, stranci kojima je odobren privremeni boravak u Srbiji i druge osobe koje u vrijeme popisa borave u Srbiji, kućanstva, stanovi i druge nastanjene prostorije.

Popisivači će nositi iskaznicu koju će obvezno pokazati prije no što uđu u kućanstvo. Na prednjoj strani iskaznice nalazi se logo Republičkog zavoda za statistiku, ime i prezime popisivača, njegova fotografija i broj osobne iskaznice, a na zadnjoj strani ovlaštenje za rad.

Podatci će biti sakupljeni metodom intervjua: popisivači će postavljati unaprijed određena pitanja svakoj odrasloj osobi u kućanstvu pojedinačno, a ako to nije moguće, odgovore će prikupljati od člana kućanstva koji je najbolje upoznat s podacima. Za djecu mlađu od 15 godina podatci se prikupljaju od roditelja ili skrbnika.

Ako popisivač u vrijeme popisa ne zatekne u stanu osobu koja se obuhvaća popisom, ostavit će pismenu obavijest o ponovnom dolasku.

SADRŽAJ POPISNICE

Popisnica se sastoji od stanovitog broja pitanja na koje osobe daju svoje odgovore ili odabiru one koji su već ponuđeni. Za naše čitatelje, koji su u najvećem broju pripadnici nekog od manjinskih naroda katoličke vjere, napose su značajna tri pitanja koja su

ETNOKULTURALNA OBILJEŽJA	
12. NACIONALNA PRIPADNOST <i>(prema čl. 47 Ustava Republike Srbije, osoba se nije dužna izjasniti)</i>	
13. MATERINJI JEZIK	
14. VJEROISPOVIJEST <i>(prema čl. 43 Ustava Republike Srbije, osoba se nije dužna izjasniti)</i>	

obuhvaćena rubrikom „Etnokulturna obilježja”. To su pitanja: „Nacionalna pripadnost”, „Materinski jezik” i „Vjeroispovijest”. Kod pitanja „Nacionalna pripadnost” i „Vjeroispovijest”, u popisnici stoji napomena kako se na njih osoba nije dužna izjasniti, što su popisivači dužni i reći.

Taj je popis, bez obzira na te napomene, dragi čitatelji *Zvonika*, idealna, dugo čekana i vrlo važna prilika za očitovanje o onome što nas obilježava u vezi s pripadnosti zajednici nekoga naroda, u vezi s jezikom kojim govorimo i Crkvom čiji smo dio i članovi. Takvih prilika u našem je društvu malo, a ta, dodatno, ima oblik službenoga izjašnjavanja koje će biti dio povijesne statistike. Pripreme za popis dugo su trajale, a popisna tijela pozorno su u obzir uzimala, između ostalih, i mišljenja nacionalno-manjinskih vijeća, koji su se zalagali da se promovirana sloboda izjašnjavanja u potpunosti omogućiti i jamčiti, a moguće manipulacije spriječiti, napose u vezi s navedenim trima pitanjima. Razlog tomu je

jednostavan i vrlo pragmatičan. Fundamentalna je potreba znati koliko nas je, a mnoga od zajamčenih prava nacionalnih manjina, po zakonima naše domicilne države Srbije, potpuno ovise o broju pripadnika naroda i govornika određenog jezika. Slično je i s ostalim dvama pitanjima. Iako naša Katolička Crkva putem svojih službenika ima razne načine evidentiranja broja vjernika, svojih članova, praksa je pokazala da se potpuno oslanja i prihvaća rezultate popisa koje organizira država.

U vezi s mogućnosti da se osoba koja je pri posjetu popisivača prisutna u kućanstvu izjasni o tim i drugim pitanjima i za one koji nisu tada nazočni, vjerujem da je potreban čvrst obiteljski dogovor i suglasje o načinu izjašnjavanja. Na taj način moći će biti izbjegnuti nesporazumi, a popisivačima će posao biti olakšan.

PRETPOPISNE AKTIVNOSTI

Hrvatsko nacionalno vijeće, skupa s ostalim hrvatskim organizacijama i udrugama koje čuvaju i promoviraju hrvatsku kulturu te političkom strankom DSHV, započelo je već početkom ove godine pretpopisne aktivnosti, koje su od ljeta pojačane unutar kampanje „Znam tko sam.” Na istoimenom računu na Facebook-u može se naći mnoštvo aktivnosti kojima je cilj senzibiliziranje

članova hrvatske zajednice da se nedvosmisleno nacionalno izjasne Hrvatima, govornicima hrvatskoga jezika kao materinskoga (bez obzira na narječja) te da se jasno očituju kao pripadnici Katoličke Crkve. Kampanjom se žele, poštujući slobodu izjašnjavanja, približiti Hrvatima u Srbiji dijelovi zajedničkoga identiteta, kako bi se

Ovaj popis idealna je, dugo čekana i vrlo važna prilika za očitovanje o onome što nas obilježava u vezi s pripadnosti zajednici nekoga naroda, u vezi s jezikom kojim govorimo i Crkvom čiji smo dio i članovi. /.../ To znači da se nedvosmisleno nacionalno izjasnimo Hrvatima, govornicima hrvatskoga jezika kao materinskoga (bez obzira na narječja), te da se jasno očitujemo kao pripadnici Katoličke Crkve. /.../ Valja se pomiriti s činjenicom da nas državna administracija gleda uglavnom brojkama – onako kako sami o sebi kažemo na državnome popisu.

pobudio ponos i hrabrost u popisnome očitovanju. Do sada je u tom smislu nastalo mnogo tiskanih materijala i drugih sredstava komunikacije, kojima je u središtu taj slogan, te video-sadržaja, kojima je cilj ukazati na veliku važnost toga popisa za Hrvate u Srbiji. I vodeći slogan kampanje odgovara na tri popisna pitanja svima razumljivim predloškom: Hrvat(ica), hrvatski, rimokatolik/rimokatolkinja.

Sa svoje strane, Republički zavod za statistiku mnoštvo materijala učinio je dostu-

pnim na svojoj mrežnoj stranici: <https://popis2022.stat.gov.rs/>, a popisnice su dostupne i na svim nacionalno-manjinskim jezicima u službenoj uporabi na bilo kojoj razini u Srbiji. Još su se neka državna tijela uključila u promoviranje popisa, no za sada masovnija medijska promidžba nije zapažena, s iznimkom aktivnosti koje se vode društvenim mrežama.

ZNAČAJ POPISA ZA KATOLIČKU CRKVVU

Evo malo statistike, koja je dobivena upravo popisom, a odnosi se na brojčano stanje vjernika koji su se na popisu 2011. godine izjasnili katolicima. U Srbiji je te godine bilo 356.957 katolika (4,97% tadašnjeg stanovništva Srbije). U Vojvodini je katolika tada bilo 336.691, a u Subotičkoj biskupiji 260.377, što je gotovo točno jedna četvrtina osoba koje su tada živjele u Bačkoj. Neki podatci, pa i oni koje mjesna crkvena vlast šalje Svetoj Stolici, kažu da je taj broj 2020. godine bio tek 238.000.

Istina, ne smijemo se osloniti u našem životu vjere isključivo na statistiku niti u prebrojavanjima tražiti potvrdu snage naše kršćanske prisutnosti, no valja se pomiriti s činjenicom da nas državna administracija gleda uglavnom brojkama – onako kako sami o sebi kažemo na državnome popisu. S te strane, treba znati da se na području koje zauzima Subotička biskupija 2011. godine gotovo 64.000 ljudi nije izjasnilo o pripadnosti niti jednoj crkvenoj i vjerskoj zajednici (od čega napose mnogo u južnoj polovici naše biskupije).

Koji god bili razlozi tome, gotovo je sigurno da je u tome broju i stanoviti udio katolika. Želim podijeliti sa svima koji ovo čitaju osobno uvjerenje da je vjerska mimikrija u društvu, te napose na popisu zbilja bespotrebna, te štetna i za Crkvu i za društvo. I Isus potvrđuje da se takav stav kosi s fundamentima našega kršćanskoga svjedočenja (Mt 10, 22–23).

Ferenc Fazekas – privremeni dijecezanski upravitelj Subotičke biskupije

Preminućem subotičkog biskupa mons. Slavka Večerina, 26. kolovoza, stolica dijecezanskog biskupa Subotičke biskupije postala je prazna. Stoga je mons. Stjepan Beretić, kao najstariji član Zbora savjetnika, sazvaio izvanrednu sjednicu radi izbora dijecezanskog upravitelja, kako je to predviđeno Zakonom kanonskog prava. Zbor savjetnika Subotičke biskupije izabrao je, na sjednici održanoj u Domu biskupije 29. kolovoza, preč. Ferenc Fazekasa za privremenog dijecezanskog upravitelja Subotičke biskupije.

Ferenc Fazekas rođen je u Bečeju 29. rujna 1958. godine. Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu studirao je od 1977. do 1984. Za svećenika je zaređen u subotičkoj katedrali na Petrovo 1984. godine. Bio je vikar u Župi Presvetoga Trojstva u Somboru od 20. listopada 1984. do 17. svibnja 1986., a upravitelj župe kao i vikarni pomoćnik u Župi Pohoda Blažene Djevice Marije u Bačkoj Topoli od 17. svibnja 1986. do 1. rujna 1988. Upraviteljem Župe sv. Ladislava u Bogojevu i Rođenja Blažene Djevice Marije u Lemešu bio je od 1. rujna 1988. do 15. prosinca 1993., a zatim i župnik u istom mjestu od 15. prosinca 1993. do 20. listopada 1994. Tada je imenovan župnikom u Senti, u Župi sv. Franje Asiškoga, a od 10. listopada 1998. do ljeta 2021. bio je župnik u Bačkoj Topoli, u Župi Pohoda Blažene Djevice Marije i kasnije utemeljenoj vikariji Srca Isusova. U kolovozu 2021. imenovan je župnikom Župe sv. Jurja u Subotici i generalnim vikarom Subotičke biskupije. Bio je članom biskupijskog Vijeća za Caritas i Prezbiterskog vijeća za mandata umirovljenoga biskupa Péncsesa, a jedno vrijeme i njegov konzultor. Također, od 2005. do 2021. bio je i dekan Bačkotopolskog dekanata. Govori mađarski i hrvatski jezik. /IKA/

Blagoslov torba i školaraca u Monoštoru

Prigodom početka nove školske godine 2022./23., 18. rujna u crkvi sv. Petra i Pavla u Monoštoru na kraju mise blagoslovljene su školske torbe učenika, moleći Božji blagoslov za uspjeh tijekom i na kraju školske godine.

Na misi su, zajedno s učenicima, bili njihovi roditelji te nekoliko nastavnika i djelatnika škole. Želimo svojim učenicima da ih prati Božji blagoslov, da budu marljivi, da se uzorno ponašaju i na kraju školske godine postignu željeni uspjeh, kojim će

biti zadovoljni ponajprije oni, zatim njihovi roditelji i nastavnici i, dakako, cijela naša župa. /D. D./

Obljetnice sakramenta ženidbe u Župi sv. Nikole Tavelića u Somboru

Svečanom misom zahvalnicom koju je služio župnik Josip Štefković, u crkvi sv. Nikole Tavelića u Somboru (Bezdanski put) parovi koji u ovoj godini proslavljaju „okrugle“ obljetnice sakramenta ženidbe zahvalili su Bogu za primljene milosti u svojim obiteljima.

Obljetnice su proslavili: Zvonko i Margareta Čuvarđić (20 godina), Josip i Zdenka Čuvarđić (15 godina), Perica i Sandra Tucakov (10 godina) te Ivan i Anita Budimčević (pet godina života u kršćanskom braku), skupa sa svojom djecom i rodbinom. /T. S./

Ljetni oratorij u Monoštoru

Trodnevni ljetni oratorij u Monoštoru održan je od 16. do 18. kolovoza, a sudjelovalo je 60 djece iz Monoštora i Sombora i 12 animatora iz Subotičkog oratorija.

Djeca su ta tri dana provela u duhovnim radionicama, kreativnim radionicama, pjesmi, igri, plesu. Kako

je bilo vruće, malo su se rashladili kad je došao popularan vođeni dan, a ljetni oratorij zaključili su svetom misom koju je predvodio domaći župnik **Davor Dulić**, na kojoj su oni preuzeli ulogu zbora i pjevali pjesme koje su pripremali na Ljetnom oratoriju. /C. V./

Blagoslov đaka i školskih torba u Maloj Bosni

U crkvi Presvetog Trojstva u Maloj Bosni, u nedjelju, 11. rujna, slavljen je sveta misa zaziva Duha Svetoga za početak nove školske i vjeronaučne godine. Svetu misu predslavio je župnik **Dragan Muharem**.

Na početku svete mise župnik je blagoslovio učenike, njihove učitelje te sve školsko osoblje. On je djeci u propovijedi rekao kako je važno da budu marljivi i dobri učenici, da je važno dolaziti na vjeronauk i svetu misu, kako ne trebaju biti poput izgubljenog sina i kako ih Isus

čeka svake nedjelje na svetoj misi. Župnik je podsjetio da se pored školskog vjeronauka, nastavlja i vjeronauk na župi svake subote. /**Larisa Skenderović**/

Hodočašće somborske zajednice Karmelskog svjetovnog reda u Bački Brestovac

„Hodočašće” znači hodom častiti dragoga Boga i Njegovu Majku Mariju. Tako smo se i mi, članovi somborske zajednice Karmelskog svjetovnog reda i vjernici grada Sombora i okolice, 12. rujna uputili na proštenje u Bački Brestovac da bismo hodočastili i uveličali taj dan i dostojno proslavili blagdan Imena Marijina – Bogorodičin imendan i župni god te župne crkve.

Župa Imena Marijina u Bačkom Brestovcu (njem. Ulmenau, mađ. Szilberek) „pasivna” je župa još od vremena protjerivanja Nijemaca tijekom Drugog svjetskog

rata. Crkvu su obnovili Nijemci rodом i podrijetlom iz Brestovca. Župa se trenutačno nalazi pod pastoralnom skrbi karmelićana iz Sombora. Svetu misu slavili su **o. Stjepan Vidak**, prior u somborskom Karmelu, **o. Zlatko Žuvela**, aktualni župnik župe u Brestovcu, vlč. **Joseph Vogrinz** i somborski dekan **Josip Štefković**.

Crkvom su se orile pjesme iz radosnih srdaca naših hodočasnika: „Oče naš dobri”, „Odzivam se, Isuse”... Nakon misnog blagoslova zahvalili smo našoj Majci na divnom danu pjesmom „Danak svaki Božjoj Majci”, a potom je uslijedila okrijepa i druženje u župnom domu. /**S. Marijana od Kraljice Karmela**/

Dan bolesnika u Sonti

Spomendan Sv. Majke Tereze, odnosno Dan bolesnika, sproveden je 5. rujna u sončanskoj župi sv. Lovre.

Već godinama unatrag župa sv. Lovre na poseban način proslavlja taj dan. Velečasni **Josip Kujunžić** trudi se da prije tog dana obiđe bolesnike i ispovjedi ih za taj svečani događaj da bi na misi svi primili svetu pričest. Sa svojim mladim suradnicima organizira prijevoz do crkve za sve bolesne i nemoćne. Bolesnicima mnogo znači to duhovno iskustvo. Sretni su i mirni u duši i srcu jer su se duhovno obnovili. Poslije mise, mjesni pjesnici recitiraju nekoliko prigodnih pjesama. Nakon duhovnog slavlja, župnik svake godine pozove sve prisutne u župni dvor. Tu se bolesnici međusobno pozdrave i razgovaraju uz okrepu. Bolesnici će dugo tijekom godine spominjati svetu misu i međusobno druženje. /**Ruža Silađev**/

Prvi salezijanac iz zajednice bačkih Hrvata

U crkvi sv. Mati slobode u Zagrebu, 27. kolovoza četiri nova salezijanaca zavjetovala su se Gospodinu na poslušnost, siromaštvo i čistoću, na život u salezijanskoj zajednici te na predanje mladima, osobito najsiromašnijima, kako je to tražio utemeljitelj sv. Ivan Bosco. Među novozavjetovanim salezijancima je i Ivo Šokčić (prvi s lijeve strane na fotografiji).

Ivo je rođen u Subotici 1991. godine. U rodnom gradu pohađao je Osnovnu školu „Matko Vuković” i Gimnaziju „Svetozar Marković”. Nakon završenog studija matematike na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu, pridružio se Salezijanskom redu te je nakon razdoblja novicijata, prve zavjete položio 2016. godine. Formaciju je nastavio u Rimu, na Salezijanskom papinskom sveučilištu studijem filozofije, a nastavio u Torinu, gdje studira teologiju. /**M. T.**/

Proštenje na Hrvatskom Majuru

Na Hrvatskom Majuru kraj Gabrićeva križa 4. rujna slavljen je proštenje. Svetu misu predslavio je ovogodišnji mladomisnik vlč. **Dušan Balažević** u zajedništvu s domaćim župnikom preč. **Draganom Muharemom** te mons. **Andrijom Anišićem**.

Balažević se u svojoj propovijedi dotaknuo života sv. Marka Križevčanina, kojemu se utječu stanovnici Hrvatskog Majura. „Kada slavimo spomen nekog svetca, razni osjećaji i stavovi javljaju se u nama. Jedan od osjećaja koji se može pojaviti u susretu s osobom sv. Marka Križevčanina jest sram. Sram, jer se ipak

radi o mučeniku koji je svoj život žrtvovao za Krista, a mi smo svjesni svojih izdaja Isusa. Sram, jer svjesni smo da se malo bojimo mučeničke smrti. Zanimljivo, o životu sv. Marka ne zna se previše detalja, no jedna nit provlači se tijekom cijela njegovog život – bio je samozatajan, nenametljiv. Zapravo, može se reći da je živio skrivenim životom, životom koji je bio redovit, uobičajen i on s 30 godina postaje pravi mučenik”.

Na misi se okupilo mnogo vjernika, među kojima su bili brojni bivši stanovnici Hrvatskog Majura, ali i onih nekoliko koji i sada ondje žive. Među sudionicima bilo je i mnogo vjernika iz drugih župa te generalni konzul Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša**. Na kraju mise, župnik je zahvalio svima koji su pridonijeli da slavlje proštenja prođe svečano. /**Larisa Skenderović**/

Susret svećenika „Jordanovčana” u Subotici

Nekoliko generacija svećenika koji su studirali kod isusovaca na zagrebačkom Jordanovcu u Zagrebu, svake godine okuplja se na susret u raznim gradovima u kojima je netko od njih na službi, a ove godine okupili su se u Subotici.

Susret su započeli 16. kolovoza na misi proštenja u crkvi sv. Roka u Subotici, koja sv. Roka časti kao zaštitnika župe, ali i grada Subotice. Misu je predvodio **fra Miljenko Mika Stojić**, koji je na službi u hrvatskoj katoličkoj misiji u Švicarskoj. Propovijed na mađarskom jeziku održao je **preč. Illés Csúzdí**, svećenik Subotičke biskupije na službi u Mađarskoj. Osim njih dvojice, bilo je još desetak svećenika „Jordanovčana”, kao i drugih svećenika iz Subotice i okolice.

U srijedu, 17. kolovoza, pridružila su im se još dvojica svećenika tako da ih je ukupno ove godine na susretu bilo dvanaestorica, a četvorica su se uključila u susret djelomice. Toga dana svećenici su uz stručnog vodiča **Svetislava Milankovića** razgledali subotičku gradsku vijećnicu (Gradsku kuću), a zatim franjevački samostan o kojemu im je govorio **fra Zdenko Gruber**. Neki su „zavirili” i u velebnu Subotičku sinagogu. Nakon toga, zaputili su se u Sombor u kojem su posjetili župnu crkvu Presvetog Trojstva. O povijesti crkve i župe govorio im je župni vikar **Gabór Drobina**. Posjetili su i karmelićansku crkvu i samostan i pomolili se na grobu sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića. Prior **o. Stjepan Vidak** govorio je o dolasku karmelićana u Sombor te kako je zalaganjem o. Gerarda Karmel stigao i u Hrvatsku. Na putu iz Sombora prema Totovom Selu, posjetili su župnu crkvu Kraljice svete krunice u Telečkoj, u kojoj je na službi jedan od kolega. U Totovom Selu slavili su misu za pokojnog kolegu iz toga mjesta, vlč. Károlya Vajdu, a potom posjetili i njegov grob i pomolili se za njega.

Treći dan susreta započeli su u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije. Monsinjur **Stjepan Beretić**, katedralni župnik, govorio je o dugoj povijesti subotičke katedrale, kao i Crkve u Bačkoj te o trenutačnom stanju „ranjene” katedrale koju čeka temeljita obnova. Na svom hodočašću trećeg dana susreta posjetili su marijansko svetište Gospe od suza (Bunarić) te jezero Palić odakle su krenuli u Srijemsku Mitrovicu. Ondje su se susreli s biskupom koadjutorom **Fabijanom Svalinom**, još nekoliko svećenika Srijemske biskupije. Nakon zajedničkog ručka i kratkog razgledanja središta grada, u katedrali sv. Dimitrija imali su euharistijsko slavlje koje je predvodio biskup Svalina, koji je okupljene svećenike podsjetio na dugu povijest Crkve u Srijemu, ali i situaciju u kojoj se danas nalazi Srijemska biskupija.

Svoje godišnje okupljanje svećenici „Jordanovčani” završili su misom koju su slavili u biskupskoj kapeli u Domu subotičke biskupije, moleći za ustrajnost u svećeničkom pozivu kao u njihovu lijepom zajedništvu koje traje već godinama. Dogovorili su se da sljedeći susret bude u Sarajevu od 11. do 14. travnja 2023. godine. /IKA/

Blagoslov školskih torba u Sonti

Učenici nižih i viših razreda OŠ „Ivan Goran Kovačić” iz Sonte donijeli su na svetu misu svoje školske torbe 11. rujna te proslavili početak školske godine. Djecu i njihove torbe blagoslovio je župnik **Josip Kujundžić**.

Velečasni Josip, nakon evanđelja, održao je i poticajnu propovijed o izgubljenom sinu i zalutaloj ovci, primijenivši je na suvremeno stanje življenja i školovanja. Na misi je bilo pedesetak djece i mladih. Također, na misi je bio zavidan broj vremenih i starijih vjernika. /R. S./

Zlatni bračni jubilej Matije i Mare Kolar proslavljen u Somboru

Matija i Mara Kolar, članovi župne zajednice u Beregu, proslavili su 3. lipnja svetom misom zahvalnicom 50. obljetnicu sakramenta ženidbe u karmelskoj crkvi u Somboru.

Misu zahvalnicu, propovijed i obred zahvale predslavio je vlč. Daniel Katačić, đurđinski župnik. U homiliji on je kazao: „Želeći nas otkupiti, Isus je izabrao roditi se u zemaljskoj obitelji. Njegovo rođenje u zemaljskoj obitelji govori nam o važnosti obiteljskog zajedništva koju ono ima u Božjemu naumu. U konačnici, sam Bog je zajedništvo Oca, Sina i Duha Svetoga, te ukoliko je čovjek pozvan biti slika tog zajedništva na zemlji, a jest, onda je posve razumljivo kako je obitelj zajednica muškarca, žene i djeteta”. Osvrćući se na same supružnike i njihovu obljetnicu, propovjednik je rekao: „Danas, kad se obitelj rastače na sve moguće načine, kad je se pokušava na svim segmentima društvenog života potisnuti i uništiti, lijepo je znati da postoje oni koji vjerni svojim bračnim zavjetima jedno s drugim koračaju već 50 godina. Jasno, to je život koji nije lak, ali je to također život koji je moguć. Slobodno možemo reći kako i bračni život nosi jedan oblik mučeništva. Vrlo je često u zajedničkom životu potrebno slomiti svoju volju, naći zajednički jezik, uraditi nešto što nam se ne radi da bi bračni drug bio sretan. Potrebno je ponekad nešto prešutiti, ne izvikati se na prvu. Sve su to mala mučeništva koja s radošću podnesena daju obilje blagoslova. Onog trenutka kad nestane zajedničke i osobne molitve obitelj se raspada. No dok ima molitve, makar i sve izgledalo kao da mu dolazi kraj, on ipak neće doći niti će poraziti supružnike”.

Matija i Mara Kolar vjenčani su 2. rujna 1972. godine u crkvi sv. Mihovila u Beregu. Uz jubilarce su bili njihovi kumovi, sin Željko i kćer Biljana, te brojna rodbina i prijatelji. Koncelebrirao je somborski prior o. Stjepan Vidak, a asistirao trajni đakon vlč. Stipan Periškić. Misno slavlje uzveličao je zbor karmelićanske crkve. /D. K./

Proštenje u Novom Sadu

Župa Imena Marijina u Novom Sadu proslavila je 12. rujna župno proštenje. Svetu misu predslavio je župni vikar vlč. Nebojša Stipić, koji se u propovjedi osvrnuo na značenje imena Marija, kao i na značenje vlastitog imena, kojim smo jedinstveni.

Uz Stipića, u suslavlju svete mise bili su svećenici Novosadskog dekanata: kapelan iz Temerina vlč. Dávid Sáfrany, predstojatelj franjevačke kuće u Novom Sadu fra Károly Harmath, župnik Župe sv. Elizabete Ugarske na Telepu u Novom Sadu vlč. Attila Nagy, vlč. Antun Kopilović iz Futoga, novosadski župni vikar vlč. Csaba Szabó Szepesi, domaći župnik i dekan preč. Attila Zseller te horgoški župnik vlč. Ákos Gutasi, a asistirao je stalni đakon te župe Jozef Deman. /Jelena Pinter/

Radovi na župnoj kući u Đurđinu

Sanacija krova župne kuće u Župi sv. Josipa Radnika u Đurđinu započela je 5. rujna.

Planirana je rekonstrukcija cijelog krova zbog dotrajalosti i radi sprječavanja veće štete (urušavanje krova, prokišnjavanje), postavljanje nove građe i crijeva i izolacija: podašćavanje, postavljanje folije i staklene vune radi bolje uštede energije tijekom zime. Sredstva za radove dobivena su na projektima Pokrajinskog tajništva za kulturu, informiranje i odnose s vjerskim zajednicama, od hrvatskog Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Središnjeg državnog ureda

za Hrvate izvan domovine Vlade Republike Hrvatske i od dobrovoljnih priloga vjernika. /K. D./

Desetogodišnjica zbora „Sveta Cecilija”

„Tko pjeva, dvostruko moli!” Taj motiv vodio je ljude koji su skupa sa s. Mirjam Pandžić obnovili i ponovno zapjevali u nekada aktivnom zboru „Sv. Cecilije”, koji je djelovao u franjevačkoj crkvi u Subotici.

Ferenc Červenak bio je njegov dirigent, a s. Mirjam pratila ih je na orguljama, dok nije prestao s aktivnim pjevanjem i sudjelovanjem u liturgijskim slavljenjima 1996./1997. godine. Uz potporu oca gvardijana Ivana Bošnjaka, s. Mirjam Pandžić 2. rujna 2012. osniva zbor od bivših članova Katedralnog zbora „Albe Vidaković” i pjevača iz franjevačke crkve. Pjevači su se odlučili za ime „Sveta Cecilija” kao nastavak rada i djelovanja nekadašnjeg zbora. U nedjelju, 11. rujna. 2012., službeno je obavljeno „krštenje” zbora. Na blagdan Sv. Cecilije, zaštitnice zbora, 22. studenog 2012., bilo je veliko slavlje za sve, na misi je sudjelovalo dvadesetak pjevača, a misno slavlje vodili su pater Marijan Kovačević, Ivan Bošnjak, Ivan Holetić i Zdenko Gruber. Nakon duhovnog okrepljenja, uslijedila je zakuska u dvorani, uz pjesmu i klavirsku pratnju s. Mirjam. Te godine zbor je pjevao na gradskoj kalvariji, u Somboru u Župi Uzvišenja Sv. Križa na proštenju, književnoj večeri Lazara Franciškovića. Nizali su se brojni nastupi tijekom deset godina, ali najznačajnije sudjelovanje zbora jest u nedjeljnim misama tijekom cijelog desetljeća u franjevačkoj crkvi. Ondje su i pjevači, a i sudionici

misnog slavlja, dobivali duhovni poticaj za daljnji rast u vjeri. Zahvaljujući Bogu za 10 godina zbora, pjevači su se okupili u subotu, 3. rujna, na večernjoj svetoj misi koju je predslavio o. Zdenko Gruber. Neka sveta Cecilija i dalje bdiye nad svakom pjesmom otpjevanoj u crkvi i nagradi sve pjevače i orguljaše svojim blagoslovom. /M. P./

Animatori Subotičkog oratorija u Torinu

Nakon više godina planiranja, skupina animatora Subotičkog oratorija, njih pedesetero, boravilo je od 27. kolovoza do 4. rujna u Torinu, mjestu gdje se sv. don Bosco rodio i osnovao oratorij. Prije toga, animatori su svratili u Zagreb, gdje su prisustvovali vječnim zavjetima Ive Šokčića, salezijanca koji je podrijetlom iz Subotice.

Proveli su četiri dana na Cresu, u franjevačkom samostanu. Tamo su se kupali, družili, ali i provodili vrijeme na misi, klanjanju, *lectio Divini*. Nakon toga, zaputili su se u Castel Nuovo, rodno mjesto don Bosca. Uz to mjesto, posjetili su rodnu kuću don Bosca, kuću sv. Dominika Savia, mjesto Chieri, gdje se don Bosco školovao i zaređio, i Torino, grad u kojem je don Bosco osnovao oratorij. Animatore je posebno dojmila bazilika Marije Pomoćnice koju je sagradio don Bosco, a u kojoj se nalazi njegovo neraspadnuto tijelo, tijelo sv. Marije Mazzarello i sv. Dominika Savia. Hodati mjestima gdje je don Bosco hodao i radio pomoglo je animatorima još bolje upoznati njegov život i njegov način rada s djecom i mladima. /V. C./

Personalne promjene u Srijemskoj biskupiji

Srijemski biskup koadjutor Fabijan Svalina odlučio je o personalnim promjenama svećenika u biskupiji.

Josip Ivešić imenovan je župnikom u Rumi i generalnim vikarom Srijemske biskupije. **Eduard Španović** razriješen je službe župnog upravitelja u Erdeviku. **Ivica Zrno** razriješen je svih službi i dužnosti u Srijemskoj biskupiji. **Tomislav Lasić**, kancelar Srijemske biskupije imenovan je župnikom u Lačarku i ravnateljem Tiskovnog ureda Srijemske biskupije. **Marko Loš**, vice-kancelar Srijemske biskupije i župnik Župe sv. Roka u Petrovaradinu razriješen je službe župnog upravitelja u Župi Srijemski Karlovci. **Matej Perić** imenovan je župnikom u Srijemskim Karlovcima, rektorom crkve Gospe od mira i pomoćnikom upravitelja svetišta Gospe Snježne na Tekijama. **Nikica Bošnjaković**, župnik u Šidu, imenovan je župnim upraviteljem u župi Erdevik. **Ivica Čatić** razriješen je službe župnika u Rumi i imenovan pomoćnikom u pastoralnom radu u župama Sot, Erdevik, Gibarac, Kukujevci, Morović i Šid. /TU Srijemske biskupije/.

Blagoslovljen Pastoralni centar „Papa Ivan Dobri” u Beogradu

Euharistijsko slavlje i blagoslov Pastoralnog centra, mozaika Preobraženja Gospodinova na pročelju i zvoniku katedrale, novih vitraja, kipa pape Ivana XXIII., 10. rujna u katedrali Uznesenja BDM u Beogradu predvodio je umirovljeni vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić.

Svečanom slavlju u ime patrijarha SPC **Porfirija** nazočili su episkop hvostanski **Justin** i episkop marčanski **Sava**. Nazočili su i izaslanica predsjednika i premijerke Srbije **Maja Gojković**, ministrica kulture i potpredsjednica Vlade, te **dr. Vladimir Roganović**, direktor Uprave za suradnju s crkvama i vjerskim zajednicama, veleposlanici ili predstavnici država.

Prije mise, nadbiskup i metropolit beogradski **Stanislav Hočevar** istaknuo je povijesnu pozadinu i značenje umjetničkih djela. „Ovdje će biti Pastoralni centar, prozvan po onome koji je nekada koračao ulicama našeg grada, a prije 60 godina započeo Drugi vatikanski koncil – najveći proročki čin 20. stoljeća. Zato sada i ovdje mi, pripadnici Beogradske nadbiskupije, na jedinstveni način osjećamo pravu punoću vremena. Iako još nije u potpunosti dovršen cijeli projekt ‘Marianuma’, ipak je već ocrтана i ostvarena ukupna vizija Pastoralnog centra, tako da već ove školske godine mogu krenuti svi pastirski i pedagoški programi”, istaknuo je nadbiskup. Budući da je preko Apostolske nuncijature pristigla i poruka pape Franje u kojoj je Beogradskoj nadbiskupiji udijelio Apostolski blagoslov, generalni vikar **Aleksandar Kovačević** svima ju je priopćio.

Na kraju mise zahvalu je uputio i župnik katedralne župe **Mihael Sokol**, rektor „Marianuma” i direktor Pastoralnog centra. Naglasio je da se prije tri godine počelo s projektom, a danas je dovršena zgrada „Stella” koja će služiti za sve koji će boraviti u Pastoralnom centru, a u kojem su uređene i dvorane. Osim toga, napravljeni su vitraji, mozaik i kip pape Ivana Dobrog. Nakon euharistijskoga slavlja, kardinal Puljić blagoslovio je vitraje i mozaik koji se nalazi na zvoniku i pročelju katedrale, potom Pastoralni centar te kip pape Ivana XXIII. koji je smješten u dvorištu katedrale. /IKA/

Zlatna misa o. Janeza Jelena u Mužlji

U 50. godini svećeništva o. Jelen Janez SDB slavio je 10. rujna svečanu zlatnu misu u župnoj crkvi Presvetog Imena Blažene Djevice Marije u Mužlji.

Pater Jelen Janez rođen je u Arnačama (Slovenija) 25. srpnja 1944. godine. Vječne redovničke zavjete u salezijanskom redu položio je u Ljubljani u ožujku 1970. godine. Zaređen je za svećenika 29. lipnja 1972. u Celju. Nakon ređenja, služio je u Cerknici (1972.), Beogradu (1975.), Nišu (1978.), Bučkoj (1979.) i Ljubljani (1981.). U Mužlju je stigao 1984. godine i od tada je na službi u Zrenjaninskoj biskupiji. U ime svoga župnika godinama služi zajednici vjernika u Ečki, a trenutačno je bolnički i zatvorski kapelan u Zrenjaninu. /catholic-zr.org.rs/

Papa imenovao novog nuncija u Republici Srbiji

Papa Franjo imenovao je mons. Santa Roccoa Gangemija, naslovnog nadbiskupa Umbriatika, za novog apostolskog nuncija u Republici Srbiji, priopćila je 12. rujna Apostolska nuncijatura u Republici Srbiji.

Mons. Santo Gangemi rođen je u Mesini (Italija) 16. kolovoza 1961. Za svećenika je zaređen 28. lipnja

1986. ostajući inkardiniran u biskupiju Mesina. Diplomirao je povijest Crkve. Ušao je u diplomatsku službu Svete Stolice 1. srpnja 1991., nakon čega je djelovao u papinskim predstavništvima u Maroku, Italiji, Rumunjskoj, Kubi, Čileu, Francuskoj, Španjolskoj i Egiptu. Papa Benedikt XVI. imenovao ga je 27. siječnja 2012. za apostolskog nuncija na Salomonskim otocima, a nakon toga imenovan je za apostolskog nuncija u

Papui Novoj Gvineji. Papa Franjo imenovao ga je 2013. za apostolskog nuncija u Gvineji, a nakon toga 2014. imenovan je za apostolskog nuncija u Maliju, a 2018. imenovan je za apostolskog nuncija u El Salvadoru. Monsinjur Gangemi govori talijanski, francuski i španjolski. /KC.rs/

Papa Ivan Pavao I. proglašen blaženim

Papa Franjo predsjedao je u nedjelju, 4. rujna, na prostoru ispred bazilike sv. Petra u Vatikanu euharistijskom slavlju tijekom kojeg je progla-

sio blaženim slugu Božjega papu Ivana Pavla I., svjetovnog imena Albino Luciani (1912. – 1978.).

S Papom su koncelebrirali mnogobrojni kardinali, biskupi i svećenici, a na misi beatifikacije na Trgu sv. Petra u Vatikanu sudjelovalo je mnoštvo vjernika.

Molbu za beatifikaciju pročitao je biskup Belluno-Feltrea mons. Renato Marangoni, u čijoj se biskupiji postupak za proglašenje blaženim vodio. Nakon što je biskup Marangoni pročitao molbu za beatifikaciju s kratkim životopisom Ivana Pavla I., papa Franjo

izgovorio je formulu koja izražava prijedlog za čašćenje novog blaženika u cijeloj Crkvi. Na Trgu je tijekom beatifikacije donesen relikvijar, ali ne s komadićem odjeće ili dijelom tijela novog blaženika, kao što se uvijek čini u takvim svečanostima, nego s vlastoručnim spisom pape Lucianija o trima teološkim krepostima. Riječ je o shemi razmišljanja na jednoj stranici manjeg formata koje je Luciani izdiktirao 1956. godine. Na početku svečanog misnog slavlja na Trgu svetog Petra otkriven je portret novog blaženika, pape Lucianija čiji je autor kineski umjetnik Yan Zhang. /IKA/

Papin brzojav sućuti povodom smrti kraljice Elizabete II.

Papa Franjo uputio je u četvrtak, 8. rujna, brzojav sućuti Njegovom veličanstvu kralju Charlesu III. povodom smrti kraljice Elizabete II. koja je preminula u popodnevnim satima.

„Duboko ožalošćen viješću o smrti Njezina veličanstva kraljice Elizabete II., izražavam iskrenu sućut Vašem Veličanstvu, članovima kraljevske obitelji, narodu Ujedinjenog Kraljevstva i Commonwealtha. Rado se pridružujem svima koji žale zbog njezina gubitka u molitvi za vječni pokoj pokojne kraljice i odavanju počasti njezinom životu besprijekornog služenja za dobro svoga naroda i Commonwealtha, njezinom primjeru odanosti, dužnosti, njezinom postojanom svjedočenju vjere u Isusa Krista i njezinoj čvrstoj nadi u njegova obećanja. Preporučujući njezinu plemenitu dušu milosrdnoj dobroti našeg Nebeskog Oca, jamčim Vam, Vaše Veličanstvo, svoje molitve da Vas Svemogući Bog podrži svojom nepokolebljivom milošću dok sada preuzimate svoje visoke odgovornosti kao kralj. Na Vas i sve koji čuvaju uspomenu na Vašu pokojnu majku, zazivam obilje Božjeg blagoslova kao zalag utjehe i snage u Gospodinu”, kaže se u Papinom brzojavu sućuti. /IKA/

Papa: „Danas proživljavamo svjetski rat, prestanimo, molim vas!”

Na kraju redovne opće audijencije srijedom, 7. rujna papa Franjo uputio je apel za prestanak ratova u svijetu, a posebno rata u Ukrajini.

Na kraju pozdrava vjernicima talijanskog govornog područja, Sveti Otac dva puta je spomenuo „napaćeni” i „dragi ukrajinski narod”. „Ne zaboravimo mučeničku Ukrajinu. Pred svim ratnim prizorima našeg vremena, molim sve da budu graditelji mira i da mole da se svijetom šire namisli i planovi sloge i pomirenja. Danas proživljavamo svjetski rat, prestanimo, molim vas! Djevi Mariji povjeravamo žrtve svih ratova, a na poseban način dragi ukrajinski narod”, istaknuo je papa Franjo. /IKA/

Promocija knjige prim. dr. Marka Sentea

Najnovija knjiga subotičkog liječnika, otorinolaringologa, prim. dr. Marka Sentea, *Otrgnuto od zaborava – naši liječnici*, predstavljena je 19. kolovoza u čitaonici Gradske knjižnice Subotica.

Promociji je nazočilo mnogo, prije svega poštovatelja tog „našeg liječnika”, a također i ljubitelja povijesti, odnosno medicine, te onih koji vole pročitati monografiju neke više ili manje poznate ličnosti koja je dala doprinos kako svojoj struci, tako i drugim područjima društveno-političkog života zajednice. Ta knjiga ne daje samo profesionalne biografije već pokušava objasniti kakva je bila njihova uloga i značaj u nekakvom širem društvenom okviru. Mnogo toga može se saznati čitajući to djelo, o ljudima, o okruženju u kojem u živjeli i djelovali, ali podsjeća nas i na neke procese koji su započeli još polovicom XIX. stoljeća, nastavili se u XX. i traju do danas.

Tamburaška filharmonija u Novom Sadu

Vrhunac jubilarnog 15. Tamburica festa završio je gala koncertom Tamburaške filharmonije u kojem su sudjelovali tamburaši, njih oko 170, iz 11 zemalja regije (Srbija, Rumunjska, Mađarska, Austrija, Slovenija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Italija, Bugarska i Makedonija), deset udaraljki iz simfonijskog orkestra i mješoviti višeglasni zbor s oko 50 članova.

Uz sve njih, na novosadskom Trgu slobode, 21. kolovoza nastupili su i solisti: virtuoz na tamburi **Branko Jovanović Bako**, regionalna pop-zvijezda **Kaliopi**, solistica na trubi **Danijela Veselinović**, **Dragana Kuzmanović** na harmonici i talijanski tenor **Mattia Zanatta**. Koncertom su ravnali vrhunski poznavatelji tamburaške glazbe, domaćin **Zoran Mulić**, **Siniša Leopold** iz Hrvatske te **Gregor Zagorc**

iz Slovenije, koji su koncert ocijenili impresivnim. Na programu su se našle poznate svjetske klasične kompozicije, poput Seviljskog brijača, Igre sabljama, Bolera, kao i kompozicije pisane za tamburaške orkestre. Na koncertu su sudjelovali i članovi Hrvatske glazbene udruge „Festival bunjevački pisama”.

Obilježena šesta obljetnica Hrvatske čitaonice „Fischer”

Najmlađa srijemska hrvatska udruga, Hrvatska čitaonica „Fischer” iz Surčina proslavila je 27. kolovoza šestu obljetnicu rada. Tijekom kulturnog programa, članovi literarne i tamburaške sekcije te članovi pjevačke skupine predstavili su publici ono što su naučili u proteklom razdoblju.

Također, članovi kreativne sekcije u župnoj su porti izložili svoje radove te novu nošnju s motivima narodnog veza s ručnika s početka XX. stoljeća, koju je tom prilikom predstavila obitelj **Katić** iz Surčina.

Održani „Mikini dani” u Beregu

Manifestacija „Mikini dani” održana je 28. kolovoza u Beregu, u organizaciji mjesnog Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva „Silvije Strahimir Kranjčević”.

Tu manifestaciju, koja se njegujući identitet Hrvata Šokaca iz Berega održava svake godine u čast znamenitog mjesnog violinista Mike Ivoševa Kuzme, bećarcem, koji je otpjevala, otvorila je predsjednica Odbora za kulturu, znanost i obrazovanje Hrvatskog sabora Republike Hrvatske **Vesna Bedeković**, inače izaslanica predsjednika Sabora Republike Hrvatske **Gordana Jandrokovića**, koji je pokrovitelj ovogodišnjih „Mikinih dana”. U programskom dijelu nastupili su domaćini, HKPD „Silvije Strahimir Kranjčević”, koji su se predstavili kaparom, običajem prošnje mladenke, KPZH „Šokadija” iz Sonte, Pučki pjevači iz Solina, KUD „Slavko Janković” iz Šiškovača.

Izložba „Lica Bačke” Augustina Jurige u somborskom muzeju

Nakon više mjesta u Bačkoj te susjednoj Mađarskoj, izložba fotografija „Lica Bačke” poznatog subotičkog fotografa Augustina Jurige priređena je 1. rujna u Gradskom muzeju u Somboru.

Tu izložbu ostvario je Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata u suradnji sa spomenutim muzejom. Predstavljeno je 46 fotografija, portreta, nastalih u proteklih nekoliko desetljeća širom Bačke.

Deseto žensko tradicijsko češljanje i izrada ogavlja u Baču

Udruga građana „Tragovi Šokaca” iz Bača priredila je 3. rujna u „Didinoj kući” u Baču deseti seminar Ženskog tradicijskog češljanja i izrade ogavlja. Pomalo već zaboravljena umijeća – kako se češlja i u nošnju šokačkih Hrvatica odijeva predstavile su predsjednica UG „Tragovi Šokaca” Stanka Čoban i njezina sestra Mira Milošević.

„Modeli” su bile cure, žene srednjih godina i bakice iz Bača i okolice, Monoštora, Sonte, Selenče, čak i Subotice, a ljepotu tog ruha, ogavlja i nakita posjetitelji su mogli vidjeti navečer na reviji. Uz tu, priređena je i revija koja spaja tradicijske detalje s modernim odijevanjem i nakitom žena. Za tu reviju bile su zadužene članice udruge „Vrijedne ruke” iz Vinkovaca.

Bogat program upotpunjen je predstavljanjem dviju knjiga: *Zbirka narodnih nošnji hrvatske dijaspore* više kustosice Etnografskog muzeja u Zagrebu **mr. sc. Katarine Bušić** (o knjizi je govorila profesorica etnologije i povijesti **Danijela Kegalj** iz Zagreba) te *Šamija i bajka* predstojnika Franjevačkog samostana u Baču **fra Josipa Špehara**. Također, bilo je i glazbe i plesa. Između dviju revija nastupili su gosti KUD-a „Kolo” iz Vukovara koje se bavi njegovanjem hrvatske tradicije i običaja s područja Srijema i Slavonije.

Nošnja u svijetu mode

Nagrada za doprinos modnoj sceni **Anny Style Award 2022.** „Čuvari kulturnog naslijeđa” dospjela je u ruke UBH „Dužijanica” i naše svjetski poznate modne kreatorice Marije Šabić.

Nagrade su uručene 6. rujna u Vrnjačkoj Banji 11. put, a povod je i 700. izdanje TV emisije *Anny Style*

Awards 2022. Ta manifestacija okuplja najistaknutije predstavnike i najzvučnija imena s domaće i inozemne modne scene, ali i iz područja kulture, biznisa, turizma...

Smotra dječjih pjevača i zborova

Smotra dječjih pjevača i zborova XVIII. put održana je 9. rujna u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici.

Na Smotri su sudjelovala djeca osnovnih škola iz Subotice, Žednika, Đurđina i Tavankuta u pratnji njihovih vršnjaka Dječjeg tamburaškog orkestra Hrvatske glazbene udruge „Festival bunjevački pisama” pod ravnanjem **prof. Mire Temunović**.

Dan Hrvata iz Vojvodine u Osijeku

Osijeku s potpisom, Hrvati iz Vojvodine” naziv je programa koji je pod pokroviteljstvom Grada Osijeka i Osječko-baranjske županije održan u Osijeku 16. rujna u suorganizaciji Hrvatskog nacionalnog vijeća u Srbiji, Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata i NIU „Hrvatska riječ”.

Taj bogat program trajao je cijeli dan, na više mjesta, raznih sadržaja. Najprije je na Filozofskom fakultetu upriličeno predstavljanje bloka u časopisu Književna revija „Suvremeno dijalektalno pjesništvo na novostokavskoj ikavici među Hrvatima u Bačkoj”. Zatim je u Kulturnom centru otvorena izložba „150 godina Bunjevačkih i šokačkih novina i Vile” te održana tribina „Društveno-politički položaj Hrvata u Srbiji – stanje i perspektive”, da bi dan bio završen u Hrvatskom narodnom kazalištu svečanom akademijom naslovljenom „Osijeku s potpisom, Hrvati iz Vojvodine”. U programu je sudjelovalo više od stotinu sudionika iz Petrovaradina, Monoštora, Subotice, Tavankuta i Novog Sada.

Dvadeseti susret pučkih pjesnika „Lira naiva”

Hrvatska čitaonica Subotica u suradnji s Bunjevačko-šokačkom knjižnicom „Ivan Kujundžić” pri Katoličkom društvu „Ivan Antunović” Subotica 17. rujna u Hrvatskom kulturnom centru „Bunjevačko kolo” u Subotici organizirala je jubilarni 20. susret pučkih pjesnika „Lira naiva”.

Za jubilarni susret organizatori su pripremili dvije knjige: knjigu izabranih stihova *Prepoznavanje – Lira naiva 2022.* i *Život je pisma – Antologija hrvatskoga pučkog pjesništva u Srbiji „Lira naiva” 2003. – 2022.* koje su tom prigodom i predstavljene. Na Velikoj pjesničkoj večeri u HKC-u, predstavilo se oko pedeset pjesnika iz Srbije i gosti iz Hrvatske koji su prisustvovali ovogodišnjem jubilarom susretu pjesnika. Pjesničkoj večeri prethodio je susret s gostom pjesnikom **Tomislavom Žigmanovom**.

Priznanje „Pro urbe” prof. dr. Josipu Ivanoviću

Na Dan grada Subotice, 1. rujna, četvorici istaknutih djelatnika podijeljena su priznanja „Počasni građanin” i „Pro urbe”, čiji je dobitnik naš profesor dr. Josip Ivanović.

U obrazloženju laureata piše ovako: „Svoj život posvetio je obrazovanju, najprije kao pedagog i profesor, a zatim stvaranjem odgovornog i suvremenog učiteljskog kadra. Njegova nastojanja da učiteljsku profesiju vrati na mjesto koje joj pripada prepoznao je i grad u kojem živi i radi, i zato mu se daje priznanje ‘Pro urbe’”.

Profesor Ivanović više od trideset godina predaje u našoj gimnaziji psihologiju, pedagogiju i sociologiju. Osim poučavanja, uvijek je bio spreman pomoći po svim pitanjima u vezi sa školom. Također, našem ravnatelju prvi je savjetnik i zamjenik. Kada su nakon promjene vlasti i državnog uređenja pružene prilike za priznanje škole, prof. Ivanović požrtvorno se zalagao da pomogne po tom pitanju, često putujući u Beograd i u Novi Sad na razgovore s tajnicima obrazovanja i usklađivanja plana i programa nastave radi potpune akreditacije. Ivanović je godinama bio profesor u raznim školama, a kada je otvoren Učiteljski fakultet u Subotici, najprije je bio docent, zatim redovni profesor i konačno dekan fakulteta. Tu službu obavlja već treću godinu i tijekom njegovog vodstva otvoreni su neki novi smjerovi i obnovljena je cijela zgrada fakulteta. Na kraju predanja priznanja, profesor je rekao: „Radio sam samo po svojoj savjesti i trudio se davati od sebe najviše što mogu. Sve na dobrobit mladoj generaciji”. Gimnazija „Paulinum” ponosna je što je naš ugledni profesor nagrađen priznanjem „Pro urbe” te mu od srca čestitamo.

Veni Sancte i inauguracija

Nova školska godina uvijek počinje 1. rujna. Tada su u svim naseljima, selima i gradovima ulice pune učenika, koji s veseljem idu u svoje škole. Kako god su ljetne ferije ispunjene raznim programima, učenici ipak žele ponovno biti u školskim klupama.

U Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji „Paulinum” ove godine početak je malo pomaknut zbog smrti biskupa Slavka Večerina. Sjemeništarci su se vratili u internat 4. rujna, a školski rad započeo je 5. rujna. Toga dana učenici gimnazije okupili su se u kapeli „Paulinum”, gdje je održan zaziv Duha Svetoga, odnosno *Veni Sancte*. Himan *Dođi, Duše Presveti* otpjevan je na hrvatskom i mađarskom jeziku, a zatim je ravnatelj održao inauguraciju, tj. uvod u novu školsku godinu.

U svom govoru ravnatelj mons. József Miocs iznio je važnost učenja, svjesnog pristupa radu i ozbiljnom zalaganju jer, kako je istaknuo, „svatko sebi uči”. Nadalje su predstavljani profesori – predavači, predmeti koji se poučavaju i načini izvođenja nastave. Također su predstavljani novi učenici, koji su zatim otišli u svoje razrede, a razrednici održali prvi razredni sat.

Hodočašće u Doroslovo

Školskim programom predviđeni su razni susreti, posjeti, znanstvene ekskurzije i hodočašća. Na takvim susretima i posjetima Paulinci najviše posjećuju škole, župe, mjesta sa značajnom prošlošću, a zatim hodočasnička mjesta ne samo u biskupiji nego i po Vojvodini.

Proštenište „Bunarić” pokraj Subotice, učenici i sjemeništarci „Paulinuma” tijekom godine više puta posjećuju pri velikim šetnjama i slobodnim subotama. Svetište „Doroslovo” najveće je hodočasničko mjesto Vojvodine. Tijekom godine, više su puta hodočašća na Marijine spomendane, odnosno blagdane, ali središnje hodočašće uvijek je na Malu Gospu. Gimnazijalci i profesori „Paulinuma” već nekoliko godina hodočaste na Malu Gospu u Doroslovo. Ove godine 8. rujna rano ujutro krenuli smo autobusom u Doroslovo. Sudjelovali smo na misama na hrvatskom, a zatim na mađarskom jeziku. Poslije svetih misa, pomolili smo se kod bunarićke Gospe, a zatim kod čudotvorne Gospine slike u kapelici. Nakon zajedničkog fotografiranja, vratili smo se sa lijepim uspomenama u „Paulinum”.

Posjet pokrajinskog tajnika za obrazovanje

Reforma školskog plana i programa u Republici Srbiji počela je prije tri godine. Od tada se u svim gimnazijama pojačano provede odredbe koje su predviđene zakonom.

Svaka gimnazija koja želi imati akreditaciju, mora svoj Plan i program preinačiti prema odredbama Ministarstva prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja iz Beograda i prema uputama Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice. Gimnazija „Paulinum” posjeduje akreditaciju i zato se mora držati propisa isto tako kao i druge priznate škole. Zbog reforme i upriličenja plana rada, našu školu posjetili su na početku rada tajnik Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice Zsolt Szakállas i njegov savjetnik Viktor Pál. S izaslanstvom su razgovarali ravnatelj naše gimnazije mons. József Miocs, profesor i vanjski inspektor Ottó Csorba i odgojitelj vlč. László Tojzan.

Pomoć za početak školske godine

Povodom početka školske godine, Caritas je osigurao učeničke ruksake i kompletan školski pribor za više od 100 djece-migranata koja su smještena u prihvatnim centrima, te za više od 400 socijalno ugrožene lokalne djece u Beogradu, Šidu, Somboru, Subotici, Kikindi i Lajkovcu, u koordinaciji s lokalnim centrima za socijalni rad, jedinicama lokalne samouprave ili školama.

Akcija je provedena u okviru projekta „AFFECTION” (A Future For Every Child Through Inclusion in Our Neighborhood), regionalnog projekta koji financira

Ilića, roditelja i ravnatelja škola koje djeca pohađaju, učeničke ruksake s kompletnim školskim priborom dobila su i lokalna djeca u potrebi. Djeci je ruksake uručio **Petar Dujić**, koordinator Caritasa Srijem.

Učeničke torbe i školski pribor dobila su i djeca smještena u Centru za azil Bogovađa, kao i lokalna djeca u potrebi, učenici Osnovne škole „Mile Dubljević” iz Lajkovca. U svečanoj dvorani Gradske kuće u Kikindi, biskupijski Caritas Zrenjanin 31. kolovoza podijelio je 60 učeničkih ruksaka s kompletnim školskim priborom, lokalnoj socijalno ugroženoj djeci Kikinde na temelju evidencije Centra za socijalni rad. Podjelu je organizirao **Tibor Halmaj**, ravnatelj biskupijskog Caritasa Zrenjanin, a u realizaciji podjele sudjelovali su i socijalni radnici i ravnatelj Centra za socijalni rad, kao i gradonačelnik Kikinde **Nikola Lukač**.

U suradnji s Centrom za socijalni rad grada Sombora, Caritas Apostolskog egzarchata podijelio je učeničke torbe s kompletnim školskim priborom lokalnoj djeci u potrebi. Djeci su ruksake uručili koordinator Caritasa Apostolskog egzarchata **Elemir Džudžar**, kao i ravnatelj Centra za socijalni rad grada Sombora **Mihajlo Škorić**.

Cilj projekta „AFFECTION” unapređenje je društvene i humanitarne situacije, potpora i olakšan pristup školovanju, prvenstveno djece i

Ministarstvo unutarnjih poslova Austrije. U Centru za tražitelje azila u Krnjači, 30. kolovoza organizirana je dodjela učeničkih ruksaka i školskog pribora (bilježnice, pernice, olovke, vodene boje, tempere, kolaž papir, škare, ljepilo, blokovi, rezači...) za djecu školske dobi koja su smještena u tom kampu. U nazočnosti brojnih novinara, djeci su ruksake podijelili ravnatelj Caritasa Srbije **o. Mihai Gherghel** te pomoćnik povjerenika za izbjeglice **Ivan Gerginov**.

Biskupijski Caritas Srijem 31. kolovoza podijelio je učenike ruksake i školski pribor djeci smještenoj u Prihvatnom centru Šid. Djeci je ruksake uručio predsjednik Caritasa Srijem, srijemski biskup koadjutor **mons. Fabijan Svalina** i poželio im mnogo sreće i uspjeha u daljnjem školovanju. Dan ranije, 30. kolovoza, u svečanoj dvorani Općine Šid, u nazočnosti predsjednika općine **Zorana Semenovića**, pomoćnika predsjednika općine zaduženog za socijalna pitanja **Nebojše**

mladih migranata do 21 godine starosti, kao i potpora lokalnoj djeci iz socijalno ugroženih obitelji u mjestima u kojima se nalaze izbjeglički kampovi.

Razgovor s Ivom Šokčićem, salezijancem

Prvi korak je sanjati, a Božja providnost skrbi za ostalo

Ivo Šokčić rođen je u Subotici 25. siječnja 1991. U rodnom gradu pohađao je osnovnu školu i gimnaziju. Nakon završenog studija matematike na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu, pridružio se salezijanskom redu te je prve zavjete položio 2016. godine. Formaciju je nastavio u Rimu, na Salezijanskom papinskom sveučilištu

lištu studijem filozofije, a nastavio u Torinu, gdje studira teologiju. Doživotne zavjete u salezijanskom redu položio je 27. kolovoza 2022. godine.

Zv.: Ovdje smo, među Hrvatima u Vojvodini, rado-sno razglasili vijest da je vječne zavjete položio prvi salezijanac potekao iz naše zajednice. Čestitajući Vam na tome, molimo Vas da nam približite sebe, Vaš životni put i redovnički poziv.

Ivo Š.: Hvala na iskrenim čestitkama, a i na moli-tvama koje sam osjetio tijekom proteklog razdoblja, neposredno pred doživotne zavjete. Odrastao sam u Malom Bajmoku uz roditelje i dvije sestre. Dolazim iz Župe Isusova Uskrsnuća, gdje sam od svoga ranog dje-tinjstva bio aktivan. Po završetku gimnazije, odlazim na studij matematike u Zagreb. U životu se ništa ne događa slučajno, pa tako ni blizinu salezijanskog oratorija i stu-dentskog doma u kome sam živio ne prepuštam slučaju.

Tijekom svojeg petogodišnjeg školovanja, uključio sam se u skupinu volontera instruktora. Kroz tu skupinu upoznao sam lik i djelo don Bosca, njegov preventivni sustav i duhovnost, koji su me oduševili. Kada me mladi pitaju kako sam se odlučio postati salezijanac, uvijek im kažem da je odgovor poprilično jednostavan: traganjem za vlasti-tom srećom. Tako sam pred završetak studija matematike, nakon razlučivanja, odlučio otići u salezijance.

Zv.: Što svaki katolik treba znati o salezijancima?

Ivo Š.: Salezijanci su družba koja je nastala u devet-naestom stoljeću. U punom jeku industrijske revolucije koja je u Italiji najviše zahvatila grad Torino, Duh Sveti nadahnjuje siromašnog svećenika Ivana Bosca da počne okupljati napuštene dječake, koji su došli iz svih okolnih sela Pijemonta u grad, kako bi se zaposlili u nekoj od novo-otvorenih tvornica i izgradili sebi budućnost. Ti dječaci često nisu bili školovani, bili su primorani na težak fizički rad, a zarada im je bila bijedna, što je rezultiralo sve većim nezadovoljstvom, razbojništvom, uhićenjima i smrtnim presudama. Don Bosco, uvidjevši tu nepravdu, počinje se zauzimati za njih, najprije ih počinje okupljati nedjeljom, zatim otvarati oratorije i zanatske škole. Dakle, karizma salezijanaca jest poslanje napuštenim i siromašnim mla-dima, te odgojem stvoriti od njih poštene građane i dobre kršćane. Salezijanci su danas prisutni na svim kontinentima u 134 zemlje svijeta, i ima ih više od 14 tisuća.

Zv.: Jedan broj redova u Crkvi naziva se po ime-nima utemeljitelja, što kod salezijanaca nije slučaj. Kakva je veza salezijanaca sa sv. Franjom Saleškim?

Ivo Š.: Da, točno. Don Bosco družbu nije nazvao po sebi. Tijekom odrastanja i rada s mladima, bio je uvjeren da su blagost i dobrota ključni dijelovi uspješnog i plodo-nosnog odgoja, nama poznatog kao preventivni sustav. Upravo te dijelove pronalazio je u liku sv. Franje Saleškog, biskupa Ženeve, koji je kroz blagost i dobrotu činio čuda u svom kraju, obrativši na desetine tisuća vjernika koji su se odrekli katoličke vjere. Pored sv. Franje Saleškog, mi smo i marijanska družba te negujemo posebnu pobožnost prema Mariji Pomoćnici, koja je bila iznimno važna u životu don Bosca, i bez nje salezijanska duhovnost nije moguća.

Zv.: Iz kojih se dijelova i faza sastoji redovnička formacija u salezijanskome redu? Gdje ste Vi na tome putu i što Vam još predstoji?

Ivo Š.: Tijekom deset godina formacije, salezijanac se formira kroz četiri dimenzije: duhovnu, ljudsku, intelek-tualnu i apostolsku. Sve te dimenzije jednako su važne,

odgajaju cjelokupnu osobu i zbog toga je potrebno da se razvijaju ravnomjerno, tj. da budu uravnotežene. Isto vrijedi i za naše mlade koje odgajamo. Početna faza započinje u Hrvatskoj s prednoviciјatom, nakon čega se formacija nastavlja u Italiji u noviciјatu, ključnoj godini formacije, u kojoj se iz bližega uči redovnički život i salezijanska duhovnost. Na kraju noviciјata polažu se prvi zavjeti. Nakon toga slijedi postnoviciјat, tj. studij filozofije koji traje dvije godine. Formacija se zatim nastavlja u hrvatskoj provinciji tijekom dvije godine asistencije. U tom razdoblju mlađa braća žive u pastoralnim zajednicama, kao što su škole, oratoriji i župe, te imaju mogućnost osjetiti i proživjeti salezijansku karizmu na najstvarniji

način. Posljednja faza, u kojoj se upravo nalazim, jest studij teologije. Upravo započinjem treću godinu studija u Torinu, nakon čega slijedi đakonsko, a zatim i svećeničko ređenje. Formacija je poprilično duga i opsežna, no prieko potrebna da bi nas pripremila za sve izazove koje ćemo susretati u budućnosti.

Zv.: U čemu je privlačnost pedagoških metoda koje je utemeljio don Bosco, a razvile pojedine grane salezijanske obitelji?

Ivo Š.: Mnogo je čimbenika koji taj stil odgoja čine izvornim, privlačnim i modernim i danas u 21. stoljeću, iako je nastao prije više od 150 godina. Stalna prisutnost među mladima, tzv. asistencija, prvi korak prema mladoj osobi, prepoznavanje u njoj i najmanji dar koji ima, neki su od glavnih obilježja don Boscove pedagogije. Mi salezijanci, po uzoru na don Bosca, učimo biti prijatelj, otac i učitelj mladoj osobi koju susrećemo na dvorištu, u školi ili u oratoriju. U odgoju se prvo obilježje (biti prijatelj) vrlo

Laici su jako potrebni današnjoj Crkvi i budućnost njezina opstanka treba se graditi zajedno s njima. Isto tako, svećenici su važni zbog sakramentalne dimenzije, osobito ispovijedi i euharistije. Osluškivati, razlučivati i graditi zajedno.

često preskoči te odgoj postane prilično grub, nailazi na nerazumijevanje mlade osobe koja se vrlo često zatvara u sebe i gubi povjerenje u odgajatelja. Mislim da je u tome tajna našeg odgoja i njegove privlačnosti među novim mladim naraštajima.

Zv.: Pratite i sudjelujete povremeno u radu Subotičkog oratorija, koji je donio zamah i novine u radu s djecom i mladeži u našoj biskupiji te skupa s Oratorijem u Selenči vjerojatno čini okosnicu pastoralne mladosti sada. Od kakvog značaja za mjesnu Crkvu mogu biti takve inicijative mladih vjernika i kako se skrbiti da one napreduju, da se njihovi plodovi umnožavaju? Što bi mogla biti uloga u tome crkvenih službenika, a što laika?

Mi salezijanci, po uzoru na don Bosca učimo biti prijatelj, otac i učitelj mladoj osobi koju susrećemo na dvorištu, u školi ili u oratoriju. U odgoju se prvo obilježje (biti prijatelj) vrlo često preskoči te odgoj postane dosta grub, nailazi na nerazumijevanje mlade osobe koja se vrlo često zatvara u sebe i gubi povjerenje u odgajatelja. Mislim da je u tome tajna našeg odgoja i njegove privlačnosti među novim mladim naraštajima.

Ivo Š.: Rad oratorija u Subotičkoj biskupiji najviše pratim putem društvenih mreža, s obzirom na to da sam na studiju, a za suradnju sam uvijek spreman i otvoren, naravno, koliko mi to obveze dopuštaju. Radujem se svakoj novoj objavi, svakoj novini i svježini kojom ti oratoriji pridonose u cijeloj Subotičkoj biskupiji, a i šire. Ono što je lijepo obilježje oratorija jest odgoj potpune mlade osobe, svih njezinih dimenzija. Naravno, za sve to potrebna je dobra priprema, osluškivanje potreba mladih i župne zajednice. Što se posljednjeg dijela pitanja tiče, uloga i jednih i drugih je važna te jedno bez drugoga ne ide. Laici su jako potrebni današnjoj Crkvi i budućnost njezina opstanka treba se graditi zajedno s njima. Isto tako, svećenici su važni zbog sakramentalne dimenzije, osobito ispovijedi i euharistije. Osluškivati, razlučivati i graditi zajedno.

Zv.: Bilo je u povijesti Crkve u Bačkoj pokušaja da se salezijanci dovedu ovdje voditi subotičko malo sjemenište „Paulinum”. Smijemo li se nadati da će možda doći vrijeme za dolazak salezijanaca u Bačku?

Ivo Š.: Don Bosco bio je veliki sanjar, sanjao je velike stvari, ogromne obrazovne ustanove, igrališta puna mladih, salezijance prisutne na svim kontinentima i u svim nacijama. Često su ga proglašavali ludim, neozbiljnim i nerealnim, no on od ostvarivanja svojih snova nije odustajao. U tom smjeru išao bi i odgovor na to pitanje, prvi korak je sanjati, a Božja providnost pobrinut će se za sve ostalo.

Proštenje u svetištu Gospe od suza na Bunariću kod Subotice

Marija – Majka savršene ljubavi, nade i mira

Svečanu svetu misu bunaričkog proštenja, 28. Skolovoza, predvodio je srijemski biskup koadjutor mons. Fabijan Svalina.

Njega je prije početka euharistije, nakon što je povorka vjernika na čelu s bandaškim parom ovogodišnje Dužijance do oltara donijela milosni lik Gospe od suza, pozdravio rektor svetišta **preč. Željko Šipek**. „Napose se danas molimo za našega biskupa. Potrebna nam je Vaša pastirska podrška, kao najbližega susjeda, skrb, poticaj, ohrabrenje za budućnost, kako bismo po zagovoru Gospe od suza mogli nastaviti dalje”, kazao je rektor.

Bandaš **Dominik Skenderović** i bandašića **Katarina Piuković** predali su biskupu Svalini njegov grb izrađen od slame u znak dara i zahvale. I biskup Svalina, u svojoj homiliji, spomenuo je preminuloga subotičkog biskupa Slavka. „Sve vas molim da preminulog biskupa Slavka danas uključimo u svoje molitve, da ga Gospodin podari svojim mirom i zajedništvom s Njime u nebeskoj slavi”, pozvao je vjernički puk Svalina.

U osvrtnu na evanđelje, proročanstvo starca Šimuna (Lk 2, 22–35), biskup je iznio molitvenu meditaciju. „Majkom se pokaži! Sada kao i uvijek kada smo te zazivali. Danas smo ovdje da ti zahvaljujemo što si nas uvijek uslišala i da te zamolimo za trajnu zaštitu u našem vjerničkom hodu. Pokazala si se da si uvijek Majka, Majka Crkve, misionarka na našim zemaljskim putovima. Zaštiti nas, Majko, u ovim našim nevoljama i jadima iz kojih ne znamo kako da se izvučemo. Pomozi nam da idemo putovima istinske obnove i vlastitoga napretka. Majka si života. Za mnogovrsne znakove kojima si nas pratila, braneći nas od zla i moći smrti. Majka svakoga čovjeka koji se bori za život, da ne umre. Majka čitavoga ljudskoga roda, otkupljenog Kristovom krvlju. Majka savršene ljubavi, nade i mira! I nadalje se pokazuj Majkom za sve, jer si potrebna ovom svijetu. Nove prilike u svijetu i u Crkvi nesigurne su i nestalne. Postoje tolike opasnosti da umjesto mira dobijemo strah i nemir, koji nam prijete užasima rata u krilu kršćanske Europe, napose u Ukrajini i u drugim krajevima svijeta u kojima toliko ljudi pate zbog strahote rata i iskustva smrti”, kazao je on.

„Tebi draga Gospo, prikazujemo Crkvu, ovu mjesnu Subotičku, u trenutku smrti njezina pastira. U trenucima rastanka, pruži nam toliko željenu snagu i utjehu, svima, napose svećenicima, redovništvu, bogoslovima, sjemeništarcima, svemu Božjem narodu da nastavi hod da bi nastavio svoj hod onako kako smo to posvjedočili stoljećima. Pogledaj na one koji trebaju oprostjenje i pomirenje i donesi mir među narodima, otri naše suze mržnje na koje izazivaju mnogim krajevima i našim prostorima. Neka tvoj plač bude залог obraćenja i mira za svu tvoju djecu”, završio je homiliju biskup.

Na misi su pjevali združeni subotički zborovi pod ravnanjem **Marija Bonića**. Božju riječ na misi proštenja čitali su bandaš i bandašica, dok su mladi u bunjevačkim narodnim nošnjama predmolili molitve vjernika i prinijeli darove. Na misi, kojom se završava ovogodišnja Dužijanica, bili su nazočni i predstavnici društvenoga života raznih razina.

Na Bunaričkom proštenju i ove godine okupilo se mnogo vjernika kako iz Subotice i okolice, tako i hodočasnika iz drugih mjesta Subotičke biskupije.

Za Bunaričko proštenje vjernici su se spremali trodnevnicom, a ona je završena 27. kolovoza navečer, kada je mons. Svalina predsjedao pokorničkim bogoslužjem i procesijom sa svijećama. Misu nakon toga predslavio je **mons. Stjepan Beretić**, katedralni župnik. Dan proštenja započeo je misom za hodočasnike pješake u 6.30 sati koju je predvodio župnik i rektor svetišta **preč. Šipek**. Misu proštenja na mađarskom jeziku predvodio je generalni vikar Subotičke biskupije **preč. Ferenc Fazekas**, a popodnevnu misu za djelatnike Caritasa **preč. Csaba Paskó**. /Zv./

Blagoslov torba i djece u Vajskoj i Bođanima

U župama sv. Jurja u Vajskoj i sv. Iije u Bođanima svečanim misnim slavljinama zazvali smo Duha Svetoga 18. rujna da blagoslovi našu dječicu na početku školske i vjeronaučne godine. U svojoj homiliji župnik Goran Vilov istaknuo je važnost učenja.

„Danas, kada ste još mali i kada ste u osnovnoj školi, važno je da učite, jer već sada se oblikujete za daljnji život. Sada već počinjete maštati što želite raditi u budućnosti, što želite biti. Možda sada ne mislite tako, ali za sve treba škola. Trud se prije ili kasnije isplati”, kazao je župnik. Djeca su čitala molitve vjernika. Poslije misnog slavlja, župnik je blagoslovio torbe ispred oltara i okupljenoj djeci poklonio paketiće iznenađenja sa školskim priborom. /A. Š./

Započela obnova zvonika i zvona na Čikeriji

Tavankučanke Snežana i Spomenka Hegediš darovale su tavankutskoj župi plac na Čikeriji za izgradnju zvonika i druge sadržaje koji budu planirali Crkva i Čikerijanci. Ugovor o daru 9. rujna potpisali su tavankutski župnik Marijan Vukov i Snežana Hegediš, a skidanje staroga i dotrajalogo čikerijskog zvonika i zvona, učinjeno je 14. rujna.

Zvono na Čikeriji blagoslovljeno je 1934. godine te zajedništvom vjernog čikerijanskog naroda podignuto

radi razbijanja gradonosnih oblaka. Naime, na Donjoj Čikeriji podignut je zavjetni križ 1868. godine, kada je triput zaredom tuča potukla vinograde. Blizu križa, vjerni narod Čikerije odlučio je podignuti i zvono za restjerivanje gradonosnih oblaka te se zavjetovao da neće raditi subotom popodne od Markova do Mijolja. Zvono je podignuto 1936. na imanju katoličke obitelji Vece Mačkovića. Zvono je nabavio tavankutski župnik Anton Berger 1934. godine u Sloveniji. Budući da je cijela konstrukcija drvena i u vrlo lošem stanju, vjernici Čikerije žele je iznova obnoviti te ga izmjestiti s postojećeg placa.

Konstrukcija zvonika jednom je obnovljena 1966. godine, ali je danas u vrlo lošem stanju te prijeti opasnost da se sruši na salaš. Posljednjih mjeseci skupina vjernika odlučila je pokrenuti obnovu konstrukcije i izmještanje zvonika bliže čikerijskom križu. Vjernici Čikerije, koja pripada Župi Presvetog Srca Isusova u Tavankutu, odlučili su kupiti ili darovati plac Župi, na kojem bi se podigao zvonik te u budućnosti napravili i drugi sadržaji duhovno-rekreativne naravi koji bi se stavili na raspolaganje djeci, mladima i odraslima za molitvu, odmor, druženje... Bog uvijek providi i šalje dobre ljude u naš život i zajednicu. Tako su dvije drage sestre Tavankučanke, Snežana i Spomenka Hegediš, darovale tavankutskoj župi plac na Čikeriji

za izgradnju zvonika i druge sadržaje koji se tamo budu planirali od strane Crkve i Čikerijanaca.

Ugovor o daru su potpisali 9. rujna tavankutski župnik Marijan Vukov i Snežana Hegediš. Dragi Bog neka obilato nagradi naše dobročinitelje i izlije mnoštvo blagoslova na njihove živote. Ovaj put najsrdačnije zahvaljujemo Snežani i Spomenki Hegediš koje su dale dio svoga i sebe da bismo mogli graditi ne samo rukotvorenu građevinu nego prije svega živu vjeru, iskreno zajedništvo i nadasve ljubav prema Bogu i narodu. Akcija skidanja čikerijanskog zvona provedena je 14. rujna. Glavni inicijator tog pothvata jest narod Čikerije, koji okuplja i obnovu koordinira vlč. Tomislav Vojnić Mijatov, domaći sin i kapelan u Župi sv. Jurja u Subotici. /Zv./

Proštenje u Sivcu

Svečanom misom u župnoj crkvi Imena Marijina u Sivcu, 11. rujna svečano je proslavljen crkveni god.

Svečanu svetu misu predvodio je vlč. Dezső Serfőző, kapelan u Župi Presvetog Trojstva u Adi, uz upravitelja

Župe Sivac vlč. László Hajdú. Nakon mise, organiziran je agape i svečana večera. Prisustvovali su vjernici male sivačke zajednice. /Zv./

Opremanje pastoralnog centra u Plavni

Početkom rujna u Župi sv. Jakova u Plavni započeli su građevinski radovi kojima, po riječima župnika Marinka Stantića, cilj osigurati prostor u okviru župnoga doma za pastoralna djelovanja i župi.

Sredstva za građevinske radove osiguralo je Ministarstvo regionalnog razvoja i programa Europske unije Republike Hrvatske unutar prekograničnog projekta „PLA-PET 2022” koji se ostvaruje s grkokatoličkom Župom Pokrova Presvete Bogorodice iz Petrovaca (Križevačka eparhija). /Zv./

Nedjelja, 2. 10. 2022.

DVADESET I SEDMA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: Hab 1,2-3; 2,2-4; Ps 95,1-2.6-9; 2Tim 1,6-8.13-14; Lk 17,5-10

Sv. Terezija Avilska kaže: „Đavao nije nikada imao snagu napastovati me ni u jednoj stvari vjere; naprotiv izgledalo mi je koliko su stvari u njoj izgledale više naravno nemoguće, toliko sam im više vjerovala čvrstom vjerom; koliko su bile teže, toliko su mi više bile uzrokom pobožnosti.”

Nedjelja, 9. 10. 2022.

DVADESET I OSMI NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: 2Kr 5,14-17; Ps 98,1-4; 2Tim 2,8-13; Lk 17,11-19

Riječi gubavaca iz današnjeg evanđelja mogli bismo parafrazirati s: „Isuse, mi ni ne znamo tko si ti. Toliko nam je loše i teško da se i tebi obraćamo za pomoć. Pomozi nam!” Još je čudnije što im Isus zapovijeda „pokažite se svećenicima”, što je propis za one koji ozdrave od gube, iako oni još nisu ozdravili. Jedan se od njih vraća, priznaje da se čudo ozdravljenja od nemogućeg dogodilo po Isusu Kristu. Zato mu Isus odgovara: „Idi! Tvoja te vjera spasila!” – tvoja te vjera spasila ne od gube, nego od zaborava na Boga. Često mislimo da je vjera potrebna samo u situacijama kada nam trebaju velika čuda, izvanredne stvari i situacije. Ipak, istina je drugačija. Vjera je potrebna i u sitnicama. Vjerovati da je moja molitva uistinu razgovor s Bogom, vjera da Bog čuje moju molitvu. Vjera da naizgled sitnice mogu biti važne ako ih činim iz ljubavi prema Bogu. Vjera da je baš svaki čovjek slika Božja i zato je dragocjen. Vjera jest prihvatiti da drugi rade protiv mene i biti miran u svojoj nutrini. Vjera da imam sve što mi je potrebno za život da me Bog ne ostavlja na cjedilu.

Nedjelja, 16. 10. 2022.

DVADESET I DEVETA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: Izl 17,8-13; Ps 121,1-8; 2Tim 3,14-4,2; Lk 18,1-8

Treću nedjelju zaredom Isus pred nas stavlja vjeru kao najvažnije obilježje našeg kršćanskog života.

Kušnja za naš život jest kada naše molitve nisu uslišane dugo vremena. Tada čovjek ili odustane ili počne vapiti još više, iz dubine bića. To se čini kao prava, Božja kušnja. Bog želi vidjeti, hoće li čekanje na uslišanje u nama proizvesti odustajanje ili još veći vapaj i ustrajnost. *Iz svega srca vapijem, Gospodine, usliši me: Tvoja ću pravila čuvati. K Tebi vapijem, spasi me, Tvojeg ću se držat' svjedočanstva* (Ps 119).

Nedjelja, 23. 10. 2022.

TRIDESETA NEDJELJA KROZ GODINU. Misijska nedjelja

ČITANJA: Sir 35,12-14.16-18; Ps 34,2-3.17-19.23; 2Tim 4,6-8.16-18; Lk 18,9-14

Tko to od nas nije ponekad pomislio da je bolji od drugoga? Osobito kada smo svjesni darova, a osoba koja nam smeta nije tako nadarena tim istim darovima. Prijezir prelazi gotovo u užitak, osvetu. Sv. Nektarije Eginski rekao je: „Molitva Oče naš svakodnevna je ispovijed. Molitva za oprostjenje grijeha jest priznanje naših grijeha”. Grešnik sam. Velika se snaga krije u tom priznanju. Bog će me već uzvisiti na svoj način.

Nedjelja, 30. 10. 2022.

TRIDESET I PRVA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: Mudr 11,22-12,2; Ps 145,1-2.8-11.13cd-14; 2Sol 1,11-2,2; Lk 19,1-10

U današnjem evanđelju Zakej se ponaša poput malog djeteta koje želi ispuniti svoj cilj po svaku cijenu. Mora smisliti kako da nadomjesti svoj nedostatak visine, jer je želio vidjeti Isusa. Kad konačno dođe do Isusa, raduje se jer mu Isus dolazi u kuću. Narod bi rekao „priprosta duša” – jednostavna. Daj sve od sebe da nadiđeš ono što te udaljuje od Boga. Kada se to i dogodi, ne zaboravi ono najvažnije – raduj se.

Euharistijska služba, XX. dio

Evo Jaganjca Božjeg!

Možda ste tisuću puta pjevali ili izgovarali riječi: „Jaganjče Božji, koji oduzimaš grijehe svijeta, smiluj nam se.” Isto ste toliko puta vjerojatno vidjeli svećenika kako podiže prelomljenu hostiju i izgovara „Evo Jaganjca Božjega...”. Zašto je Isus morao biti jaganjac, a ne, recimo, lav, tigar ili bik? Zašto ga misa mora naviještati kao „Jaganjca Božjega”? Taj se naziv čini gotovo smiješnim u svojoj neprimjerenosti. Jaganjci obično nisu visoko postavljeni na popisu životinja kojima se najviše divimo. Nisu posebno snažni, autoritativni, snalažljivi ili brzi. Druge bi se životinje činile dostojnijima. Lako možemo zamisliti Isusa kao, na primjer, lava iz plemena Judina (Otk 5,5). Lavovi su kraljevske životinje: jaki su i okretni; nitko se ne šali s kraljem. Ali Jaganjac?

NOVO JANJE BLAGUJMO

Kako bismo odgovorili na te upite, moramo se vratiti nekih 3270 godina, oko 1250. prije Krista. Židovi se nalaze u egipatskom ropstvu i moraju prisilno raditi, svi muškarci. Uz njih su čuvari Egipćani, s bičem u ruci. Ljudi su očajni, vape Bogu da ih oslobodi. I Bog šalje Mojsija osloboditi Židove od njihova ropstva. Na blagdan Pashe Bog je naredio svakoj izraelskoj obitelji uzeti janje bez mane, bez slomljenih kostiju, ubije ga i poškropi njegovom krvlju nadvratnike i dovratnike svoje kuće. Te večeri Izraelci su trebali i blagovati to isto janje. Ako tako učine, njihovi prvorodenci bit će pošteđeni. Ako ne, njihovi će prvorodenci umrijeti te noći sa svim prvorodencima u njihovim stadima (vidi Izl 12,1–23). Žrtveno je janje ubijeno kao otkupnina umjesto prvorodunca u obitelji. Pasha je tako bila čin otkupljenja, „otkupljivanja”. To janje zvalo se „vazmeno janje”, jer je Bog u noći Pashe rekao: „Noćas je vazam” – to znači „prijelaz” (imenica vazam redovito je sinonim za židovsku Pashu, što znači prijelaz, prelazak). Dakle, zbog prijelaza Židova u slobodu i prolaza anđela Gospodnjeg kroz Egipat, ono zaklano janje zvalo se „vazmeno janje”. Svake godine kad su na spomen svog izlaska iz Egipta klali to vazmeno janje, Židovi su slutili da to janje ima još neko dublje značenje. Poslije su došli proroci i počeli narodu tumačiti kako će Mesija – Spasitelj, kada dođe, biti pravo vazmeno janje.

Ivan Krstitelj pojavljuje se 1200 godina kasnije, upire prstom i pokazuje svima: „Evo Jaganjca Božjeg koji uzima grijeh svijeta”. Cijelom svijetu objavio je onoga koji će biti ubijen za spasenje svijeta. Tada još nisu znali da ga neće samo zaklati nego i pojesti. Da će on biti pričest. Krist je dao svoj život za nas i ta se žrtva obnavlja baš u svetoj misi. Blagovanjem vazmenog Janjeta i mi iz ropstva grijeha i smrti prelazimo u slobodu i novi život.

GOSPODINE, NISAM DOSTOJAN!

Odgovor naroda na svećenikov usklik „Evo Jaganjca Božjeg...” uzet je iz jedne novozavjetne zgođe. Rimski vojnik na službi u Kafarnaumu, poganin, moli Isusa da mu ozdravi slugu. Kad je Isus došao blizu njegove kuće, stotnik je izrekao riječi koje odjekuju još danas u svakoj misi: „Gospodine, nisam dostojan da uđeš pod krov moj, nego samo reci riječ i izliječen će biti sluga moj.” Tekst je tako jednostavan, tako ljudski, tako pun pouzdanja. Najdoličnije i najprikladnije što možemo izgovoriti prije nego Ga primimo pod svoj „krov”. Tu poniznu i žarku vjeru Isus je nagradio čudom. Ozdravio je slugu rimskog časnika. Samo s vjerom možemo primiti Krista.

GESTE PREDSEDATELJA, KONCELEBRANATA I PUKA

Dok predsjedatelj izgovara riječi „Evo Jaganjca Božjeg”, podiže hostiju iznad plitice ili kaleža. Pokazujući hostiju dobro je učiniti da se vidi da je prelomljena (možda malo razmaknuti dijelove).

Valjalo bi izbjegavati govoriti neku drugu formulu osim one „Evo Jaganjca Božjeg...”, jer gotovo svaka drugačija izlazi iz okvira onoga što Crkva hoće tada reći.

Koncelebranti ne čine istu gestu podizanja i pokazivanja hostije nego je drže na dlanu.

Hostija (i kalež) ne spušta se dok prisutni vjernici ne završe sa svojim odgovorom.

Što se tiče stava puka – stajati li ili klečati – u *Općoj uredbi Rimskog misala*, u br. 43. stoji napomena: „Gdje je običaj da narod ostane klečati... prije pričesti dok svećenik govori ‘Evo Jaganjca Božjeg’, pohvalno je to zadržati”. Ako pak takvog običaja nema, ne bi bilo dolično da svatko radi po svom nahođenju nego treba ostati stajati. Želja je postići „ujednačenost u kretnjama i držanju tijela u jednome te istome slavlju” (br. 43).

Pismo Rimljanima /uvod/

Sv. Pavao ostavio nam je četrnaest pisma, mada teolozi raspravljaju o mogućim drugim nestalima. Ta pisma nastala su zbog praktičnih razloga: zbog problema u konkretnoj mjesnoj crkvi ili zbog objašnjenja sadržaja vjere, koju naviješta apostol naroda. U njima nalazimo mnogo podataka o Pavlovom životu, ali samo zbog prikazivanja milosti što je primio od Isusa Krista. Njegov je život otvorena knjiga u kojoj se može pratiti kako se od neprijatelja Uskrsloga preobratio u Njegovoga slugu. Još važnije: njegovo literarno stvaranje ukazuje na izvore kršćanske vjere iz prakse, jer se obratio krajem tridesetih godina. Poslije Isusovog uskrsnuća, otprilike desetak godina, on već vjerno naučava, a poslije dvadeset piše svoja prva pisma Solunjanima (p. Kr. 51–52). U tim dokumentima nalazimo uvid u zrelu vjeru i moral apostola, tj. vjernika, koji je spreman dati svoj život za Gospodina. Znači, u njegovim pismima ne čitamo teološku ili filozofsku raspravu, već onaj praktični život koji je provodio Pavao. Nemamo točne podatke, ali je vjerojatno rođen oko 10. godine po. Kr. i umro je 64. ili 67. godine kao mučenik u Rimu, za vrijeme cara Nerona. Sveti Pavao crkvenoj zajednici dao je siguran put jer je ostavio svjedočanstvo kako jedan vjernik razmišlja i djeluje hodajući stopama Isusa.

Pismo Rimljanima nije njegovo prvo djelo, ali u Bibliji se nalazi na prvom zbog važnosti sadržaja. Nemamo podataka kada i kako je nastala prva kršćanska zajednica u Rimu. Nije ju osnovao sv. Pavao, ni sv. Petar, koji je kasnije postao prvim biskupom. Vjerojatno su Židovi i rani preobraćenici iz poganstva postavili njene temelje. Pavao je osjećao zvanje širiti vjeru u cijelom carstvu. Rim je bio „odskočna daska” prema Hispaniji (Rim 15,24). Pred svojim putovanjem htio se upoznati sa zajednicom koja će ga primiti. Ne radi se o *curriculum vitae* – prikazati po godinama što je ostvario, nego o vjeri i moralu. U ono vrijeme nije bila važna „karijera” osobe nego konkretno što misli i što radi po Isusu. Sveti Pavao izlaže ono što je primio, što je učinio svojim. U prvih 11 poglavlja trijezno opisuje svoju vjeru i što naučava. Od 12. do 15. poglavlja opisuje moralne dužnosti, što i sam ostvaruje. Takav je postupak važan jer ih želi uvjeriti da su u jedinstvu: u vjerskom životu i u svagdašnjoj praksi.

Kada se govori o pismima, onda za antičko doba vrijede druge kategorije u odnosu na naše vrijeme. U

Iz svih navedenih činjenica možemo zaključiti da se Pismo Rimljanima ne čita iz povijesnog vida. Pavao je opisao svoj nutarnji svijet u kojem je povezan s Uskrsline. Naravno, kao Židov, pokazuje razvojni proces Božje objave. Demonstrira postavljanje temelja od Abrahama, sve do ispunjenja u Isusu Nazarećaninu. On živi u vrijeme Uskrsloga – to je njegova stvarnost. U tom pismu i mi – poslije 2000 godina – moramo prepoznati svoju stvarnost identičnu onomu što je živio sv. Pavao.

Rim 16,22 čitamo ovo: *Pozdravljaju vas... ja Tercije, koji sam napisao ovo pismo.* Pavao je imao čitavu organiziranu „ekipu” iza sebe. On nije bio znanstvenik koji istražuje u nekoj knjižnici. Dao je upute pisarima i oni su sastavili određeni dokument. U ono vrijeme biti „pisar” nije značilo slušati i zabilježiti diktiranje, nego poznavati teologiju, izvorno razmišljati i imati kulturu da se to izlaže u književnom obliku. Tercije – ne znamo je li bio svećenik ili nije – imao je duboku vjeru u Isusa Krista. Iz te vjere i po uputama sv. Pavla sastavio je poruku Rimljanima. To pismo apostol je više puta pročitao, korigirao te na kraju dao svoj blagoslov da se pošalje. Pitanje autentičnosti ne dolazi u obzir, jer Tercije je vjerovao isto kao i sv. Pavao. Bili su identični u pouzdanju prema Isusu Kristu. Tako je bilo svejedno tko će doslovce napisati pismo Rimljanima – jer ono sadržava vjeru i moral apostola. Nažalost, među kršćanima se takvo jedinstvo raspalo.

Pismo je stiglo najkasnije do 59. godine u Rim. Vrijeme nastanak tog dokumenta ne može se točno utvrditi. Znanstvenici se kolebaju između 54. i 59. godine. Međutim, to nije ni važno. Zajednica kršćana u glavnom gradu carstva držala je je „ispovijest” apostola, koji će doći k njima. Mogli su potvrditi da je on identičan njima: isto vjeruje i isto čini kao oni u Kristu. Pavao je „kovač” jedinstva, a ne onaj koji želi zavaditi i vladati...

Ljetni oratorij u Baču

Užupi sv. Pavla u Baču, 27. i 28. kolovoza, organiziran je ljetni oratorij za djecu. U tom susretu sudjelovali su djeca i animatori te župe, te iz Plavne, Selenče, Vajske i Odžaka. Voditelji Oratorija bili su vlč. Dominik i s. Kristina Ralbovsky ASC.

Tema susreta bila je „Don Bosco”. Na oratoriju je bilo prelijepo. Bili smo ispunjeni ljubavlju, radošću i to smo dijelili jedni drugima. U ta tri dana igrali smo razne igre, plesove, sudjelovali u radionicama, gledali film o sv. Ivanu Boscu, nakon čega je slijedio kviz, a među nas je došao vlč. Dominik u liku don Bosca i napravio par trikova. U subotu prijepodne primili smo vijest o smrti našeg biskupa Slavka, a dok su zvona zvonila u 11 sati, bili smo u crkvi i molili za njega. Poslijepodne smo posjetili oratorij „Don Bosco” u Selenči i proveli nezaforavne sate u igri na trampolini, stolnom nogometu i ringišpilju, uz neizostavnu šećernu vunu. Tijekom ta tri dana, Isus nam je bio središte događanja i stoga smo svaku misu obogatili svojim sudjelovanjem u pjevanju, sviranju, čitanju i ministriranju. Kao animator, znam da su se djeca zabavila te prije svega naučila nešto o svojoj vjeri i don Boscu.

Zahvalni smo našem župniku **preč. Marinku Stantiću** što nam je omogućio taj susret. Hvala i obiteljima **Osičan** i **Vuković** na slasticama koje su bile na radost djeci i mladima. Ljetni oratorij bilo je fantastično iskustvo i jedva čekam idući! /**Andrea Vuković**, animatorica iz Bača/

Zaziv Duha Svetoga na početku školske godine u Žedniku

U crkvi svetoga Marka evanđelista u Žedniku 11. rujna svečano je obilježen i svetom misom proslavljen početak nove školske i vjeronaučne godine. Svetu misu predvodio je župnik vlč. Franjo Ivanković, a animirao VIS „Ritam vjere”.

Na svetoj misi župnik Franjo pozdravio je učenike osnovnih škola iz Žednika i Novog Žednika, srednjoškolce i studente te nazočne učitelje i nastavnike osnovnih škola. Župnik je podsjetio koliko je velika Božja ljubav prema ljudima, kako Bog uvijek strpljivo čeka da mu se vratimo kada sagriješimo i ono najljepše – uvijek nam prašta. U svojim molitvama učenici su zamolili dragoga Boga da ih prati i pomaže im tijekom cijele školske godine, molili su i za svoje učitelje i vjeroučitelje da što bolje ispune svoje školsko poslanje i budu strpljivi u radu s njima. Za svetu misu djeca su se prijavljala na

oratoriju koji je održan prethodnog dana. Na kraju svete mise, župnik je blagoslovio učenike i prisutne vjernike te posvetio školske torbe. Dolaskom u velikom broju, djeca su pokazala što im je doista važno – da u svom životu uvijek kraj sebe imaju Boga i da sve što rade bude od Boga blagoslovljeno. /**Mirela Varga**/

U susret popisu stanovništva

Da nas se Isus ne bi odrekao

Tko god se, dakle, prizna mojim pred ljudima, priznat ću se i ja njegovim pred Ocem, koji je na nebesima. A tko se odreće mene pred ljudima, odreći ću se i ja njega pred svojim Ocem, koji je na nebesima. (Mt 10,32-33)

Popis stanovništva u R. Srbiji održat će se od 1. do 30. listopada ove godine. U posljednjih mjesec dana dosta se o njemu govorilo i pisalo. Organizirane su pripreme popisivača. Pojedine nacionalne manjine, pa tako i naša hrvatska, nastojale su animirati svoje zajednice i poučiti ih kako se trebaju izjasniti na popisu. Neki svećenici i vjernici pitali su se hoće li i Katolička Crkva u Srbiji izdati neko priopćenje u vezi s predstojećim popisom. U ovoj svojoj rubrici pokušat ću sabrati ono što je dosad objavljeno i obrazložiti zašto je važno precizno izjašnjavanje na popisu.

JEDNO MALO PODSJEĆANJE

Želim podsjetiti na jedno priopćenje koje su dali svećenici Hrvati naše biskupije uoči popisa 1991. Bilo je to na početku takozvanih „demokratskih promjena” i na početku rata u R. Hrvatskoj. Pisali su tada svećenici, kako čitamo u *Bačkom klasju*: „U predstojećem popisu stanovništva prvi put nakon gotovo pola stoljeća postoji rubrika o vjerskoj pripadnosti. Katolički vjernik ima moralnu obvezu javno ispovjediti svoju vjeru. Stoga mu je i dužnost vjerski se opredijeliti kao katolik”. A u vezi s nacionalnom pripadnosti, stajalo je u priopćenju sljedeće: „Kao pripadnici hrvatskog naroda, moramo biti svjesni i ponosni što smo rođeni u tom narodu i dužni smo to posvjedočiti prigodom predstojećeg popisa. Jasno dajemo do znanja svima da podjela na ‘Hrvate’, ‘Bunjevce’ i ‘Šokce’ nije dobronamjerna, jer svi smo pripadnici bunjevačke i šokačke etničke skupine, ali smo i pripadnici naroda i to hrvatskoga, koji ima svoju višestoljetnu povijest, kulturu, jezik i pismo. Apeliramo na sve vjernike da ne dopuste da se naš narod podijeli, razmrvi i usitni. Jezik, kultura, običaji i vjera dokazuju da smo baš zato što smo Bunjevci i Šokci pripadnici hrvatskog naroda”.

A DANAS?

Moramo, sa žaljenjem utvrditi da se od te 1991. godine mnogo toga negativnoga dogodilo našem narodu, i u vezi s vjerom i u vezi s pripadnosti hrvatskom narodu. Ne bih ulazio u detalje. Naglasio bih samo da je očito da se od toga popisa do danas broj vjernika katolika, a i broj Hrvata znatno smanjio. Mnogi su, ne samo pripadnici nacionalnih manjina, nego i oni koji pripadaju konstitutivnom, srpskom narodu, izrazili strah da će broj

stanovnika u R. Srbiji biti značajno manji. Toga se još više boje pripadnici nacionalnih manjina jer o broju pripadnika pojedine nacionalne manjine nakon ovogodišnjega popisa ovisit će mnogo toga. O tom pišu biskupi Katoličke Crkve u Srbiji, istina samo u vezi s vjerskom pripadnosti, ali mogli bismo sukladno tomu reći da se isto odnosi na pojedine nacionalne manjine: „Cjelokupan broj, odnosno broj katolika koji žive u Srbiji, vrlo je važan, jer će se na temelju tog podatka mnogo toga važnog odlučivati u budućnosti. Na temelju toga broja, Katolička Crkva u Srbiji od države Srbije dobiva tek minimalnu potporu kojom smo se do sada mogli koristiti (za građevinske radove, izdavačku djelatnost, održavanje Paulinuma i Katehetskog instituta)”. Stoga nas biskupi pozivaju da se slobodno izjasnimo kao katolici, obrazlažući i dvojbu koja je postojala u javnosti treba li na popisu reći da smo „katolici” ili „rimokatolici”: „Na točku 13. (na popisnoj listi) nismo dužni odgovoriti i popisni povjerenici dužni su nam na to skrenuti pozornost. Ipak vas molimo i potičemo da ovdje upišete da ste katolik. Razlog je što se u prikazu podataka popisa stanovništva iz 2011. godine tim pokazateljem koristi kao mjerilom za našu Crkvu.”. Naši biskupi zaključuju svoje priopćenje poticajem: „Unaprijed zahvaljujemo svima koji hrabro i odgovorno napišu (odnosno izjasne se) u upitniku da su katolici”.

Opširniju poruku uoči popisa stanovništva uputili su svojim vjernicima biskupi Srijemske biskupije mons. Đuro Gašparović i mons. Fabijan Svalina. Oni, među ostalim, pišu: „...izrazito je važno da se pripadnici nacionalnih manjina jasno izjasne o svojoj nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti. Upravo o rezultatu tog popisa stanovništva ovisi daljnji razvoj i planiranje manjinskih politika u Republici Srbiji. Ne možemo očekivati velika prava i poštovanje svojih različitosti ako ćemo ih sami skrivati, nastojeći se asimilirati ili zatajiti svoje korijene. Neizjašnjavanje na popisu, ili pak izjašnjavanje kao ‘neopredijeljen’, znači upravo pogaziti vlastiti identitet, a takav čovjek nema što dati niti može obogatiti društvo u kojem živi te nužno osiromašuje i svoje potomke”.

DAKLE?!

Dakle, na upit o vjerskoj, nacionalnoj i jezičnoj pripadnosti, popisivaču valja reći: Ja sam katolik, Hrvat, a materinski jezik mi je hrvatski. To je važno naglasiti osobito za područje Bačke, odnosno Subotičke biskupije. Nema nikakve dvojbe u vezi s izjašnjavanjem za Srbe, Mađare i druge nacionalne manjine, pa ni za srijemske Hrvate i druge Hrvate u R. Srbiji, ali ima dvojbe za Hrvate koji se rado u svakodnevnom govoru nazivaju bunjevački ili šokački Hrvati te Hrvati-Bunjevci ili Hrvati-Šokci. To je u svakodnevnom govoru u redu, jer mi to i jesmo, ali na popisu stanovništva bi takvo izjašnjavanje za nas bilo pogubno jer će svi koji se tako izjasne biti svrstane u „ostale”, a vjerujem da to nitko od nas ne želi. Stoga, na popisu odlučno recimo u vezi s tim trima pitanjima: Hrvat, hrvatski, katolik.

„Mračni” srednji vijek?

Velečasni, zanima me Vaše mišljenje o tome kakva je uloga Crkve bila u srednjem vijeku, jer možemo čuti, a i učili smo, kako je to razdoblje, razdoblje mračnog vijeka? V. Č.

Poštovani, kaže mudra latinska izreka: „Historia magistra vitae est” (Povijest je učiteljica života). No kakvu povijest mi učimo i što doista znamo? Zato ću se u ovom kratkom osvrtu zadržati na činjenicama.

LOMAČE, VJEŠTICE...

Uglavnom se za to razdoblje Crkve vezuju ovi pojmovi lomača i vještica i svega antiprogresivističkoga, no je li to doista tako? Je li Crkva doista bila protiv napretka, obrazovanja, znanosti, pa i protiv svojih neistomišljenika? Jest, bilo je lomača i krivih osuda. Sveti Papa Ivan Pavao II. za to se ispričao. Službena Crkva smogla je snage priznati svoje pogreške. No budemo li se bavili činjenicama, a ne ideologijama, uvidjet ćemo da su veliki problem lomače puritanaca i one nakon srednjeg vijeka. Uvidjet ćemo da „napredna društva”, lišena Boga, u svoj liberalizaciji koračaju svjetskim ratovima, logorima, genocidima, pobačajima, moralnom devijacijom – općom destrukcijom. Ako se danas ne slažete sa „službenim stavom” koji nam diktiraju neizabrani pojedinci ili kakve udruge, zadruge i tomu slično, odmah bivate etiketirani „mračnjačkim” ili u ovim našim krajevima „balkanskim” osobinama.

KATOLIČKI „NAZADNJACI” I KATOLIČKA EUROPA

No ostavimo po strani „prosvjetiteljsku propagandu”. Pogledajmo činjenice. I održimo „pridiku” sadašnjim europejcima.

Po nalogu pape Klementa IV., franjevac Roger Bacon napisao je svoje poznato djelo *Opus Maius* (1267.) kojim je uveliko pokrenuo razvoj optike u latinskom svijetu. Prve naočale izumljene su u Italiji (oko 1300.), a prva primjena leća dovela je poslije do razvoja teleskopa i mikroskopa.

Razvoj filozofije i teologije. Veliki katolički filozofi su sv. Augustin (430.), sv. Toma Akvinski (1274.), sv. Anselmo (1109.), blaženi Ivan Duns Scot (1308.). Katolici su branili ireducibilnost ljudske osobe na tvar, načelo da stvorena bića mogu biti uzroci stvari, slobodnu volju, ulogu moralnih vrлина za sreću, objektivnost zla i dobra, prirodni zakon i načelo nekontradikcije (PNL). Ta načela imala su neprocjenjiv utjecaj na intelektualni život i kulturu.

Na području umjetnosti, neki od doprinosa su: velika bazilika starog Rima; Giotto (1337.) koji je začeo realizam pri oslikavanju postaja križnog puta, što je nadahnulo trodimenzionalnu umjetnost i dramu; Brunelleschijevo osmišljavanje linearne perspektive iz jedne točke (1446.) i sva velika renesansna djela. Djela blaženog Fra Angelica (1455.). Katolička civilizacija stvorila je i razne pravce u

umjetnosti, poput bizantizma, romanike, gotike.

Dotaknimo se i prava. Reforme pape Grgura VII. (1085.) pokrenule su formiranje zakonodavstva Crkve i država u Europi. Primjena filozofije u zakonu, zajedno s velikim djelima redovnika, poput Gratiana (12. st.), stvorile su prvi potpun i sustavan zakonodavni okvir u kojemu su svi dijelovi međusobno bili povezani i činili jednu cjelinu, a to je dovelo do osnivanja pravnih škola, počevši u Bologni (1088.), a time je došlo do razvoja pravne znanosti i nacrtu, poput „pravne osobnosti”, pravnih temelja za niz ustanova, poput sveučilišta, tvrtka i zaklada. Pravna načela poput „bona fide”, reciprociteta prava, jednakosti pred zakonom, međunarodnog zakona, suđenja pred porotom, „habeas corpus” i nužnost dokazivanja krivnje bez ikakve razumne sumnje sve su plodovi katoličke civilizacije i pravne znanosti.

A onda se sjetimo i jezika. Grčki i latinski jezik koji su imali središnje mjesto u katoličanstvu, olakšali su opisivanje ljudi jer učiti koristiti se slovima mnogo je lakše od učenja korištenja simbola logografskih jezika, poput kineskih. Katolici su razvili i armenijsku, gruzijsku i ćirilicu abecedu i standardne stilove, poput karolinških minuscula od 9. do 12. stoljeća, gotičkih miniscula (12. st.).

I u vezi s glazbom imamo se čime ponositi. Katolička civilizacija pokrenula je glazbenu tradiciju zapada, gradeći je na temelju židovske liturgijske glazbe. Jednoglasni gregorijanski napjevi počeli su se razvijati u 6. stoljeću.

Možemo progovoriti i o ulozi žena, davno prije „feminističkog” pokreta. Unatoč svim poznatim predrasudama, utjecajne i izvanredne žene jedan su od temelja katoličke civilizacije. Crkva je štovala i proglasila svetim mnoge žene, uključujući i nedavne „Doktore Crkve” i slavne časne poput sv. Hilde (680.) i blažene Hildegard von Bingen (1179.). Prve katolkinje u političkom životu su: carica Matilda (1167.), Eleonora – vojvotkinja Akvitanije (1204.). Prve znanstvenice i profesorice: Trotula iz Salerna (11. st.), Dorotea Bucca (1436.) koja je predavala medicinu na sveučilištu u Bologni.

ŠEĆER ZA KRAJ – PRAVO SVJETLO RAZUMA NASPRAM SVJETLA OKULTIZMA

Iako nas bombardiraju nametnutim „mračnjaštvom”, neka činjenice još glasnije progovore. Crkva je davno prepoznala važnost obrazovanja. A vama, dragi čitatelji, ostavljam da promišljate u čijoj tami zablude se nalazimo. Ovo su bila katolička sveučilišta u srednjem vijeku: Bologna (1088.), Paris (1150.), Oxford (1167.), Salerno (1173.), Vicenza (1204.), Cambridge (1209.), Salamanca (1218. – 1219.), Padua (1222.), Naples (1224.) i Vercelli (1228.). Do polovice 15. stoljeća (70 godina prije reformacije) bilo je više od 50 sveučilišta u Europi.

Poštovani, svoja pitanja možete poslati na e-poštu: stipic-nebojsa@gmail.com, kao i na Facebook profil Nebojša Stipić

Istina

Svi mi imamo neke vlastite istine – osobnosti i života. Istine koje često teško definiramo i još teže komuniciramo. Istine koje su zapakirane, pa čak i uljepšane, koje ostaju nedorečene, na razini poluistina. Istine koje skrivamo jer ih se sramimo, a onda i istine od kojih se skrivamo jer su nam previše teške i nelagodne. Istine koje mislimo da su istine – ali zapravo nisu. Istine koje su previše subjektivne, previše intelektualne ili emocionalne, pristrane ili sebične. Istine koje su nasilne, koje namećemo drugima, s kojima manipuliramo druge, koje ćemo iskoristiti za svoju korist. Imamo istine koje se bojimo, koje ne prihvaćamo ili čak i nijećemo. Istine koje nas bole ili s kojima mi možemo drugima nanijeti bol. Ali sve te naše istine moramo stavljati u jedan širi kontekst Isusa Krista koji je sama Istina. U kontekst evanđelja, u kontekst Boga koji se utjelovio, umro i uskrsnuo za nas.

Da bih svoju istinu mogao razumjeti prvo moram razumjeti istinu s velikim slovima. Ukoliko će mi biti jasna cijela istina – utoliko će mi biti jasna i vlastita istina koja je zapravo samo dio te cjeline. Sebe, odnosno cilj i smisao svog života, mogu upoznati jedino u onome tko me izmislio i stvorio. Razumjeti svoju bit mogu samo u nekom kontekstu, svoju stvorenost mogu razumjeti samo pomoću Stvoritelja... Ako poznajem cjelinu – Isusa Krista – onda ću i znati gdje se ja nalazim u toj cjelini, gdje pripadam, koje je moje poslanje i značenje. Onda će mi biti jasno kako vlastita istina nije i ne može biti ni apsolutna ni neovisna. Bit će mi jasno da je moja istina samo dio te velike istine.

Laž je uvijek neosobna, bez lica i bez istinskih odnosa. Istina ima svoje lice, ona je osoba, sam Isus Krist. Istina se ne prodaje jer se Isus ne prodaje. Istina ne trpi kompromise jer Isus ne trpi kompromise. Istina je zahtjevana jer je Isus zahtjevan, istina mi ne da mira jer mi Isus ne da mira. Istina traži srce, cijeloga čovjeka – jer Isus traži srce i cijelog čovjeka. Trenutak istine je trenutak Isusa – Istina me oslobađa jer me Isus oslobađa.

Duh Sveti duh je istine, koji nas uvodi u istinu. S jedne strane, pokazuje nam kako smo daleko od Istine, kako smo grešni, s druge strane otkriva nam da smo od Boga ljubljani, da smo Njegova djeca – da ovisimo o Njemu i da pripadamo Njemu. Tu istinu trebamo iskusiti i prihvatiti, ta istina treba nas oblikovati i određivati, tu Istinu trebamo ljubiti i naviještati, odnosno živjeti, a za tu istinu, ako je potrebno, trebamo i svoje živote položiti. Ta istina zapravo je život, bjelodanost i jasnoća koja se uvijek oslanja na ljubav i na slobodu. Sveti Toma Akvinski napisao je: „Istina bez ljubavi nemilosrdna je, a ljubav bez istine razara”. Bez istine nema stvarne slobode. Laži, nijekanja i nepriznanja s jedne strane sputavaju čovjeka iznutra te sprječavaju njegov osobni duhovni rast; s druge strane paraliziraju mu sve međuljudske odnose. Istina u kojoj nema slobode jest kruta, koja više ograničava nego oslobađa, koja više guši nego oživljuje.

Iz toga se jasno vidi kako istina nije neko puko intelektualno ili spekulativno znanje, nego je Duh oživotvoritelj, koji mi je darivan, i koji me nadilazi, te u kojem se Bogu Ocu jedino mogu ispravo približavati: klanjati mu se u Duhu i u istini.

Tradicionalna obitelj i njena tri vida kvalitete

Iako je danas tradicionalna nuklearna obitelj sve veća rijetkost, jer novi obiteljski oblici stupaju na scenu, razmišljam o vidovima koji je ipak čine najboljom sredinom za razvoj djece. To su: psihološka dobrobit roditelja, kvaliteta odnosa roditelj – dijete i psihološka obilježja djeteta.

Novija istraživanja rasvjetljavaju prvi vid kao vrlo važan. Psihološka dobrobit roditelja odnosi se na njihovu zrelost i mentalno zdravlje, njihov doživljaj zadovoljstva u partnerskoj vezi, profesiji, obitelji i u društvenim kontaktima. To se izravno odražava na mentalno zdravlje djece. Ako su roditelji u stalnom konfliktu i nezadovoljni životom, djeca su agresivnija, neposlušna, često lošija u školi, sklona delinkvenciji, anksioznosti i depresiji. Ponekad, kada mi „isporuče problematičnog tinejdžera“, obično se zanimam za roditelje, njihov stil života, njihove odnose i kako ih njihova djeca vide. Ono što često čujem jest da se uslijed roditeljskog ophođenja prema njima, ili njihovih odnosa, osjećaju nesigurno, iznevjereno ili zapostavljeno. Psihološka dobrobit roditelja u izravnoj je vezi sa stabilnošću najmlađih članova obitelji.

Drugi vid jest kvaliteta odnosa roditelj – dijete i taj odnos najbolje se prepoznaje odgojnim stilovima roditeljstva. Ti odgojni stilovi kreću se od autoritarnih, permisivnih do autoritativnih, i s druge strane indiferentnih roditelja.

Djeca koja odrastaju kroz autoritarni odgojni stil postaju često društveno nekompetentna i ovisna, jer ih se ništa ne pita, ne poštuju se, već moraju slijediti kontrolirajuće i često agresivne ispade svojih roditelja.

Druga krajnost može biti popustljiv ili submisivni stil roditelja, koji vole svoju djecu, ali ne znaju uspostaviti granice i pravila u obitelji. Djeca nemaju kućne obveze, roditelji im kupuju skupe stvari. Posljedica toga jesu nezainteresirana djeca za vlastite uspjehe, pasivna su i očekuju ispunjavanje svih želja, ali bez osobnog doprinosa dobrobiti obitelji i društva.

Autoritativni roditeljski pristup, za razliku od pretihodnih stilova, uključuje roditeljsku toplinu i nježnost,

ali uz postojanje jasnih pravila u obitelji. Roditelji se dogovaraju s djecom, manje su skloni kažnjavanju i djeca u takvim okruženjima postaju odgovorna, suradljiva, imaju dobru kontrolu svojih impulsa i emocija, uspješna su u školi i u društvenim komunikacijama s vršnjacima.

Kod indiferentnih roditelja, koji često zapostavljaju ili čak odbacuju djecu, događa se da uslijed toga što su okrenuti osobnim potrebama, društvenim, materijalnim ili profesionalnom uspjehu, ili pak samo svojoj partnerskoj vezi, djeca imaju osjećanje manje važnosti. U tom slučaju djeca su tada kao sjenke, nevidljiva, moraju pratiti njihove pojedinačne ili partnerske potrebe, bez prava na vlastite želje. Djeca se tada osjećaju manje vrijednom i pokazuju emocionalne i probleme u ponašanju, dok je samopoštovanje smanjeno.

Treći vid kvalitetnog roditeljstva uzima u obzir psihološka obilježja djeteta i društvenoekonomske uvjete života. Psihološka obilježja odnose se prije svega na djetetov temperament, pa tako neki autori navode da djeca mogu biti laka (dobro raspoložena, jedu na vrijeme, spavaju), teška (iritabilna) i ona kojima treba vrijeme da se opuste i prilagode na promjene i rutine. Istraživanja naglašavaju da genetski potencijal značajno utječe na ponašanje djeteta, kao i odnosi roditelja prema djeci.

Djeca koja su izrazito favorizirana pokazuju veću razinu sebičnosti i zahtjevnosti prema roditeljima, za razliku od manje privilegiranih (Zentner, M., Shiner, R. 2012).

Društvenoekonomski uvjeti života odnose se na ekonomsku stabilnost obitelji i zajednice. Svakako da siromaštvo, nezaposlenost, kriminalne aktivnosti roditelja dovode do problema i utječu na djecu.

Neka su djeca rezilijentna i otporna na stres koji dolazi iz obitelji i unatoč svemu, uspješna u školi. Na primer, istraživanje koje je provedeno na Havajima (1992.) pokazalo je da su djevojčice bile otpornije na društvenoekonomske probleme i da je važan topao odnos s bar jednom starijom osobom u obitelji.

26. kolovoza Blaženi Ivan Pavao I.

Građansko mu je ime Albino Luciani. Rođen je 17. listopada 1912. godine u mjestu Forno di Canale, a umro je u Rimu 28. rujna 1978. Rođen je u radničkoj obitelji, kao prvo od četvero djece Giovannija Lucianija i Bartole, rođene Tancon. Od malih nogu želio je postati svećenikom. Nakon školovanja u sjemeništu, nastavio je školovanje na Gregorijanskom sjemeništu u Bellunu. Za svećenika je zaređen 1935. godine. Kada se vratio u Belluno, postao je zamjenikom rektora sjemeništa. Doktorirao je na Papinskom sveučilištu „Gregoriana” u Rimu, pa je preuzeo dužnost generalnoga vikara biskupije Belluno i Feltre. Godine 1958. papa Ivan XXIII. imenovao ga je biskupom Vittorio-Veneta. O tom imenovanju osobni tajnik pape Ivana XXIII., mons. Loris Capovilla prepričao je Papino razmišljanje: „Kako je moguće – zapitao se papa – da su dokumenti o tome Lucianiju ostali po strani? Zašto još nije biskup?” Papa je dobio odgovor da je Luciani ocijenjen kao pobožan čovjek, dobrodušan te kao izvrstan teolog, no da postoje dva problema. Luciani je bolehljiv i plah. Tada je Papa rekao: „Pa iako je zdravlje problem, ipak ću ga imenovati biskupom. Ako umre, neka umre kao biskup.” Bila je to karijera protiv njegove volje.

BISKUP I PATRIJARH

Kao biskup, Albino Luciani oduševljeno je sudjelovao u radu Drugoga vatikanskoga sabora. Tijekom trajanja koncila, umro je papa Ivan XXIII. Novi papa postao je Pavao VI. Biskup Luciani u svemu je slijedio novoga Papu i branio je njegova stajališta. Sam je jednom prilikom rekao: „Nije važno vladanje, nego služenje”. Godine 1969. papa Pavao VI. imenovao ga je patrijarhom Venecije, a 1973. godine i kardinalom. Iako se politički naizgled priklonio ljevici, javno se izjasnio da je komunizam nespojiv s kršćanstvom. Bio je sklon reformama te se protivio raskošnim svečanostima. Poticao je župnike da, ako je to potrebno, rasprodaju crkveno posuđe u korist siromaha. Objavio je knjigu *Illustrissimi* – splet duhovnih pisama povijesnim i izmišljenim osobama, koja je objavljivao u listu (*Messaggero di sant'Antonio*). Tu ćemo naći pismo upućeno Pinocchiou, Mariji Tereziji, Marku Twainu itd.

PAPA

U kolovozu 1978. iznenada je umro papa Pavao VI. Od početka glasovanja Luciani je bio najizgledniji kandidat. U konklavama je sudjelovalo 111 kardinala, što je do tada predstavljalo najveći broj izbornika. Na jednomu od glasanja, jedan od kardinala uručio mu je ceduljicu s tekстом: „Čini mi se da si sada ti na redu”, na što je Luciani uzvratio

ceduljicom: „Nije ovo tijesto za učiniti njoke”, misleći pri tomu na sebe). Nakon samo četiri kruga glasovanja, 26. kolovoza 1978. izabran je za papu. Iako je rekao da će odbiti izbor bude li izabran, nakon izbora Luciani je okupljenim kardinalima rekao: „Gospodo kardinali, neka Vam Bog oprosti to što ste mi učinili...”. Uzima ime Ivan Pavao I., po uzoru na svoje prethodnike Ivana XXIII. i Pavla VI., jer kako je rekao, prvi ga je imenovao biskupom, a drugi kardinalom. Želio je nastaviti njihovim putem u duhu Drugoga vatikanskoga koncila. Izabran je kao 263. poglavar Katoličke Crkve. Papinsku službu obavljao je samo u kolovozu i rujnu 1978. Poznat je pod nadimcima „nasmijani papa” i „rujanski papa”. Ubraja se među pape s najkraćim pontifikatima u povijesti.

Bio je prvi papa s dvostrukim imenom; prvi koji nije krunjen tijarom i prvi papa koji nije rabio „pluralis maiestaticus” – vladarsku množinu veličanstva. Na svojoj prvoj svetoj misi u Sikstinskoj kapeli otvoreno je priznao kardinalima neiskustvo riječima: „Nadam se da će moja subrača kardinali meni jednomu pomoći nositi križ ove službe. U određenome mi je smislu žao što se ne mogu vratiti jednostavnomu svećeničkom životu. Uvijek sam imao male dijece.” Prekinuo je 820 godina dug običaj krunidbe novoizabranog pape papinskom krunom, koju je već njegov predšasnik Pavao VI. prestao nositi. Papinska krilatica bila mu je „poniznost”. Bio je prvi papa koji nije želio biti nošen na nosiljci, ali na zamolbu mnogih vjernika nerado je na to pristao. Na jednoj od svojih općih audijencija okupljenom mnoštvu je rekao: „Nitko mi nikad nije rekao: – Bit ćeš papa! – O, da mi je netko nekada to rekao, više bih bio učio i bolje se pripremio”. U svojim homilijama često se služio anegdotama i jednostavnim rječnikom. Zabilježeno je da je djevojčica, koja je na očevim ramenima slušala njegovu prvu nedjeljnu katehezu uz molitvu Anđeoskoga pozdrava, po završetku uzviknula: „Tata, sve sam razumjela!” Prvi i jedini put izašao je iz Vatikana 23. rujna, i pošao do bazilike sv. Ivana Lateranskog, kako bi preuzeo službu rimskoga biskupa.

Ivan Pavao I. imao je slab krvotok, otečene gležnjeve i zadihan govor. Liječnik mu je preporučio neka se više kreće. Dnevne obveze opterećivale su ga do granica izdržljivosti. Posljednje večeri prije smrti, za objedom se požalio na bolove, no odbio je prijedlog svoga tajnika i nije želio pozvati ekipu liječnika hitne medicinske službe. Oko 21 sat svojim tajnicima zaželio je kao i svake večeri laku noć. Sutradan ujutro 28. rujna sestra Vincenza, vidjevši da papa nije popio kavu koju mu je ostavila, ulazi u papinu spavaću sobu i pronalazi ga mrtva u krevetu. Vijest o papinoj smrti, samo 33 dana nakon izbora, odjeknula je Crkvom i svijetom. Sveta Stolica službeno je objavila da je Papa preminuo od srčanoga udara. Pokopan je u kripti bazilike sv. Petra.

U nedjelju, 4. rujna 2022., tijekom svečanoga misnoga slavlja na Trgu svetoga Petra u Rimu, papa Franjo proglasio ga je blaženikom Katoličke Crkve.

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Liturgijski Gospodnji blagdani i svetkovine u duhovnosti sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanina (2)

I Gospodin Isus, pošto im to reče, bude uzet na nebo i sjede zdesna Bogu. Oni pak odoše i propovijedahu posvuda, a Gospodin surađivaše i utvrđivaše Riječ popratnim znakovima. (Mt 16, 19–20)

Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić bio je svjestan da je u osobi Bogočovjeka Isusa utemeljen novi poredak između božanskoga i ljudskoga. Milost koju nam je Isus svojim uzašašćem darovao jest oboženje naše ljudske naravi. Naša je ljudska narav po milosti Isusova uzašašća na nebo prožeta Božjim Duhom, osobito na Duhove. Prema učenju obnoviteljice Karmela, sv. Terezije Avilske, karmelićanska duša treba biti svjesna da kada moli i u meditaciji motri Isusa, treba Ga motriti u Njegovu Čovještvo. Otac Gerard shvaćao je svoj molitveni život kao tajanstveno prožimanje materijalnoga iskustva, duhovne stvarnosti i božanske nazočnosti. Za Gerarda je jako važno iskustveno upoznati Isusovu čovječnost i meditirati o njoj. Za njega nije bilo dovoljno poznavati Isusa Krista čitavim svojim bićem, nego i upoznavati Isusa Krista čitavim Njegovim bićem. Upoznavati Krista u Njegovoj ljudskosti i povijesnoj stvarnosti. Prihvatanjem svojega poništenja u utjelovljenju, o. Gerard ulazi u Isusovo poništenje, odričući se svoga površnog „ja” živeći u Božjoj nazočnosti.

UZAŠAŠĆE ISUSOVO NA NEBO: Milost Uzašašća Kristova na nebo, o. Gerardu zanosan je poziv za ulazak u Krista čitavoga svemira, Krista koji je svojim uzašašćem nestao iza oblaka, to jest onoga koji ulazi u srca svih stvorenja. To znači, ovo naše ljudsko i zemaljsko, spajati s božanskim, prema sv. Pavlu, bilo da jedemo ili pijemo, bilo da radimo ili spavamo, Krist živi i djeluje u nama, preobražavajući nas iznutra. U njegovim propovijedima, kao i u drugim zapisima o svetkovini Spasova, razmatrajući o Kristovu poniženju u Utjelovljenju i Njegovu uzvišenju po Uskrsnuću i uzašašću na nebo, o. Gerard zapisuje: „Isuse, želim biti dijete, pa ćeš me spasiti. Dječje vladanje: spasivanje. Spasovo, 10. svibnja 1934. Mi ćemo se spasiti, ako ćemo djeci

biti slični. Po primjeru Isusa Krista, plakat ćemo ako nam štogod nedostaje, igrati ćemo se kad nam ništa ne nedostaje, spavati kad ništa ne možemo djelovati. Po primjeru Isusa Krista, Bogu se predati, makar nas na smrt muče i baš ubijaju. Bolje se dati ubijati, nego i najmanje se uprljati, svoju savjest ukaljati. Najsigurniji je onaj umoran i izudaran, jer je za nebesku krilaticu (zrakoplov) sposoban. Tvoja je ručica, nebeska krilatica. U nju se sklanjam” (*Thelogia pastoralis*, 003152–53). I još: „Putnik ne miruje dok putuje, osobito ako je putovanje opasno. Naš je život putovanje u nebo, i to opasno putovanje. Moramo biti oprezni i sjesti u sigurnu krilaticu (zrakoplov). To je poniznost koja samo toliko prima, koliko je potrebno. Dakle, da ne bude teška naša duša, neka sve padne zbog težine, ali stara se za dobar motor koji je diže, a to je dobro djelo” (*Biser mišljenja*, 004450).

Za o. Gerarda svetkovina Uzašašća Isusova na nebo Kristov je povratak u srce svega stvorenja, gdje sada prebiva u svojoj proslavljenoj čovječnosti. Otac Gerard uvjeren je da Krist koji boravi u središtu svega stvorenoga i u svakoj osobi, sve preobražava i vraća u zajedništvo sa sobom u Očevo krilo. Uvjeren je da sve što se događa i što će se u budućnosti dogoditi, sve je Božja volja koju on drage volje prihvaća: „Božja volja, najbolja. Za tom neka ide i naša želja, pa će Bog djelovati u nama i u nebo ćemo sigurno putovati. Što hoćemo vidjeti, činiti, na to nam vazda Boga treba upotrijebiti, neka On djeluje. Naš je posao gledati Njegovo djelovanje, ili očima, ili razumom po Njemu vođenom, to jest, po Bogu našem” (*Biser mišljenja*, 004503–04). Teško nam je svoju volju prilagoditi Božjoj volji. Pa ipak, „svoju volju u Božjoj skuhamo, pa će Bog činiti, kada se naša volja izvjetri” (Isto, 004526). Otac Gerard bio je svjestan svoje nagle naravi i kroćenja svoje volje kada zapisuje: „Moja volja, britva nemila! Moja volja oštra britva zbog koje nije sigurna ničija duša. Uzmite otrov, moju volju, da ne ranim Srce Spasitelju. Dajte dobrotvorno, uzmite otrovno!” (Isto, 004222).

Svjestan svoje teškoće obuzdavati svoju volju i uskladiti je s Božjom voljom, o. Gerard moli Isusa da mu milost Njegova Uzašašća na nebo omogućí spoznati neodoljivu moć Duha Svetoga koja ga preobražava u Krista, unatoč njegovim slabostima.

(nastavlja se)

Čežnja za savršenim domom

U ljudskoj je prirodi utkana želja za toplim domom, savršenim mjestom pripadanja i sigurnosti. Mnoge obitelji čekaju da se skrase u svom domu i maštaju o njemu dok su podstanari ili grade kuću. Zaručnici planiraju i sanjaju svoj idealni dom. „Kuća iz snova” – tako je čest slogan i svatko ima svoju živopisnu sliku te kuće.

Međutim, čitajući psalme – vidimo da nismo jedini u toj želji da imamo „savršen dom”. I psalmist zna reći: *Izjeda me revnost za dom tvoj, Gospodine*. I on čezne za savršenim domom. Zapravo, kršćanstvo je potpuno zaoкупljeno čežnjom za povratkom u Očev dom. Iako često toga nismo svjesni, iz te čežnje izvire sve naše druge želje. To je pomalo neobično zato što čeznemo za nečim

OČEV DOM I NOSTALGIJA

Koliko god željeli da naši domovi budu savršeni – od bračnog života, obiteljskoga, uređenja, financija, zdravlja, vidimo da u tome ne uspijevamo uvijek. Naše obitelji i dalje su pune padova, pa čak i grijeha. Iako nedostižan, svi mi imamo san o savršenom domu – toplom, skladnom, ugodnom. Imali smo i sami trenutke kada samo bili okupirani samo svojim problemima. Trenutke kada smo se samo usredotočili na kuću, djecu, financije. I bili smo uvjereni da će ako „samo još ovo riješimo” sve biti u redu. Dok promatramo druge obitelji i domove, može nam se pričiniti kako je tamo sve savršeno ili makar malo bolje nego kod nas.

gdje nismo bili, ali srce nam govori da postoji mjesto gdje ćemo doista osjetiti milinu koju tražimo. I Sveto pismo naviješta nam da već sada možemo doživjeti predokus neba, Očevog doma gdje ćemo prebivati s Njime.

Poznati psalam 23. kaže: *U Gospodnjem ću domu prebivati kroz dane mnoge.* Također i psalam 27. govori o tome: *Za jedno molim Gospodina, samo to ja tražim: da živim u domu Gospodnjem sve dane života svoga, da uživam milinu Gospodnju i dom njegov gledam.*

Ovdje vidimo kao da je Gospodin usadio u naše srce nostalgiju i želju da prebivamo s Njime. Današnja kultura uvjerava nas da se ta čežnja ostvaruje na materijalan način: određenim dizajnom kuće, odabirom pravih boja, rasporedom elemenata i slično. Ipak, ta milina u domu ostvaruje se samo kada prebivamo s Gospodinom, kada je On prisutan u našem domu.

Nadalje, Crkva nam govori s mnogo većim autoritetom i iskustvom da je

*Kako su mili stanovi Tvoji,
Gospodine nad vojskama!
Duša mi gine i čežne za
dvorima Gospodnjim. Srce
moje i moje tijelo kliču Bogu
živomu. I vrabac sebi log
nalazi, i lastavica gnjezdašće
gdje će položiti mlade svoje: a
ja žrtvenike Tvoje, Gospodine
nad vojskama, Kralju moj i
Bože moj! Blaženi koji prebi-
vaju u domu Tvome slaveć' Te
bez prestanka! (Ps 84, 2–5)*

ona naša prvotna, dom u kojem primamo sakramente koji nas posvećuju i omogućavaju da već sada budemo s Ocem dok čekamo susret u s Njime u nebeskom domu.

PODSJEĆANJE – SJEĆANJE

Naša sjećanja mogu biti snažna. Kada čujemo neku pjesmu, ona u nama može probuditi razne emocije i podsjetiti nas na određen trenutak, mjesto, osobu. Fotografije koje kačimo na zid podsjećaju nas na drage osobe i događaje, kao i suveniri koje donosimo s putovanja. Sobe starijih osoba često su prepune uspomena.

Izraelci su imali jedinstven način shvaćanja prošlosti. Nisu „ovjekovječili” neke velike događaje kao

nešto što samo treba zapamtiti. Oni su prepoznali da se takvi trenutki trebaju iznova događati. Tako, na primjer, izlazak iz Egipta nisu doživljavali samo kao događaj koji se zbio u prošlosti, nego kao nešto što se iznova događa. Sjećanje u izraelskoj tradiciji nešto je mnogo dublje od onoga što danas možemo zamisliti.

U kršćanskoj tradiciji, jedan događaj u kojem se preklapaju prošlost i sadašnjost jest sv. misa. Ona je dnevni „spomen” Kristove žrtve, koja je bila, ali koja i ujedno traje. Mi smo dionici „nekrvne” žrtve koja se događa diljem svijeta na oltarima.

NALAŽENJE SMISLA

Izraelci su dobro znali što znači tražiti i čekati svoj dom. Obećana im je zemlja u kojoj teku med i mlijeko. Ali po Kistu ne moramo više samo čekati. Ne moramo

čekati generacijama da bismo samo ubrali jednu milost. Otvorio nam je već ovdje vrata svoga doma. Kroz sakramente nam stvarno daje predokus neba.

I nije slučajno da se naši domovi zovu „crkve u malom”. Pozvani smo ono što vidimo i doživimo u Crkvi, preslikati u svoje domove, a to je slušanje Božje riječi i okupljanje oko Stola. Crkve su mjesto u kojima se Bog „štuje” i ljubi. Postoji nešto drugačije u ozračju kuća u kojima se moli, vjeruje, ljubi. To privlači i druge i oni to nesusvesno i osjete. Kako je divno pružiti utjehu onima koji su žedni Očeve ljubavi. Naši domovi već sada mogu biti odraz Očevog doma za kojim svi čežnemo.

Božja volja

Smrt nije kraj. I to je nešto što nas kršćane treba tješiti. Vjerujemo u vječni život i smrt za nas znači prelazak u nebesku domovinu. Kada nas zadese smrti dragih osoba, rodbine, prijatelja, pa i smrt pastira naše biskupije, ne trebamo se pitati Bože, zašto? Bog zna zašto. Svakako, smrt ne trebamo shvaćati kao kaznu Božju. Bog nas ne kažnjava, On nas ljubi i milosrdan je. Jedan naš mladi svećenik za smrt kaže da je to Božji zahvat koji se trebao desiti. Zahvat. Blaga riječ. Nije

kazna, nego zahvat. Nešto što se tada u tom trenutku Bogu činilo prikladno. Prihvatljivo. Nešto što je za nas dobro, nešto što je trebalo našem životu. Iskustvo. Jako dobro iskustvo. Smrt dolazi kada se najmanje nadamo. Ali o smrti treba razmišljati. Važno je da bismo lakše podnijeli odlaske. Važno je da bismo u tom trenutku mogli dobiti Božji zagrljaj i utjehu. Samo Bog u tom trenutku zna zašto je to dobro. I samo Bog zna broj naših dana. I samo On zna zašto nam je toliko dana dao. I svaki novi dan prilika je da budemo bolji. Da mu zahvalimo i da budemo pravi kršćani. Da živimo vjeru. Da se dignemo kada padnemo, da znamo pružiti ruku, da se znamo nasmijati, da znamo pomoći, moliti, biti milosrdni, voljeti, oprostiti. Naši su dani prolazni, ali mogu biti ispunjeni. Mogu imati smisla. Život ima smisla kada ga prepustimo Božjoj volji. Uzdati se u Boga ima smisla. I naš biskup Slavko imao je smisao. Imao je smisla biti svećenik, biti biskup. A samo Bog zna zašto je toliko trajalo. Kažemo toliko jer ne želimo reći malo ili kratko jer je Bog znao da baš toliko treba trajati. Bogu je sve što je učinio biskup bilo dovoljno da ga pozove k sebi. Ispunio je svoju misiju, ma koliko mi mislili da bi mogao još. Ovo nije oproštaj od njega. Ne, jer ćemo se sresti. Smrt nije rastanak. Preuzvišeni, vidimo se u nebu!

Larisa Skenderović

Bog čini čudo iz naše slabosti

Neki je trgovac vodom svako jutro odlazio na rijeku, gdje bi napunio svoja dva vrča i odvezio ih u grad kupcima. Jedan od tih vrčeva bijaše napuknut te je gubio prilično vode do odredišta, a drugi bijaše potpuno nov i donosio je više zarade.

Osjetivši se manje vrijednim, napuknuti vrč jedno jutro progovori vlasniku:

„Svjestan sam svojih ograničenja i da zbog mene ne dobivaš očekivanu zaradu, jer sam napola prazan kad u grad stignemo. Molim te, oprosti mi moju slabost!”

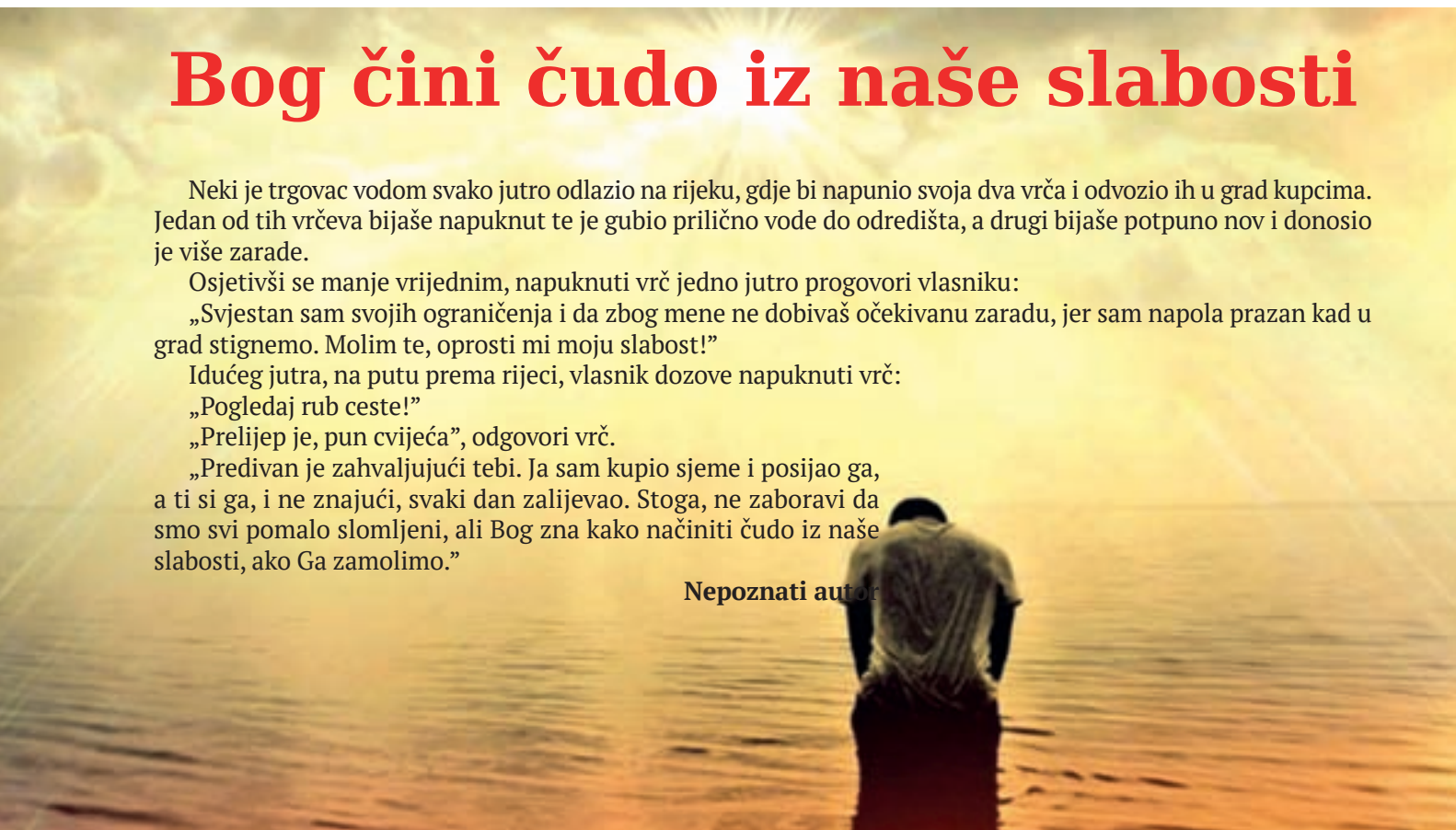
Idućeg jutra, na putu prema rijeci, vlasnik dozove napuknuti vrč:

„Pogledaj rub ceste!”

„Prelijep je, pun cvijeća”, odgovori vrč.

„Predivan je zahvaljujući tebi. Ja sam kupio sjeme i posijao ga, a ti si ga, i ne znajući, svaki dan zalijevao. Stoga, ne zaboravi da smo svi pomalo slomljeni, ali Bog zna kako načiniti čudo iz naše slabosti, ako Ga zamolimo.”

Nepoznati autor

Molitva studenata

Gospodine, mi studenti imamo toliko pitanja, toliko traženja u svom životu...

Svaki novi dan donosi nam drugačije izazove i nove probleme. U sebi nosimo potrebe svojih obitelji i prijatelja, neizvjesnost u snalaženju u tom studentskom načinu života i bojazan za nesigurnu budućnost. Pomozi nam, Oče, da uspijemo odoljeti neiskrenim ponudama koje dolaze sa svih strana i da svoj put ravnamo prema Tvome putu. Daj nam snagu molitve da Ti se znamo predati, daj nam spoznaje darova Duha Svetoga kojima smo nagrađeni. Daj nam znanja i mudrosti u odlučivanju i odabiru kojima oblikujemo svoje i utječemo na tuđe živote, daj nam nesebičnu ljubav kojom ćemo mijenjati ovaj svijet u Tvoje ime.

Učitelju, pomozi nam u ustrajnosti, da nam Ti uvijek budeš Put, Istina i Život, a rad kojim nas blagoslivljaš, neka nam ne bude teret, nego upotpunjuje smisao života koji pronalazimo u Tebi. Potrebna nam je motivacija za donošenje i podržavanje nade u našoj okolini i u ovome uzburkanom svijetu. Zato nam, Spasitelju naš, pomozi u polaganju ispita i ispunjavanju zadaća u studentskom životu, da uspješno i s puninom u srcu polažemo životne ispite... Neka uz Tebe ostvarujemo svoje živote u poštenju, nesebičnosti, odlučnosti, razumijevanju i znanju. Molimo Te, Gospodine, da usmjeravaš nas studente, po Tvome Sinu Isusu Kristu, koji s Tobom živi i kraljuje u sve vijeke vjekova. Amen. Oče naš...

Kamen

Bože, ne daj da budem kamen koji će drugima biti teret. Koji će ih sputavati ili svojom nepomičnošću stajati drugima na putu.

Ne daj da budem kamen koji će druge osuditi i povrijediti.

Kamen koji ne prihvaća Tvoju riječ, zaustavljajući širenje sjemenja Tvoje ljubavi.

Pomozi mi da ne budem kamen koji odbaciše graditelji. Onaj kamen koji zatvara vrata drugima, tjera ih u tminu i očaj.

Želim biti kamen koji drugima postaje kruhom. Kruhom za hranu raspadljivu i hranu neraspadljivu. Onaj kruh koji hrani gladnoga – gladnoga kruha i Tvoje riječi.

Ne želim da se nogom drugi spotiču o mene, već im želim pružiti ruku da zajedno preskočimo prepreke.

Bože, daj da budem kamen koji će biti potpora i odmor drugome. Da budem stijena na kojoj će kuća sigurno stajati. Među obitelji, prijateljima i sigurna luka drugima. Kao što si Ti meni...

Jelena Pinter

Blagoslov torba i djece u Novom Sadu

Misa tijekom koje su blagoslovljena školska djeca i njihov školski pribor slavljen je 18. rujna u Župi Imena Marijina u Novom Sadu. Misu je predslavio župnik mons. Attila Zsellér.

Zsellér je potaknuo djecu, srednjoškolce i studente da sve obveze prihvate kao „slatke muke”, jer one prave obveze i problemi tek dolaze. Na kraju svete mise uslijedio je blagoslov školskih torba i djece. /Jelena Pinter/

„Malo Gerardovo” u Đurđinu

Župa sv. Josipa Radnika 18. rujna obilježila je 146. obljetnicu rođenja sluga Božjega o. Gerarda Tome Stantića. To je druga godina kako se u njegovoj rodnoj župi slavi njegov dan. Misno slavlje predslavio je tom prigodom o. Zlatko Žuvela, karmelićanin iz Sombora.

On je u homiliji govorio o kršćanskom smislu proslave rođenja koje uvijek moramo povezivati s otkupljenjem te istaknuo kako je o. Gerard bio kršten istog dana kad je rođen, pa spomen na njegovo rođenje ima dodatnu važnost. Prigodno je spomenuo kako o. Gerard nije rođen svet, kao što to nije niti jedan drugi svetac, nego da je on tijekom života postao svetim, što je poticaj svima nama da po njegovu primjeru slijedimo Krista. Otac Zlatko također je spomenuo duhovni odnos između o. Gerarda i Djeteta Isusa. To je bilo prigodno jer smo na kraju sv. mise u našoj župi blagoslovili kip Malog Praškog Isusa koji je zavjetni dar jedne osobe iz naše župe. Otac Gerard bio je veliki štovatelj Djeteta Isusa te je vrlo prikladno da se u njegovoj rodnoj župi proširi pobožnost prema Malom Isusu. Prije blagoslova kipa, djeca su otpjevala Gerardovu najdražu božićnu pjesmu „Radujemo se i pivajmo”, a na koncu i pjesmu posvećenu našem sluzi Božjemu „Zvезда nova zasjala”. Za to ih je pripremila vjeroučiteljica **Verica Dulić**, a na tamburi pratila **Ana Dulić**. Novopostavljeni kip Djeteta Isusa na glavi ima krunu ispletenu od slame koju je izradila naša slamarka

Marica Vidaković. Bogu smo zahvalni za taj dan, a osobito što je među nas došao i trajno želi ostati kip Malog Isusa koji će nas upućivati na potrebu življenja duhovnog djetinjstva u našoj svakodnevici. /D. K./

Proslava bračnih jubileja u Monoštoru

U punoj crkvi sv. Petra i Pavla u Monoštoru 11. rujna obilježena je prvi put Nedjelja bračnih jubileja. Svetu je misu predslavio je župnik Dražen Dulić.

Na početku, pozdravio je bračne parove koji proslavljaju „okrugle” obljetnice sakramenta ženidbe, od 5 do 60 godina. Jubilej, 60 godina bračnog zajedništva, proslavili su **Adam i Rozalija Pašić**, a 55. obljetnicu ženidbenog zajedništva **Stipan i Marija Brdar**. **Antun i Ana Ivkov** slavili su 45 godina bračnog zajedništva, **Ivica i Ružica Periškić** 40 godina obiteljskog života, a **Stipan i Snežana Mrvičin** te **Branko i Marija Matin**

proslavili su 30. obljetnicu. **Dejan i Snežana Štrangar** slavili su 20 godina bračnog zajedništva, 15. obljetnicu proslavili su **Zlatko i Sanja Benić**, **Zvonko i Marina Marijanović** i **Dalibor i Kristina Trnić**, a najmlađi bračni parovi jubilaraca jesu **Boris i Pamela Periškić** i **Saša i Dajana Ivakić** koji su proslavili pet godina bračno-obiteljskog života.

Župnik je u svojoj homiliji naglasio važnost vjere, kako u njihovim, tako i u našim životima. obraćajući se slavljenicima, istaknuo je spremnost življenja jednih za druge da bi se baštinio vječni život. „Oni su”, nastavio je dalje župnik, „poticaj i ostalima da se takva slavlja i dalje mogu događati u našoj župi”.

Nakon obnove ženidbene privole, uz veliko zanimanje nazočnih vjernika, poglavito obitelji jubilaraca, uslijedila je i molitva vjernika koju su pročitali sami slavljenici. Na kraju svete mise, župnik je, u ime župne zajednice, uputio čestitke našim bračnim parovima, kao i njihovim obiteljima. /D. D./

Susret vjeroučiteljica i vjeroučitelja Subotičke biskupije

Povodom početka nove školske i vjeronaučne godine, 10. rujna održan je susret vjeroučitelja u franjevačkoj kući duhovnih vježba „Domus pacis” pored Horgoša, a sudjelovalo je oko 40 vjeroučitelja.

Na početku je vjeroučitelje pozdravio vlč. dr. Tibor Szöllősi, novi pročelnik Katehetskog ureda i predstavio im je plan susreta. Tajnica ureda Jelena Zečević zatim je zahvalila dosadašnjem pročelniku preč. Josipu Pekanoviću za 10 godina službe u Katehetskom uredu, na svesrdnoj pomoći, podršci i suradnji koju su vjeroučitelji imali tijekom tog razdoblja. Pekanović je od osnivanja Teološko-katehetskog instituta Subotičke

biskupije bio predavač katehetike te je na taj način sudjelovao u obrazovanju i formaciji mnogih vjeroučitelja. Od početka vjeronauka u školama organizirao je seminare za vjeroučitelje uz suradnju stručnjaka iz Švicarske i Hrvatske. Seminari su se najčešće održavali u njegovoj župi u Somboru, gdje nam je bio domaćin, te smo se kao vjeroučitelji tamo uvijek lijepo osjećali i imali priliku osjetiti i graditi duh zajedništva. Velika je njegova podrška i pomoć bila i odgojiteljicama u vjeri, kojima je organizirao posebne tečajeve kako bi mogle prenositi vjeru najmlađima. Zahvala je izrečena preč. Pekanoviću i za to što je godinama bio član vladine Komisije za vjersku nastavu i jedno vrijeme član Nacionalnog prosvjetnog savjeta te je na taj način mogao bolje posredovati za vjeroučitelje, a zahvaljujući njegovu angažmanu, uvijek smo imali prave i dostupne informacije iz Ministarstva prosvjete. Pekanoviću su vjeroučitelji uručili i prigodan dar.

U obraćanju vjeroučiteljima, Pekanović se prisjetio početaka, kada je vjeronauk bio uveden u škole, te je zahvalio svim vjeroučiteljima na hrabrosti i ustrajnosti u vremenima kada to nije bilo lako. Podsjetio se lijepih iskustva u jednom međunarodnom istraživanju o školskom vjeronauku u cijeloj Europi, gdje je sudjelovao s mons. Andrijom Kopilovićem, kao i vremena kada se Komisija za vjersku nastavu češće sastajala i plodonosnije radila. Posljednjih godina, što zbog pandemije, što zbog nekih drugih razloga, rad Komisije vrlo je otežan.

Vjeroučitelji su novom pročelniku također predali

mali dar u znak dobrodošlice, a on im se kratkom biografijom predstavio te ispričao kako mu je biskup nedavno u jednom susretu povjerio tu službu u Katehetskom uredu, koju je službeno preuzeo 1. rujna.

Susret vjeroučitelja zamišljen je kao dan duhovne obnove te je preč. Szilárd Balcsák održao duhovni nagovor na temu „Klanjanje”. U svom nagovoru istaknuo je da je među raznim oblicima molitve klanjanje „najbolje” jer nas može naučiti kako i u drugim oblicima molitve možemo biti sabraniji i više usmjereni na Gospodina. U klanjanju smo samo Bog i ja u tišini, onakav kakav jesam, otvoren i ponizan predajem cijeloga sebe. Zatim je uslijedilo klanjanje i prilika za ispovijed. Nakon toga, vjeroučitelji su se okrijepili uz kavu i tortu te susret završili razgovorom o pastoralnim planovima za ovu školsku i katehetsku godinu. /Jelena Zečević/

Zaziv Duha Svetoga na početku školske godine u Đurđinu

U Župi sv. Josipa radnika u Đurđinu, 11. rujna, na nedjeljnoj sv. misi u 10 sati upriličen je zaziv Duha Svetoga za novu školsku godinu i blagoslov djece sa školskim torbama.

Osnovci su se okupili u vrlo lijepom broju, osobito oni iz nižih razreda i vrtića. Školske torbe raznih veličina i boja naredale su se ispred oltara. U prigodnoj propovijedi župnik vlč. Daniel Katačić najprije se obratio roditeljima koji su došli na misu zajedno sa svojom djecom. Pozvao ih je da tako i dalje čine, umjesto da šalju djecu same u crkvu. Također ih je podsjetio da svojoj djeci pruže osnove vjere u kućnom odgoju te da prate kakve sadržaje njihova djeca gledaju na društvenim mrežama i u koju svrhu se koriste mobilnim telefonom, ako su im dopustili posjedovati taj uređaj. Još ih je podsjetio da pri upisu na župnu katehezu upišu svoju djecu i na školski vjeronauk te na taj način posvjedoče i svoju vjeru. Na koncu euharistijskog slavlja župnik je blagoslovio djecu i mlade i njihove školske torbe. Zatim je pozvao roditelje u župnu dvoranu na zajednički roditeljski sastanak na početku školske i vjeronaučne godine. /Verica Dulić/

Mir srca – Anselm Grün

„**P**ut k miru srca, kakav je prije svega opisan u ranom monaštvu, danas je vrlo aktualan jer je nemir postao bolest vremena. Nebrojeni ljudi tuže se da ne mogu naći mir. Rani monasi iz vlastitog iskustva znali su da se do mira u srcu ne dolazi samo tako da čovjek manje radi. Dug je put da se pronađe mir srca koji, preko iskrene samospoznaje i susreta sa samim sobom, najzad vodi k Bogu u kojem jedino, po riječima svetog Augustina, naše nemirno srce može pronaći mir.”

O PISCU

Anselm Grün benediktinski je redovnik i ekonom opatije Münsterschwarzach. Stupanjem u opatiju ponovno otkriva tradiciju starih monaha i uviđa značaj takvog života, osobito u vezi s modernom psihologijom. Stoga, osim teologije i ekonomije, studira i psihologiju. Drži seminare i duhovni je savjetnik mnogima, a osim toga napisao je preko 300 duhovnih knjiga i jedan je od najcitiranijih kršćanskih autora današnjice.

DIJAGNOZA NEMIRA

Na početku, pisac prvo precizno i u srž dijagnosticira sve uzroke nemira u današnjem društvu. Prije svega naglašava da uživamo sebe prikazati kao prezauzete, poduzetne i otkriva kako je to zapravo jedna velika ispraznost. Jasno raščlanjuje društvene uzroke nemira od psiholoških. Također ukazuje na veliki strah ljudi od tišine i samoće (ne usamljenosti), samoće u kojoj se susreću sa samim sobom. Bolest buke i izbjegavanja tišine uočio je i kardinal Robert Sarah i toj temi posvetio cijelu knjigu *Snaga tišine*. Kao osoba koja se bavi psihologijom, ističe kako mnogi koji idu kod psihologa pate od osjećaja krivnje. Objasnjava da se problemi koji su nastali ne mogu riješiti izvanjskim promjenama, nego moraju krenuti unutar čovjeka.

PUT DO MIRA

Nakon toga prelazi na drugi dio knjige gdje se najprije osvrće na Bibliju i kršćansku tradiciju na mjestima

gdje govore o miru. Dotiče se Isusove propovijedi kada govori da se ne trebamo brinuti što ćemo jesti i piti. Mnogi mogu misliti da je takva prepuštenost slučaju neodgovorna, no pisac naglašava da ne trebamo brinuti do te mjere da nam to postane opsesija i teret. Daje primjer kako su prvi kršćanski monasi naselili upravo Egipat, jer je antički svijet bio suviše površan i bučan i teško je bilo pronaći mir u njemu. Kroz mnoge primjere

Kao katolici znamo često pokušavati mentalno zdravlje izliječiti molitvom, a postoje situacije kada duhovnost nije dovoljna, kao što nam molitva, osim u slučaju božanskog čudesnog posredovanja, neće zacijeliti slomljenu nogu. Tako ova knjiga vjerojatno neće pomoći osobama koje pate od težih oblika psihičkih bolesti. Međutim, kako čak i „zdrav” čovjek u današnjem užurbanom društvu pati od stresa, anksioznosti, uznemirenosti, knjiga može pomoći čitatelju pronaći načine kako posložiti svoje prioritete i u kaosu svakodnevnih obveza pronaći mir.

koje spretno povezuje s kršćanstvom, psihologijom i društvenim okruženjem stiže do kraja gdje cijelu priču uvezuje lijepom mašnom prisposobe s kojom je počeo na početku.

ZA KOGA JE OVA KNJIGA?

Važno je dobro razlikovati duhovne poteškoće od psihičkih. Kao katolici znamo često pokušavati mentalno zdravlje izliječiti molitvom, a postoje situacije kada duhovnost nije dovoljna, kao što nam molitva, osim u slučaju božanskog čudesnog posredovanja, neće zacijeliti slomljenu nogu. Tako ova knjiga vjerojatno neće pomoći osobama koje pate od težih oblika psihičkih bolesti. Međutim, kako čak i „zdrav” čovjek u današnjem užurbanom društvu pati od stresa, anksioznosti, uznemirenosti, knjiga može pomoći čitatelju pronaći načine kako posložiti svoje prioritete i u kaosu svakodnevnih obveza pronaći mir. U čitanju knjige pomaže i stil pisca koji ne okoliša kitnjastim opisima nego učinkovito i kratko objašnjava problem i daje smjernice kako ga riješiti. Zbog izravnog stila pisanja, knjiga je i fizički kratka i brzo i lako se čita, te je svatko može uzeti u ruke i pronaći korisne savjete za svoj život.

Riječ bolesnicima, starima i nemoćnima

Iskustva biskupa i njihovih suradnika – sestrice smrt i stolica

Dragi moji stari, bolesni i nemoćni prijatelji... Ovaj mjesec posebno je posvećen svetcima koji su svoj život posvetili siromasima, bolesnima, potrebnima. Jedna od njih jest i Majka Terezija iz Kalkute. Osim svetaca, tu su i naši svećenici. Tijekom života, svaki je od nas imao podosta prilika da mu svećenik dođe u kuću, u posjet. Nekim sretnicima došao je i biskup. Često sam čuo od ljudi, ne samo vjernika, da se poznaju s određenim svećenikom ili više njih, da su s njima u prijateljstvu i da se posjećuju. Za vjernike ništa novo. Iako mnogi idu u crkvu, ipak su na pristojnoj udaljenosti od svećenika ili župnika. Svećenik je nezamjenjiv u životu vjernika, pa i mnogih nevjernika. Osobito u starosti, kada nas nerijetko pojedini ili svi ostave, svećenik sluga Kristov ostaje vjeran. Evo jednog u mnoštvu primjera.

„Svećenik je u predvečerje sjedio u uredu i pregledao vjerski tisak. U to dođe kći siromašnog župljanina i zamoli svećenika da dođe u njezin dom da bi se pomolio s njezinim bolesnim ocem i podijelio mu sakrament bolesničkog pomazanja dok je još pri svijesti. Uzevši sve što je potrebno sa sobom, pođe sa ženom. Ušavši u siromašnu kuću, svećenik ugleda muškarca u krevetu kako leži glave uzdignute na dva jastuka. Pokraj kreveta se nalazila stolica. Svećenik pomisli da je tu postavljena zbog njegova posjeta.

– Pretpostavljam da ste me očekivali – reče mu.

– Ne, tko ste Vi? Ne vidim dobro. A i pamćenje me već ne služi kao prije – odgovori bolesnik.

– Ja sam svećenik kojega je Vaša kći pozvala k vama. Kada sam ušao, primijetio sam praznu stolicu pokraj Vašega kreveta i pomislio sam da je tu postavljena za mene.

– Ah, stolica – reče muškarac.

Zatim nastavi:

– Biste li bili tako ljubazni da zatvorite vrata?

Svećenik, iznenađen, zatvori vrata. Bolesnik nastavi teško izgovarajući riječi:

– Ovo nisam nikada nikome rekao. Cijeli sam život proveo neznajući kako moliti. Dolazeći u crkvu, uvijek bih slušao kako mi se govori o potrebi molitve, kako valja moliti i o blagodatima koje sa sobom donosi molitva... Međutim, sve su mi te riječi, ni sam ne znam zašto,

ulazile na jedno, a izlazile na drugo uho. Ukratko, nisam znao kako moliti. Onda sam se, napokon, jednoga dana sasvim prestao moliti. Tako sam nastavio sve do prije oko četiri godine. Jednom sam o tome razgovarao sa svojim najboljim prijateljem koji mi reče: ‘Josipe, moliti zapravo znači razgovarati s Isusom. Predlažem ti da učiniš sljedeće. Sjedni na stolicu i postavi drugu praznu stolicu pored sebe, zatim s vjerom pogledaj Isusa koji sjedi pred tobom. Nije to nikakva glupost, jer nam je On sam rekao: *Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta*. Zatim mu govori i slušaj ga isto tako kao što to sada činiš sa mnom’.

Pokušao sam jedanput, zatim drugi put i toliko mi se svidjelo da to odonda činim barem nekoliko puta na dan. Uvijek dobro pazim da me moja kći ne vidi, inače bi me odmah odvela na psihijatriju.

Svećenik je na te riječi bio vrlo dirnut. Objasni Josipu da je ono što čini jako dobro i savjetova mu da to nikada ne prestane činiti. Zatim ga ispovjedi, podijeli mu sakrament bolesničkog pomazanja, pričesti ga i vrati se u crkvu. Sljedeći dan, oko podneva, nazvala ga je Josipova kći da bi mu saopćila da je njezin otac umro. Svećenik je upita:

– Je li umro smireno?

– Da. Kada ste izašli iz kuće, pozvao me u dva sata poslijepodne. Došla sam k njemu i ugledala ga u njegovu krevetu.

Rekao mi je da me jako voli i poljubio me. Danas sam izašla u kupovinu. Kad sam se nakon sat vremena vratila, pronašla sam ga mrtva. Ima tu, međutim, nešto čudnoga. Izgleda da se malo prije nego je umro, digao i približio stolici koja je bila kraj kreveta. Našla sam ga glave naslonjene na stolicu. Što vi mislite o tome?

Svećenik, duboko ganut, obrisao suzne oči i odgovori:

– O, kada bi bar svi mi mogli tako pričati Isusu!”

Dragi moji stari, bolesni i nemoćni prijatelji... Isus nam je najveći Prijatelj, Otkupitelj, Spasitelj i Brat. Razgovarajmo s Njim jer i On to želi. Osobito kada smo u nevolji, poteškoćama, tjeskobama, potrebama ili u krevetu nemoćni. A posebno kada nemamo nikoga, kada smo sami. On je uvijek tu. Sjedi na stolici, u naslonjaču ili na kauču, upija svaku našu riječ i uslišava nas. A tu su nam u pomoći i naši svećenici, župnici, redovnici, a u potrebi i biskupi pored svih svojih obveza. Zahvalni budimo Ocu za taj dragocjeni dar. Bog vas blagoslovio i čuvao, dragi prijatelji!

Uspomene na sprovod biskupa Lajče Budanovića

Svaki kutak subotičke stolne crkve sv. Terezije Avilske, kao i prostor oko nje, bio je ispunjen nepreglednim mnoštvom vjernika koji su se došli oprostiti od svog biskupa

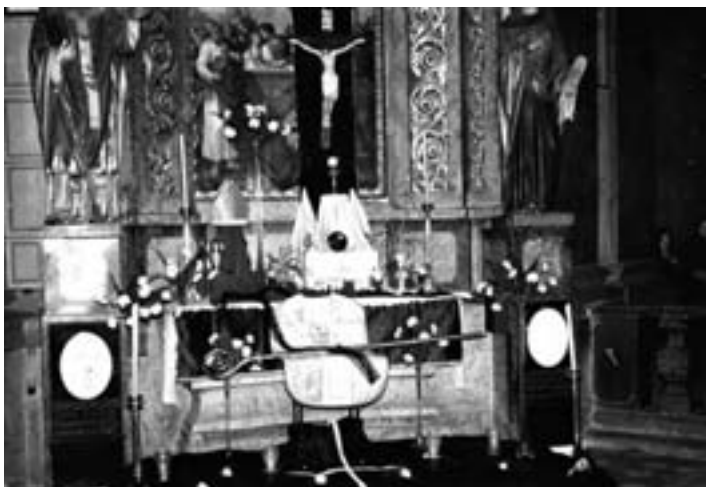
Msgr. Matija Zvekanović, uz beogradskog nadbiskupa msgr. Gabrijela Bukatka i đakovačko-srijemskog biskupa msgr. Stjepana Bäuerleina

Svaka župa Bačke apostolske administrature je na biskupov grob donijela veliki buket cvijeća, kao i posvetne svilene lente koje se do današnjeg dana čuvaju u biskupskom dvoru

Sprovodnu povorku su predvodili zaslužni i istaknuti vjernici iz redova hrvatskog, mađarskog, njemačkog i slovačkog naroda, kao i crkvena udruženja, sve redovničke zajednice i svećenici

Tijelo biskupa Budanovića je položeno u kriptu, pred pokrajnjim oltarom Uznesenja BDM u subotičkoj katedrali

Tijelo biskupa Budanovića, izloženo na odavanje počasti u subotičkom biskupskom dvoru

180 godina subotičke Župe svetoga Roka (XIII. dio)

Kapelani Župe svetoga Roka od 1937. godine

Aleksa Kokić, kapelan Župe svetoga Roka 1937. i 1938. godine

Aleksa Kokić rođen je u Subotici 14. listopada 1913. godine kao sin krojača Ivana i majke Ane Miković. Kršten je naredni dan u crkvi svete Terezije pod rednim brojem 1361. Kuma mu je bila Terezija Bačić, a krstitelj Matija Čatalinac. Umro je na Cetinju 17. srpnja 1940. Osnovno školovanje završio je u Subotici, a gimnaziju kod isusovaca u Travniku. Bogoslovlje je studirao 1932. do 1937. godine u Zagrebu. Za svećenika ga je zaređio biskup Lajčo Budanović u Subotici 29. lipnja 1937. godine. U subotičkoj Župi svetoga Roka bio je kapelan od 20. srpnja 1937. do 20. srpnja 1938. godine. Studirao je slavistiku u Zagrebu. Tijekom služenja vojnog roka, umro je na Cetinju 17. kolovoza 1940. godine. Sahranjen je 23. kolovoza 1940. na subotičkom Bajskom groblju. Povijest ga pamti kao hrvatskog književnika, pjesnika. Pisao je kazališne komade, eseje. Bio je publicist. Objavljivao je u katoličkim listovima *Luč*, *Krijes*, *Hrvatska straža*, *Klasje naših ravni*, *Hrvatska prosvjeta*, *Obitelj*, *Glas sv. Ante*. U njegovim djelima očita je ljubav prema bačkoj zemlji i njenim stanovnicima s naglašenim osjećanjem za njihove društvene, nacionalne, svjetonazorske i druge probleme. U svemu tome nazočni su i društveni motivi, iako su mu te pjesme mnogo manje poznate. Bio je žestoki pristaša hrvatstva, Bunjevaca, kojima je i sam pripadao. O tome svjedoče i njegovi stihovi u pjesmi „Hrvati bili smo uvijek – Hrvati odsad biti” na ploči u Subotici postavljenoj povodom 250. obljetnice doseljenja bunjevačkih Hrvata. Objavio je studiju „Narodna borba Bunjevaca i Šokaca” (1939., s M. Čovićem) i „Slikovnicu kršćanskog nauka” (1939.).

Stjepan Ognjanov, kapelan Župe svetoga Roka 1938. i 1939. godine

Stjepan Ognjanov rođen je 30. srpnja 1913. godine u Baču. Osnovnu školu završio je u Baču, a 1922. godine započeo je školovanje u subotičkoj gimnaziji. Ispit zrelosti položio je u Nadbiskupskoj

klasičnoj gimnaziji u Travniku. Bogosloviju je započeo u Sarajevu, a završio u Zagrebu. Za svećenika je zaređen 9. kolovoza 1936. godine. *Subotičke novine* 28. kolovoza 1936. pišu da je Stjepan Ognjanov proslavio mladu misu u Baču uz prisustvo roditelja, rođaka i mnogo mještana. U *Subotičkoj Danici* za 1937. godinu spominje se da je 1936. Bač slavio završetak studija Stjepana Bartolovića i Ivana Kubanovića, ali i četiri mlade mise. Mladomisnici su bili Stjepan Ognjanov, Marin Šemudvarac, Ivan Topalić i franjevac o. Beato Bukinac. Stjepan Ognjanov bio je kapelan u Tavankutu, vjeroučitelj u Subotici, pa kapelan u Župi svetoga Roka 1938. – 1939. godine i duhovnik u križarskoj organizaciji. Bio je kapelan u Čonoplji 1939., a 1940. u Žedniku. Lijepo je propovijedao, pa su ga vjernici rado slušali.

Ugledni svećenik Zagrebačke nadbiskupije Josip Pašić dobro je poznao Stjepana Ognjanova. Bili su vršnjaci, rođeni su 1913. godine. Ognjanov je radio s mladima i vodio organizaciju križarske mladeži, a bio je i dobar propovjednik. To je smetalo Partiji jugoslovenskog komunističkog režima, pa je Pašić uvjeren da je naš mučenik žrtva poslijeratnih pogubljenja što ih je počinila Partija. Pašić tvrdi da je Ognjanov imao sestru koja je godinama tragala za bratom, a sva njezina istraživanja završavala su uvjerenjem da ga je OZNA uklonila po kratkom postupku i bez osude.

I glasoviti karmelićanin o. Ante Stantić, koji je rodom iz Subotice, sjeća se Stjepana Ognjanova kao mladog svećenika kod kojega se katolička i hrvatska mladež, okupljena oko križarske organizacije, rado ispovijedala. Ante Stantić sjećao se tih ispovijedi, iako je od toga prošlo više od pola stoljeća. I Ante Sekulić piše da je dobro poznao Stjepana Ognjanova. Njegovi su ga prijatelji zvali Štipa. Kažu, da je bio vedre naravi, da je lijepo propovijedao. Govorio je lijepim i čistim književnim jezikom. Zauzimao se mnogo za ugrožene župljane i rado je okupljao mladež oko crkve, a mladi su ga rado i s oduševljenjem slušali. Jednog dana, bilo je to mjeseca rujna 1945. godine, naglo je nestao. U to vrijeme kad se govorilo za nekog da je nestao, bila je to uzrečica sigurna za nekog koji je smetao režimu i bio ubijen. Prestrašeni narod govorio je: „Noć ga je progutala!”

Prikaz kršćanskog križa i Kristova raspeća u umjetnosti

Uzvišenje Svetog Križa

Rani križevi u umjetnosti (mozaik apside *Sant'Apollinare in Classe*, Ravenna) prikazuju ga bez Kristovog lika, često kao sjajni križ posut dragim kamenjem (*crux gemmata*, *cameo* križ). Karolinški reljefi od slonove kosti prikazuju raspeće kao prizor s alegorijom Crkve kao ženske figure koja u kalež hvata Kristovu krv.

Pojedinačni križevi s plastičnim likom Isusa nazivaju se raspelima. Jedno od najstarijih sačuvanih monumentalnih raspela jest križ Enghausen i križ Gero u katedrali u Kölnu iz oko 980. godine. Ondje je Isus prikazan u smrti. Inače se raspeti Krist u romaničkim djelima pojavljuje kao daleki Bog na križu, koji je pobijedio smrt i oslobođen boli. Tek oko 1200. pojačao se izraz patnje. Račvasti križevi, poput onog sv. Marije na Kapitolu u Kölnu (oko 1300.), predstavljaju bol u najekstremnijim oblicima (*crucifixus dolorosus*, bolno raspelo), koji izazivaju sućut gledatelja i promiču humanizaciju Kristove slike. Kraljevska kruna romaničkih prikaza zamijenjena je krunom od trnja.

O pitanju je li Isus bio pribijen na križ s tri ili četiri čavla, teolozi su dugo raspravljali, ali sve do kasnog srednjeg vijeka noge raspelog Isusa uvijek su bile prikovane jedna uz drugu i pojedinačno (tj. zvano raspelo s četiri čavla).

Tijekom križarskog rata 1204. godine, vjerovalo se da su u Carigradu pronađeni pravi čavli s pravog Kristova križa, navodno su bila tri. Nejasno je je li to razlog prijelaza na križ s trima čavlima, jer se križ s trima čavlima može naći i prije tog datuma, primjerice 1149. na krstionici Tienena (Tirlemont) (*Musées royaux d'art et d'histoire*, Bruxelles). Taj je oblik prikazivanja kasnije prevladao, a tek su se u razdoblju baroka neki umjetnici, poput Velazqueza, vratili tipu s četirima čavlima. U srednjem vijeku križ se često postavljao u crkvama kao veliki trijumfalni križ. Grede križa ponekad su oblikovane kao grane da bi se križ identificirao kao drvo života (lat. *arbor vitae*) (Bernwardova vrata, Hildesheim). Ako su instrumenti trpljenja muke raspoređeni oko križa, govori se o križu Arma Christi.

Slike raspeća sa sekundarnim likovima nazivaju se skupinama raspeća. U tradicionalnoj ikonografiji Marija je prikazana lijevo (tj. desno gledano od Raspetoga), s učenikom Ivanom desno. Umirući Isus nagnje glavu

ulijevo. Marija Magdalena može se pojaviti kao druga osoba, ona se drži za deblo križa. Prikazi događaja raspeća na gori Golgoti s križevima dvojice razbojnika razapetih s Isusom nazivaju se gorama Kalvarije. Kao skulpturalne skupine često su bile postavljene na

otvorenom. Likovno bogate slike raspeća u kasnosrednjovjekovnom slikarstvu nazivaju se mnogoljudnom Kalvarijom. Ondje se Marija, Ivana, Marija Magdalena i druge žene obično pojavljuju zajedno s lijeve strane, zajedno s Longinom s kopljem, Stephatonom sa spužvom od octa, s osobama koji bacaju kocke za Kristovu odjeću i drugim ljudima koji se rugaju Isusu.

Pjesma – izraz naše vjere

Vrijeme kroz godinu traje i dalje te su pjesme u prijedlozima za pjevanje iz tog ciklusa iz naših dvaju pjesmarica. Uvođenje novih popijevaka uvijek je hvalevrijedno i osvježavajuće kako za zbor, tako i za puk. Nastojmo da naša pjesma bude izraz naše vjere. Otpjevene antifone neka budu raznolike i nove. Mjesec listopada stavlja pred nas Mariju – Kraljicu svete krunice.

Mnoštvo je marijanskih pjesama koje možemo pjevati kao izlazne pjesme nedjeljnih liturgijskih slavlja. Stoga, s novim poletom krenimo u usvajanje novih pjesama, antifona, popijevaka. To je jedan dug proces, ali se isplati te će poslije izvjesnoga vremena donijeti plod. Usudimo se – jer tko pjeva, dvostruko moli!

PRIJEDLOZI ZA LITURGIJSKO PJEVANJE

27. nedjelja kroz godinu – 2. 10. 2022.

Ulazna: Od sva se četiri vjetra (PGPN 226, SB 35)

Otpjevni psalam: Š. Marović: Ako danas glas mu čujete

<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2019/07/Ako-danas-glas-mu-c%CC%8Cujete-S%CC%8C.-Marovic%CC%81.pdf>

Prinosna: Od sva se četiri vjetra 2., 3. kitica (PGPN 226, SB 35)

Pričest: Sva ljubavi mi, Isuse (PGPN 189, SB 28)

Izlazna: Kraljice svete krunice (PGPN 612, SB 180) ili Sveta Bogorodice (SB 179)

28. nedjelja kroz godinu – 9. 10. 2022.

Ulazna: Evo, Bog mi pomaže (PGPN 80) ili Svemožni Bože (SB 36)

Otpjevni psalam: Pred poganima Gospodin objavi (PGPN 115)

Prinosna: Od Božje snage (PPGN 229, SB 275)

Pričest: Dođite živomu vrelu (PGPN 153, SB 13) ili S rajskih visina (SB 54)

Izlazna: Tebi, naša Gospo jaka (PGPN 611)

29. nedjelja kroz godinu - 16. 10. 2022.

Ulazna: Pred Božanstvom Tvojim (PGPN 221, SB 30)

Otpjevni psalam: M. Martinjak: Pomoć je naša u imenu Gospodina

<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2019/08/Pomoc%CC%81-je-nas%CC%8Ca-u-imenu-Gospodina-M.-Martinjak.pdf>

Prinosna: Oče naš dobri (PGPN 224, SB 33)

Pričest: Zdrav, slatki Isuse (SB 47) ili Ja sam s vama (PGPN 273, SB 56)

Izlazna: Zdravo budi, Kraljice (PGPN 604, SB 175)

30. nedjelja kroz godinu – 23. 10. 2022.

Ulazna: Ti, Kriste, kralj si vjekova (PGPN 183, SB 26) 1. i 3. kitica

Otpjevni psalam: A. Igrec: Jadnik vapi

<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2019/08/Jadnik-vapi-i-Gospod-ga-c%CC%8Cuje-A.-Igrec.pdf>

Prinosna: Ti, Kriste, kralj si vjekova (PGPN 183, SB 26) 5. i 6. kitica

Pričest: Uzmite, jedite (PGPN 247, SB 50)

Izlazna: Kraljice svete krunice (PGPN 612, SB 180)

31. nedjelja kroz godinu – 30. 10. 2022.

Ulazna: Gdje god su dvojica (PGPN 220) ili Pred božanstvom Tvojim (PGPN 221, SB 30)

Otpjevni psalam: Blagoslivljat ću do vijeka (PGPN 124, SB 8)

Prinosna: O, Srce Sina Božjega (PGPN 175, SB 20)

Pričest: O, sveta gozbo (PGPN 242) ili Sakramentu veličajnom (PGPN 243, SB 44)

Izlazna: O, divna Djevice (PGPN 768, SB 188)

Svetkovina Svih Svetih – 1. 11. 2022.

Ulazna: Radujmo se svi u Gospodinu (PGPN 623–2)

Otpjevni psalam: A. Igrec: Takav je naraštaj onih

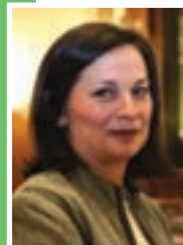
https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2017/06/Takav_je_nara%CC%81taj_onih.pdf

Prinosna: Spasitelj, dobri Isukrste (PGPN 759, SB 27) ili Isuse Kriste, svjetlo svega neba (PGPN 689, može se uzeti na melodiju Oče naš dobri)

Pričest: Ja sam s vama (PGPN 273, SB 56) ili Otkupitelj, Isuse (PGPN 688)

Izlazna: Pjevajte Gospodu (PGPN 82, SB 4)

Stvaranje svijeta

Draga djeco, znate li onu lekciju o postanku svijeta? Bog je sebi dao zadatak da za sedam dana svaki dan stvori nešto važno za ljude. Dobro je znati i upamtiti taj red. A što je radio sedmog dana? Odmarao! Stoga i mi napravimo dobar plan za svoje aktivnosti i obveze tijekom tjedna, a sedmi dan, u nedjelju, nemojte ništa raditi, pa čak ni učiti! Pred svima je početak nove vjeronaučne i školske godine, pa se pokušajte dobro organizirati u radu i obvezama, aktivnostima nastavnima i izvannastavnima, da bi vaš uspjeh bio zajamčen!

U tekstu ispod i crtežima otkrijte što je Bog kojeg dana stvorio.

- Ribe i ptice nebeske
- Planete, Sunce, Mjesec i zvijezde
- Svjetlost – dan, a tama noć
- Domaće i divlje životinje i čovjeka (Adama i Evu)
- Nebo i more
- Zemlju i biljke
- Odmor

© 2011 in.atschools.com

4

In memoriam

**Biskup Slavko Večerin
pokopan u subotičkoj
bazilici sv. Terezije Avilske**

13

**Duhovnost prošlih vremena
Ministrant
zagledan u nebo**

19

**Događanja u Subotičkoj biskupiji
Susret svećenika
„Jordanovčana” u Subotici**

28

Intervju

Ivo Šokčić, salezijanac

25

**Tragovi kulture
Dan Hrvata iz Vojvodine
u Osijeku**

38

**Duhovnost
Istina**

/ IMPRESUM

**Katolički list (mjesečnik)
godište XXVIII., broj 334
Rujan (septembar) 2022.**

Izdaje:
Katoličko društvo „Ivan Antunović”
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com

Adresa i kontakt Uredništva:
Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:
Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
urednik, Tel.: +381(0)24 524496
Marko Tucakov, novinar
Željka Zelić Nedeljković,
redaktura i korektura
Mirjana Crnković, lektura
Dragan Muharem, član Uredništva
Nebojša Stipić, član Uredništva
Jelena Ademi, tehnička urednica
Petar Gaković,
autor naslovne i zadnje stranice
Vedran Jegerić, fotograf

Tisak:
DOO MAGYAR SZÓ kft.
Štamparija „FORUM”
Vojvode Mišića 1
21000 Novi Sad
021/557-307

Izdavanje Zvonika podupiru
Hrvatska biskupska konferencija
Uprava za saradnju s crkvama i
verskim zajednicama Republike
Srbije.

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

272

ZVONIK : katolički list / glavni i odgovorni
urednik Vinko Cvijin. - God. 1, br. 1 (1994)- . -
Subotica : Katoličko društvo „Ivan Antunović”,
1994- (Novi Sad : Magyar Szó). - Ilustr. ; 29 cm

Mesečno.

ISSN 1451-2149 = Zvonik
COBISS.SR-ID 128815111

Fotografije u ovom broju Zvonika:

* Zvonik
* NIU „Hrvatska riječ”
* www.subotica.info
* www.zupasvrokasubotica.com
* www.pixabay.com
* UBH „Dužijanca”
* Petar Dešić

/ DJECA

Marijin rođendan

Koliko djeca vole rođendane sigurno dobro znate, ali želimo vam pokazati da su djeca išla busom čestitati Mariji rođendan na Bunarić.

Datum i vrijeme: 8. rujna 2022. u 10 sati

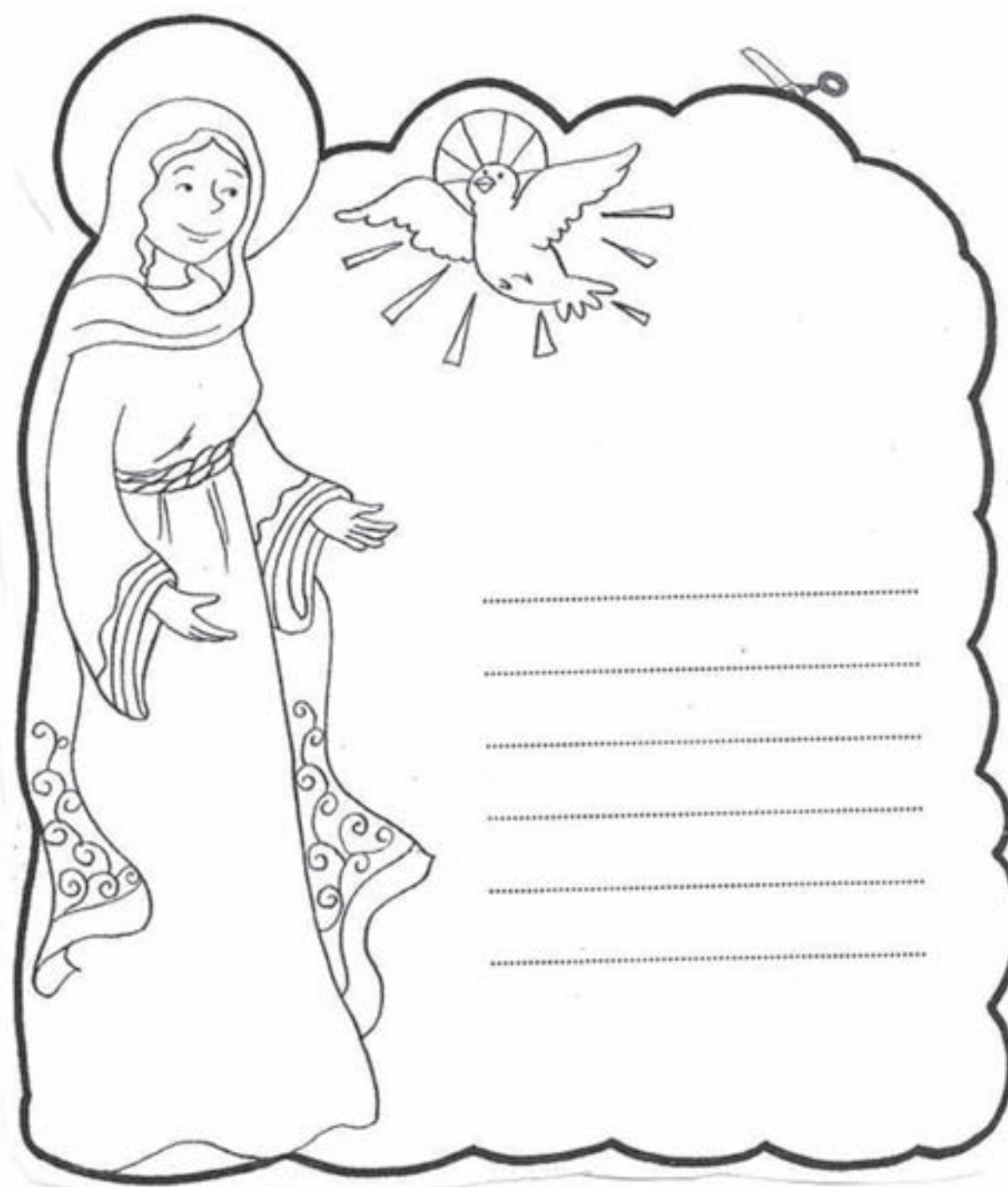
Mjesto: Bunarić

Slavljenica: Blažena Djevica Marija

Gosti: Djeca iz vrtića „Marija Petković Sunčica i Biser”

Djeca su darovala Mariji svoja čista srca i iskrenu molitvu, a ona njima veeeliki blagoslov, koji će ih štititi cijele vrtićke godine. Zahvaljujemo našoj slavljenici i svim njezinim pomagačima i obećavamo da ćemo opet doći!

Djeco, napišite Mariji svoje zahvale, molbe i želje.

Prijatelji Zvonika

Godišnja pretplata na Zvonik

* Izravnom dostavnom na župe: **1650 dinara**
* Poštom: **2000 dinara**: tuzemstvo (popust za više primjeraka)
40 eura: Republika Hrvatska
50 eura: Europa
60 eura: USA, Kanada (prekooceanske zemlje)

Pretplatnici iz Srbije mogu uplaćivati na dinarski račun:
Katoličko društvo „Ivan Antunović”
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Srbija
Broj dinarskog računa: 205-0000000514856-51 NLB Komercijalna Banka
A.D. Beograd, s naznakom: „za Zvonik”.

Pretplatnici iz inozemstva mogu uplaćivati na devizni račun.
Katoličko društvo „Ivan Antunović”
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Serbia
Broj deviznog računa: 205-0070800067390-03
NLB Komercijalna Banka A.D. Beograd
SWIFT: KOBRRSGB
IBAN: RS35205007080006739003